

Strategija razvoja
urbanog područja
Varaždin za razdoblje

2021.-2027.

ANALIZA STANJA

Naručitelj:

Grad Varaždin

Izrađivač:

MARA d.o.o.

Impressum

Strategija razvoja urbanog područja Varaždin
za razdoblje od 2021. do 2027. godine

ANALIZA STANJA

Naručitelj:

Grad Varaždin

Izrađivač:

MARA d.o.o.
Trogirska 8
42000 Varaždin

Travanj 2022.

Nacrt - Verzija 1.

SADRŽAJ

Popis tablica.....	6
Popis grafova	8
Korištene kratice.....	9
UVOD.....	10
Metodologija	13
1. DRUŠTVO	15
1.1. Demografija.....	16
1.2. Socijalno uključivanje i usluge socijalne skrbi.....	20
1.2.1. OSOBE S INVALIDITETOM I TEŠKOĆAMA.....	20
1.2.2. STARIJE STANOVNIŠTVO.....	21
1.2.3. RASELJENE OSOBE	22
1.2.4. SIROMAŠTVO	22
1.2.5. STOPA KRIMINALITETA	23
1.3. Društvena i zdravstvena infrastruktura	24
1.3.1. ZDRAVSTVENA INFRASTRUKTURA.....	24
1.3.2. DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA.....	26
Kulturni aspekt UP-a.....	27
1.3.3. ANALIZA STANOVANJA	29
Kupoprodaja stanova	29
Kupoprodaja kuća.....	30
Kupoprodaja zemljišta	30
Gradnja i subvencije	30
1.4. Obrazovanje	32
1.4.1. OBRAZOVNA INFRASTRUKTURA.....	32
1.4.2. OSNOVNO I SREDNJOŠKOLSKO OBRAZOVANJE	34
1.4.3. TERCIJARNO OBRAZOVANJE.....	35
1.4.4. CJELOŽIVOTNO OBRAZOVANJE	36
2. GOSPODARSTVO.....	37
2.1. Opća gospodarska kretanja	38
2.2. Tržište rada	41
2.3. Poslovno okruženje	44
2.3.1. ANALIZA TRENDOVA U PODUZEĆIMA	44

2.3.2. PROSTORNA RASPODJELA PODUZEĆA	47
2.3.3. OBRTNIŠTVO	48
2.3.4. INFRASTRUKTURA POSLOVNE POTPORE	49
Poduzetnička infrastruktura	49
Strana izravna ulaganja	50
Socijalno poduzetništvo i socijalne inovacije.....	50
2.4. Turizam i kultura.....	52
2.4.1. PERFORMANSE TURISTIČKOG SEKTORA.....	52
2.4.2. TURISTIČKA INFRASTRUKTURA.....	54
2.4.3. TURISTIČKE ATRAKCIJE	56
Kulturni turizam.....	58
Odmor u ruralnom prostoru.....	59
Aktivni i rekreacijski turizam	59
Enogastroturizam	59
Vjerski turizam.....	60
Zdravstveni turizam.....	60
Obrazovni turizam	60
Poslovni turizam	60
2.4.4. KULTURNA I KREATIVNA INDUSTRIJA.....	61
3. URBANO OKRUŽENJE.....	62
3.1. Kvaliteta urbanog okoliša, izloženost ekološkim rizicima i klimatskim opasnostima	63
3.1.1. KVALITETA ZRAKA.....	63
3.1.2. KVALITETA VODA.....	63
3.1.3. KVALITETA TLA.....	64
3.1.4. ZAŠTIĆENA PODRUČJA I BIORAZNOLIKOST	66
Zaštićena područja	66
Zelene površine	67
Bioraznolikost.....	68
Klimatske promjene.....	69
3.1.5. GOSPODARENJE OTPADOM	70
Reciklažna dvorišta.....	71
Divlja odlagališta.....	72
3.1.6. IZLOŽENOST PRIRODNIM RIZICIMA I KATASTROFAMA	73
Poplave	73
Klizišta.....	74

Potresi	74
3.1.7. VOJNI I INDUSTRIJSKI OBJEKTI	75
3.2. Primarna infrastruktura	76
3.2.1. UPRAVLJANJE VODAMA	76
3.2.2. POKRIVENOST KANALIZACIJSKOM INFRASTRUKTUROM.....	76
Distribucija plina i energetska sustav	77
3.2.3. ENERGETSKI SUSTAV	77
3.3. Infrastruktura za mobilnost i internetsku povezanost	79
3.3.1. CESTOVNI PROMET.....	79
3.3.2. ŽELJEZNIČKI PROMET.....	80
3.3.3. ZRAČNI PROMET	83
3.3.4. ŠIROKOPOJASNA INFRASTRUKTURA	83
3.4. Urbani prijevoz	85
3.4.1. JAVNI PRIJEVOZ	85
3.4.2. BIKIKLISTIČKA INFRASTRUKTURA	86
3.5. Upravljanje razvojem.....	87
4. SWOT ANALIZA	89

POPIS TABLICA

Tablica 1: Kretanje broja stanovništva	16
Tablica 2: Migracije stanovništva	17
Tablica 3: Kretanje prirodnog prirasta.....	18
Tablica 4: Udio nacionalnih manjina u odnosu na ukupan broj stanovnika	19
Tablica 5: Javne zdravstvene ustanove po gradovima	24
Tablica 6: Javne zdravstvene ustanove po općinama.....	24
Tablica 7: Sportski objekti Grada Varaždin	26
Tablica 8: Društveno sportska infrastruktura UP-a	27
Tablica 9: Popis kućanstava i stambenih jedinica.....	29
Tablica 10: Odgojno-obrazovne i znanstvene institucije.....	32
Tablica 11: Broj učenika u osnovnim i srednjim školama	33
Tablica 12: Prikaz obrazovnih ustanova i broja učenika na području UP-a	34
Tablica 13: Ustanove za obrazovanje odraslih	36
Tablica 14: Prikaz vrijednosti BDP-a, BDP po stanovniku na razini županije, države i EU	39
Tablica 15: Stopa nezaposlenosti po spolu.....	42
Tablica 16: Financijski rezultati poslovanja poduzetnika na UP-u.....	44
Tablica 17: Aktivni obrti na UP-u Varaždin, Varaždinskoj županiji i RH u 2019.,2020. i 2021. godini	48
Tablica 18: Poduzetnička infrastruktura UP-a Varaždin	49
Tablica 19: Dolasci i noćenja turista UP-a Varaždin.....	52
Tablica 20: Smještajni objekti prema vrsti i punjenosti.....	55
Tablica 21: Kapaciteti i popunjenost kapaciteta prema prostornim cjelinama	55
Tablica 22: Broj tvrtki registriranih u djelatnosti pružanja smještaja te priprme i usluživanja hrane	56
Tablica 23: Atrakcijska osnova UP-a	57
Tablica 24: Kulturna baština upisana u Registar kulturnih dobara RH (zaštićena i preventivno zaštićena dobra)	58
Tablica 25: Stanje voda UP-a	64
Tablica 26: Natura područja u UP-u	67
Tablica 27: Količine odvojenih vrsta otpada iz komunalnog otpada u 2020.	70

Tablica 28: Količina prikupljenog otpada.....	70
Tablica 29: Reciklažna dvorišta.....	71
Tablica 30: Potrošnja električne energije (kW) u distribucijskom sustavu ELEKTRE Varaždin i Koprivnica prema kategorijama kupaca	77
Tablica 31: Udaljenost UP-a i većih gradova u regiji.....	79
Tablica 32: Prometna povezanost unutar urbanog područja Varaždin	81
Tablica 33: Prikaz podataka o postocima korištenja brzina nepokretnog širokopojasnog pristupa (kućanstva) 2 Mbit/s.....	83
Tablica 34: Financijski i ljudski kapaciteti UP-a.....	87

POPIS GRAFOVA

Graf 1: Bruto domaći proizvod 2012.-2019. u HRK	38
Graf 2: Stopa nezaposlenosti od 2017. do 2021. godine na razini urbanog područja, Varaždinske županije i Republike Hrvatske	42
Graf 3: Broj poduzeća po djelatnostima.....	46
Graf 4: Broj aktivnih obrta UP-a Varaždin	48
Graf 5: Noćenja u 2018. i 2021. godini po mjesecima	53
Graf 6: Emitivna turistička tržišta UP-a Varaždin 2021. godine.....	54
Graf 7: Institucionalni kapaciteti JLS-a za upravljanje EU projektima	88

KORIŠTENE KRATICE

DZS	Državni zavod za statistiku
EFRR	Europski fond za regionalni razvoj
EU	Europska unija
FINA	Financijska agencija
HAKOM	Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti
HEP	Hrvatska elektroprivreda
HZZ	Hrvatski zavod za zapošljavanje
IKT	Informacijsko-komunikacijske tehnologije
ITU	Integrirana teritorijalna ulaganja
ITP	Integrirani teritorijalni program
JLS	Jedinica lokalne samouprave
KF	Kohezijski fond
MRRFEU	Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU
NN	Narodne novine
RH	Republika Hrvatska
SRUP	Strategija razvoja urbanog područja
SWOT	Analiza snaga, slabosti, prilika i prijetnja
UP	Urbano područje

UVOD

i teritorijalni kontekst

Strategija razvoja urbanog područja (SRUP) Varaždin je akt strateškog planiranja u okviru politike regionalnog razvoja kojim se definiraju ciljevi razvoja urbanoga područja za razdoblje od 2021. do 2027. godine. SRUP služi kao multisektorski okvir kojim se planira razvoj urbanog područja kao jedne cjeline, odnosno preduvjet je za korištenje integriranog teritorijalnog mehanizma (ITU mehanizam). Smjernice za izradu SRUP-a izradilo je Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije koje je ujedno i nadležno tijelo za politiku urbanog razvoja i koordinaciju provedbe mehanizma ITU.

Cilj provedbe ITU mehanizma je decentralizacija, odnosno definiranje zajedničkih smjerova razvoja urbanog područja, olakšavanje zajedničke provedbe projekata te nadilaženje administrativnih granica i stvaranje povoljnijeg okruženja urbanog područja u cjelini. Formiranjem urbanog područja prepoznaje se važnost načela participativnosti, tj. povezivanja susjednih jedinica lokalne samouprave s ciljem stvaranja sinergije i provođenju održivog razvoja temeljenog na integriranom pristupu u zadovoljavanju zajedničkih potreba.

Grad Varaždin od 2021. godine želi koristiti mogućnosti ITU mehanizma financiranja kao središte urbanog područja, u partnerstvu s gradovima Ludbreg, Novi Marof i Varaždinske Toplice te 11 općina: Beretince, Gornji Kneginec, Jalžabet, Martijanec, Maruševec, Petrijanec, Sračinec, Sveti Ilija, Trnovec Bartolovečki, Vidovec i Vinica.

**URBANA PODRUČJA
USPOSTAVLJAJU SE RADI
UČINKOVITIJEG
PLANIRANJA I PROVEDBE
URBANE POLITIKE.**

ITU MEHANIZAM

I PRIORITETI KOHEZIJSKE POLITIKE EU

Cilj provedbe ITU mehanizma je decentralizacija odnosno definiranje zajedničkih smjerova razvoja urbanog područja, postavljanje zajedničkih pravaca djelovanja te olakšavanje zajedničke provedbe projekata.

Također, jedan od ciljeva je i nadilaženje administrativnih granica i stvaranje povoljnijeg okruženja urbanog područja u cjelini.

EU regulativa u financijskom razdoblju 2021.-2027. predviđa pet ciljeva kohezijske politike i to:

- (1) Konkurentnija i pametnija Europa promicanjem inovativne i pametne gospodarske preobrazbe i regionalne povezivosti u području IKT-a;
- (2) Zelenija, otporna Europa s niskom razinom emisija koja prelazi na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija ugljika promicanjem prelaska na čistu i pravednu energiju, zelenih i plavih ulaganja, kružnoga gospodarstva, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama, sprečavanja rizika i upravljanja njime te održive urbane mobilnosti;
- (3) Povezanija Europa jačanjem mobilnosti;
- (4) Uključivija Europa s istaknutijom socijalnom komponentom provedbom europskog stupa socijalnih prava;
- (5) Europa bliža građanima poticanjem održivog i integriranog razvoja svih vrsta područja i lokalnih inicijativa.

**CILJ ITU MEHANIZMA JE
GOSPODARSKI I EKONOMSKI
RAZVOJ RH I UNAPRJEĐENJE
KVALITETE ŽIVOTA GRAĐANA.**

UP VARAŽDIN

I STRATEGIJA RAZVOJA ZA RAZDOBLJE 2021.-2027.

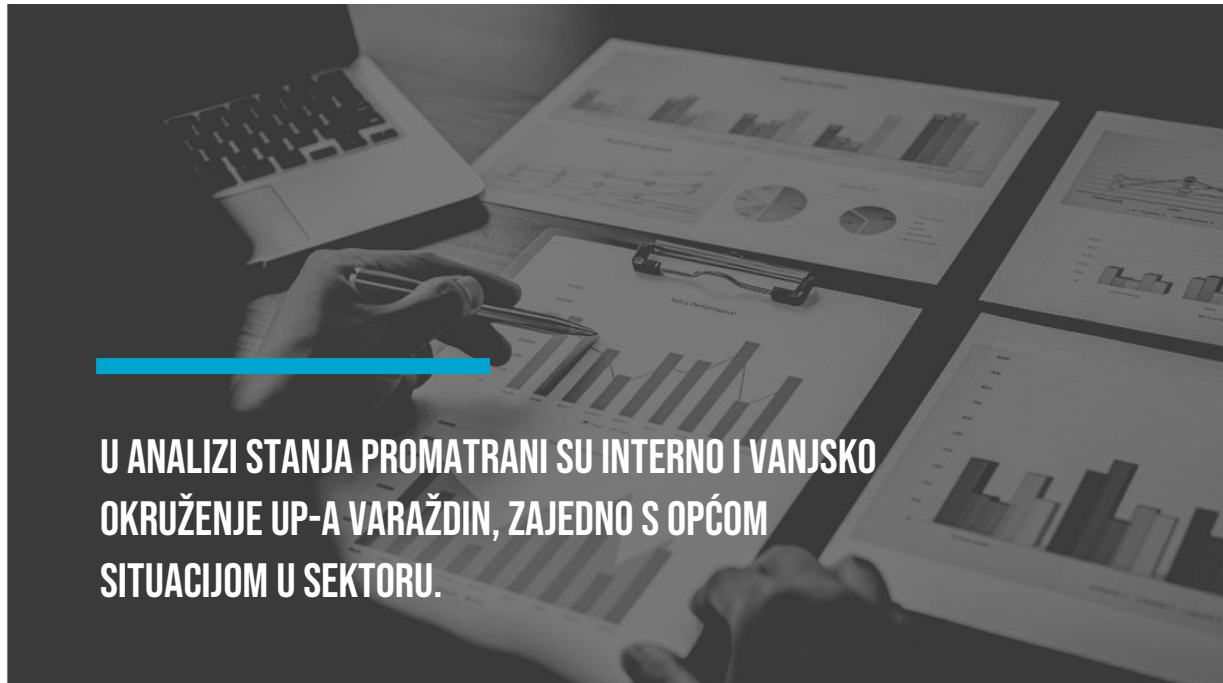
SRUP Varaždin predstavlja temelj za planiranje svih projekata na području jedinica lokalne samouprave koje su obuhvaćene u urbano područje. SRUP prikazuje pristup održivom urbanom razvoju UP-a Varaždin unutar jasno određenog vremenskog razdoblja, utvrđujući hijerarhiju ciljeva koji su mjerljivi za suočavanje s izazovima prepoznatim u analizi stanja.

Na temelju detaljne analize stanja formira se vizija razvoja UP-a Varaždin te prioriteta, mjere i ciljevi koji će pridonijeti ostvarivanju te vizije. Analiza stanja obuhvaća ocjenu vanjskog i unutarnjeg okruženja primjenom standardnog analitičkog alata, SWOT analize kojom su prikazane prednosti, slabosti, prilike i prijetnje (ili izazovi), koji uzimaju u obzir unutarnje i vanjsko okruženje.

Razvojni ciljevi usmjereni na društveno-gospodarski razvoj UP-a Varaždin postići će se kroz identifikaciju ključnih razvojnih projekata kojima se određuje smjer razvoja prostora unutar administrativnih granica UP-a Varaždin, a s krajnjim ciljem omogućavanja kvalitetnijeg života stanovnika.

Mehanizmi potpora razvoju definirani su Integriranim teritorijalnim programom (ITP), koji je u trenutku izrade SRUP-a još uvijek u izradi.

METODOLOGIJA

U ANALIZI STANJA PROMATRANI SU INTERNO I VANJSKO OKRUŽENJE UP-A VARAŽDIN, ZAJEDNO S OPĆOM SITUACIJOM U SEKTORU.

SRUP se temelji na detaljnoj analizi stanja baziranoj na opsežnim, relevantnim i ažuriranim podacima, koji ukazuju na gospodarske, ekološke, klimatske, demografske i socijalne izazove s kojima se UP Varaždin suočava. Prikupljeni podaci analizirani su osnovnim statističkim metodama te su prikazani pomoću grafičke, tablične i kartografske vizualizacije. Zbog nedostatka određenih podataka na razini lokalne samouprave za obradu podataka i analizu stanja uključeni su i podaci na regionalnoj razini.

Kako bi se izradila kvalitetna analiza stanja korišteni su kvalitativni i kvantitativni podaci koji su prikupljeni iz raznih relevantnih izvora. Korišteni podaci sadrže navod o izvoru.

Podaci su prikupljeni na sljedeće načine:

- izvori sekundarnih podataka: na temelju upita prema različitim javnim tijelima i tijelima s javnim ovlastima te podataka preuzetih iz europskih i nacionalnih statistika te raznih tematskih istraživanja i strategija (turističkim zajednicama, Državnom zavodu za statistiku, MUP, FINA, HZZ, HEP, HAKOM);
- izvori primarnih podataka: provođenjem radionica s građanima, sastancima te provođenjem upitnika među predstavnicima JLS-ova koje čine UP Varaždin - provedena s ciljem prikupljanja podataka nedostupnih putem prethodno provedenih istraživanja, a daju primarne podatke od JLS-a o njihovim potrebama, prednostima i nedostacima unutar UP-a.

SWOT ANALIZA

SWOT analiza predstavlja jednu od najpopularnijih metoda ocjenjivanja kojima se utvrđuju snage, slabosti, prilike i prijetnje. Analiza okruženja podrazumijeva i istraživanje svih važnijih karakteristika kako vanjskog tako i unutarnjeg okruženja kako bi se na kraju identificirali strateški čimbenici koji mogu odrediti budući smjer jedinice lokalne samouprave. SWOT analiza služi kako bi se identificirali razvojni potencijali i potrebe.

SWOT analiza provedena je također u četiri tematska dijela sukladno prethodno izrađenoj analizi stanja: društvo, gospodarstvo, urbano okruženje i upravljanje razvojem. Snage proizlaze iz opipljivih i neopipljivih resursa jedinica lokalne samouprave dok su slabosti suprotnost te predstavljaju sve ono što jedinici lokalne samouprave nedostaje i zbog čega je realizacija ciljeva manja od očekivanog. Prilike i prijetnje predstavljaju posljedice vanjskih čimbenika. Prilike predstavljaju sve situacije koje mogu povećati razvoj odnosno čimbenike koji djeluju stimulatивно na ostvarenje ciljeva. Prijetnje predstavljaju nepovoljne situacije koje utječu na razvoj u smislu da ga ugrožavaju ili usporavaju.

Detaljno izrađena SWOT analiza čini osnovu za izradu strategije razvoja urbanog područja odnosno konačni rezultat analize stanja prikazuju se u SWOT analizi te se temeljem toga identificiraju potrebe, definira vizija, strateški ciljevi, razvojni prioriteti i mjere.

METODOLOGIJA SWOT ANALIZE

SWOT analiza se provodi na način da se organizira razmjena ideja (*brainstorming*) u koju se uključe svi dionici i predstavnici iz relevantnih organizacija. Posebni sastanci s ciljem razmjene ideja organiziraju se kako bi se ocijenio svaki od elemenata SWOT analize, a rezultati analize predstavljeni su u SWOT matrici. Nakon izrade SWOT analize, Izrađivač strategije izrađuje i TOWS analizu no ista se ne objavljuje već služi kao pozadinski alat za definiranje razvojnih ciljeva i mjera.

ANALIZA STANJA

---

1 DRUŠTVO

DEMOGRAFIJA - SOCIJALNE USLUGE -
DRUŠTVENA I ZDRAVSTVENA
INFRASTRUKTURA - OBRAZOVANJE

URBANO PODRUČJE VARAŽDIN

1.1. Demografija

Demografske prilike UP-a Varaždin, kao i demografske prilike na razini RH, identificirane su kao nepovoljne na što ukazuju dominantni demografski procesi depopulacije, emigracije i starenja stanovništva te regionalne populacijske polarizacije. Iako su nepovoljni demografski trendovi jasno uočljivi na nacionalnoj razini, situacija se razlikuje od županije do županije pa pretežito ruralne županije imaju nepovoljniju demografsku sliku od županija sa zastupljenijim urbanim prostorima. Taj se trend može uočiti i na primjeru UP-a Varaždin s obzirom da je to pretežito ruralno područje - UP čini 11 pretežito ruralnih općina i 4 urbana središta (Ludbreg, Novi Marof, Varaždinske Toplice i Varaždin).

Varaždinsku županiju čini 6 gradova i 22 općine u kojima je 2021. godine živjelo 160 264 osoba, a iste je godine UP Varaždin imalo 115.184 stanovnika, što čini 71,87 % ukupnog stanovništva županije. Sjedište županije je grad Varaždin koji je ujedno i najnaseljeniji grad sa 43.999 stanovnika, dok sljedeći najnaseljeniji grad, Novi Marof, ima 11.872 stanovnika. U općinama je živjelo između 2.058 i 5.716 stanovnika, gdje je Beretinec općina s najmanjim brojem stanovnika, a Maruševec s najvećim brojem stanovnika. U sklopu UP-a Varaždin čak 71% naselja ima manje od 1 000 stanovnika, dok četrnaestero naselja ima manje od 100 stanovnika. Prosječna gustoća naseljenosti, odnosno prostorna distribucija stanovništva UP-a 2021. godine je iznosila 147 st/km², međutim od prosjeka odskoču Varaždin kao najgušće naseljeno naselje sa 740,1 st/km², a slijede ga općine Gornji Knežinec, Sveti Ilija i Sračinec s više od 200 st/km², dok je općina Martijanec najrjeđe naseljena sa samo 48,8 st/km². S izuzetkom grada Varaždina, gradovi UP-a nemaju prosječno veću gustoću naseljenosti od općina.

Tablica 1: Kretanje broja stanovništva

JLS	Broj stanovnika, 2001.	Broj stanovnika, 2011.	Broj stanovnika, 2021.	Gustoća naseljenosti (2011.), st/km ²	Postotak promjene 2001.-2011.
LUDBREG	8.668	8.478	8.519	124,7	2,19
NOVI MAROF	13.857	13.246	11.872	106,2	4,41
VARAŽDIN	49.075	46.946	43.999	740,1	4,34
VARAŽDINSKE TOPLICE	6.973	6.364	5.551	69,6	8,73
BERETINEC	2.288	2.176	2.058	165,9	4,90
GORNJI KNEGINEC	5.259	5.349	4.920	220,2	1,68
JALŽABET	3.732	3.615	3.205	84,34	3,14
MARTIJANEC	4.327	3.843	2.668	48,8	11,19
MARUŠEVEC	6.757	6.381	5.716	113,9	5,56
PETRIJANEC	4.994	4.812	4.578	95,41	3,64
SRAČINEC	4.714	4.842	4.715	201,4	2,64
SVETI ILIJA	3.532	3.511	3.247	203,9	0,59
TRNOVEC BARTOLOVEČKI	6.852	6.884	6.183	177,7	0,46
VIDOVEC	5.539	5.425	4.923	186,9	2,06
VINICA	3.747	3.389	3.030	94,69	9,55
UKUPNO	130.314	125.261	115.184	-	-

Izvori: DZS¹

1 Državni zavod za statistiku - Naslovna (gov.hr) Državni zavod za statistiku - Naslovna (gov.hr)

Uspoređujući popise stanovništva iz 2001. i 2011. godine, uočavamo trend depopulacije tj. smanjenja broja stanovnika na razini cijele Varaždinske županije. Naime, 2001. godine Varaždinska županija imala je 184 769 stanovnika, dok je prema rezultatima popisa stanovništva iz 2011. godine imala ukupno 175 951 stanovnika. Što se tiče demografske situacije UP-a, ovo područje također prati trendove kretanja stanovništva Varaždinske županije, ali i RH te je 2021. godine u odnosu na 2011. godinu zabilježeno opadanje broja stanovnika za 0,92%. Depopulacija je zabilježena u svim gradovima i općinama UP-a osim u gradu Ludbregu gdje je 2021. zabilježen porast broja stanovnika od 1% u odnosu na 2011. Za usporedbu, broj stanovnika EU rastao je kontinuirano u razdoblju od 2001. do 2020. te se povećao za 4%.

Negativnim demografskim promjenama pridonosi i smanjenje broja stanovništva uzrokovano iseljavanjem stanovništva. UP je u protekle tri godine iseljavanjem izgubilo 10 618 stanovnika (iselilo se 16 909, a uselilo se 6 291 stanovnika). Ukoliko se negativan trend iseljavanja nastavi u istim razmjerima, UP će izgubiti 25% stanovnika do 2030. godine – što je jednako stanovništvu čak šest prosječnih općina UP-a.

Tablica 2: Migracije stanovništva

JLS	2019.		2020.		2021.	
	Prijava	Odjava	Prijava	Odjava	Prijava	Odjava
VARAŽDIN	963	2171	854	2112	1062	2405
LUDBREG	234	527	199	415	236	530
NOVI MAROF	149	534	145	559	142	552
VARAŽDINSKE TOPLICE	51	297	90	358	84	287
BERETINEC	47	108	24	69	20	89
GORNJI KNEGINEC	84	228	85	236	142	280
JALŽABET	40	196	51	159	43	149
MARTIJANEC	29	126	25	146	32	184
MARUŠEVEC	33	252	77	258	69	301
PETRIJANEC	74	185	57	164	90	197
SRAČINEC	108	237	84	187	117	217
SVETI ILIJA	59	113	30	132	57	134
TRNOVEC BARTOLOVEČKI	63	265	65	252	134	336
VIDOVEC	60	183	45	204	84	209
VINICA	59	118	47	100	48	148
UKUPNO	2.053	5.540	1.878	5.351	2.360	6.018

Izvor: MUP Varaždin

Na razini RH uočljiv je pad broja živorođene djece 2020. godine. U razdoblju od 2001. do 2020. godine broj živorođene djece smanjio se za 13%, tj. 2020. godine rođeno je 5 352 djece manje. U istom razdoblju na području UP-a broj živorođene djece se smanjio za čak 23,8%. Broj živorođene djece kontinuirano pada i na razini EU – tako je 2001. godine zabilježeno 4,4 milijuna živorođene djece, a 2020. godine 4 milijuna.

Od 1998. godine RH kontinuirano bilježi negativnu stopu prirodnog prirasta, a 2020. godine prirast je iznosio - 2,3 (slično prosjeku EU koja bilježi prirast od -2,5). UP je zabilježio negativan prirodni prirast u svim gradovima i općinama osim u Petrijancu, što je trend koji se nastavio od 2001. godine. Prirodni prirast u gotovo svim općinama UP-a bio je negativniji 2020. godine u odnosu na 2011. godinu.

Tablica 3: Kretanje prirodnog prirasta

JLS	Prosječna starost,	Prosječna starost,	Indeks starenja,	Prirodni prirast,	Prirodni prirast,
	2001.	2011.	2011.	2011.	2020.
LUDBREG	38,5	40,9	103,9	-24	-65
NOVI MAROF	37,5	39,9	93,1	-55	-92
VARAŽDIN	39,9	42,5	130,6	-119	-338
VARAŽDINSKE TOPLICE	38,6	41,3	106,7	-2	-63
BERETINEC	37,1	39,9	89,4	-9	-19
GORNJI KNEGINEC	38,4	41	105,8	-21	-49
JALŽABET	41,3	42,9	125,9	-28	-26
MARTIJANEC	40,5	42,3	119,8	-43	-28
MARUŠEVEC	43,3	41,6	114,1	-33	-32
PETRIJANEC	35,7	37,8	71,8	17	4
SRAČINEC	36,5	38,9	82,3	-3	-12
SVETI ILIJA	37,9	40,4	92,4	0	-14
TRNOVEC BARTOLOVEČKI	37,8	39,9	94,3	-4	-47
VIDOVEC	37,5	39,6	89	-6	-25
VINICA	39,5	40,8	99,5	-8	-9
PROSJEK	38	40,6			

Izvori: DZS²

Osim negativnog prirodnog prirasta, na prevladavajuće negativne demografske trendove ukazuje i indeks starenja stanovništva. Prema popisu stanovništva iz 2001. godine, prosječna dob stanovnika na području UP-a bila je 38 godina, dok je 2011. godine prosječna dob stanovnika UP-a iznosila 40,6 godina, što ukazuje na kontinuirano starenje stanovništva UP-a.

Statističkom porastu prosječne dobi stanovništva RH pridonosi trend povećanja životnog vijeka stanovnika. U 2011. godini očekivano trajanje života pri rođenju bila je 77,2 godina, a 2019. godine 78,6 godine, što ukazuje na porast od 1,4 godine. Unatoč tome, hrvatsko stanovništvo je imalo nešto kraće očekivano trajanje života od europskog prosjeka (u 2011. godini 80,1 godina, a u 2019. godini 81,3 godine).

2011. godine 51,4% stanovnika UP-a (64 413) činile su žene što je slično nacionalnom standardu - iste godine, 51,8% populacije RH činile su žene. Žena u fertilnoj dobi bilo je 29 033 odnosno 23% ukupnog stanovništva.

² https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/07-01-01_01_2020.htm

U svakoj JLS je prosječno živjelo 1 936 žena u fertilnoj dobi, dok ih je u odnosu na ukupno stanovništvo bilo najviše u Vidovcu (24%), a najmanje u Jalžabetu (21%). Uspoređujući ove podatke s podacima za 2001. godinu uočavamo da se broj žena u fertilnoj dobi smanjio u odnosu na 2001. godinu, tj. 2001. godine žene u fertilnoj dobi na prostoru UP-a činile su 24% stanovništva.

Pripadnici romske nacionalne manjine najbrojnija su nacionalna manjina na prostoru UP-a. Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, na prostoru UP-a živjelo je najviše pripadnika romske nacionalne manjine, odnosno 9,11%. Pripadnika srpske nacionalne manjine bilo je 3,81%, Bošnjaka je bilo 3,72%, Slovenaca 2,06%, dok je Albanaca bilo 1,53%. Na nacionalnoj razini, najviše je bilo pripadnika srpske nacionalne manjine, 4,36%, dok je Roma bilo 0,40%. Na razini cijele Varaždinske županije situacija je malo drugačija, to jest pripadnici romske nacionalne manjine ne prevladavaju u tolikom broju, njih je bilo 0,40% isto kao i pripadnika srpske nacionalne manjine.

Tablica 4: Udio nacionalnih manjina u odnosu na ukupan broj stanovnika

	Albanci, %	Bošnjaci, %	Srbi, %	Slovinci, %	Romi, %
LUDBREG	0,33	0,09	1,11	0,24	0,93
NOVI MAROF	0,19	0,04	0,16	0,01	0,09
VARAŽDIN	0,30	0,10	0,81	0,26	0,09
VARAŽDINSKE TOPLICE	0,16	3	0,25	0,09	-
BERETINEC	0,05	-	0,09	0,09	-
GORNJI KNEGINEC	0,11	0,11	0,28	0,13	0,02
JALŽABET	0,08	0,08	0,14	0,08	-
MARTIJANEC	-	-	0,05	0,10	-
MARUŠEVEC	0,02	0,05	0,16	0,08	-
PETRIJANEC	-	0,06	0,04	0,23	7,88
SRAČINEC	0,08	0,02	0,14	0,17	0,06
SVETI ILIJA	-	0,03	0,17	0,03	-
TRNOVEC BARTOLOVEČKI	0,15	0,01	0,22	0,09	-
VIDOVEC	0,06	0,04	0,04	0,11	0,04
VINICA	-	0,09	0,15	0,44	-
UKUPNO	1,53	3,72	3,81	2,06	9,11
HRVATSKA	0,41	0,73	4,36	0,25	0,40

Izvor: DZS³

³ https://www.dzs.hr/hrv/censuses/census2011/results/htm/h01_01_04/h01_01_04_rh.html

1.2. Socijalno uključivanje i usluge socijalne skrbi

Socijalno uključivanje iznimno je važan i prioritetan proces unapređenja uslužnih, političkih, tržišnih i ostalih uvjeta za pravedno uključivanje brojnih marginaliziranih skupina koji žive u UP-u, prije svega osoba s invaliditetom, raseljenih osoba, starijih osoba i pripadnika nacionalnih manjina.

1.2.1. OSOBE S INVALIDITETOM I TEŠKOĆAMA

2021. godine na području Varaždinske županije živjelo je 24 188 osoba s invaliditetom, na području UP-a taj je broj iznosio 17 259. Najveći broj osoba s invaliditetom živi u gradu Varaždinu.⁴ Osobe s invaliditetom iz sustava socijalne skrbi imaju pravo na dnevni i/ili poludnevni boravak, te smještaj u ustanovama namijenjenim osobama s invaliditetom, međutim trenutna analiza stanja ukazuje na nedovoljan broj ustanova namijenjen osobama s invaliditetom na području UP-a te da su postojeće ustanove neravnomjerno prostorno raspoređene, tj. centralizirane su u gradu Varaždinu. Naime, djeca s poteškoćama u razvoju i odrasle osobe s invaliditetom s UP-a pravo smještaja mogu ostvariti u jednoj ustanovi koja se nalazi u Varaždinu, a uslugu dnevnog/ili poludnevnog boravka u četiri ustanove koje se također nalaze u Varaždinu. Nadalje, odrasle osobe s mentalnim oštećenjem na području UP-a mogu ostvariti pravo dnevnog i/ili poludnevnog boravka u ukupno dvije ustanove koje se nalaze u Varaždinu, dok pravo smještaja mogu ostvariti u pet ustanova, od kojih se čak tri nalaze u općini Jalžabet, a ostale dvije u gradu Varaždinu.⁵

U Varaždinu djeluje Centar za pružanje usluga zajednici Varaždin koji je osnovan s ciljem pružanja usluga djeci, mladima i odraslima s intelektualnim, osjetilnim ili mentalnim poteškoćama. Kroz kontinuirane programe koje pružaju usluge djeci, mladima i odraslima s intelektualnim, osjetilnim ili mentalnim poteškoćama, cilj im je integracija osoba s invaliditetom u društvo kroz razvijanje vještina potrebnih za svakodnevni život, osim toga pružaju individualnu i grupnu psihosocijalnu podršku. Također, u Varaždinu djeluje i Udruga za ranu intervenciju Varaždinske županije koja pruža potporu djeci s neuro-rizikom i teškoćama u razvoju kao i njihovim obiteljima te osobama koje rade s neuro-atipičnom djecom.

Na području Varaždinske županije djeluje i Društvo distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih oštećenja grada Varaždina koje pruža različite oblike potpore kojima se nastoji poboljšati kvaliteta života osoba s invaliditetom, ali i olakšati njihova integracija u društvo. Udruga utječe i na senzibilizaciju javnosti za potrebe osoba s invaliditetom kroz brojne programe. Na području Varaždinske županije djeluju još tri slične udruge, namijenjene pomoći i potpori osobama s autizmom, multiplom sklerozom te cističnom fibrozom.

U Ludbregu djeluje Udruga osoba s invaliditetom Ludbreško Sunce koja ostvaruje projekte s ciljem olakšavanja svakodnevnog života osoba s invaliditetom te nudeći podršku osobama s invaliditetom i njihovim obiteljima.⁶ U Novom Marofu djeluje Udruga Sunce koja nastoji povećati kvalitetu života osobama s invaliditetom kroz aktivnosti i radionice prilagođene korisnicima.⁷ Usluge podrške osobama s mentalnim oštećenjem pružaju se i u Jalžabetu kroz Udrugu Ježeva kućica.

4 https://www.hzjz.hr/wp-content/uploads/2021/10/Invalid_2021.pdf

5 <https://mrosp.gov.hr/adresari/11829>

6 <http://ludbresko-sunce.hr/>

7 <https://www.facebook.com/udrugasunce.1/>

Osobama s invaliditetom s područja UP-a pomaže i Caritas Varaždinske biskupije, osobito u nabavi lijekova, ortopedskih pomagala i bolesničkih kreveta, odjeće i obuće za odrasle i za djecu, prehrambenih artikala i sredstava za higijenu te pružanje ostalih oblika pomoći.⁸

Na području grada Varaždina djeluje nekoliko udruga koje nude izvaninstitucionalnu pomoć osobama s invaliditetom, no ne i u ruralnim općinama. Također, na cijelom području UP-a nedostaje lokalnih dnevnih centara za osobe s invaliditetom koji bi doprinijeli društvenoj uključenosti osoba s invaliditetom te rasteretili skrbnike koji bi mogli ravnopravno sudjelovati na tržištu rada.

1.2.2. STARIJE STANOVNIŠTVO

U Hrvatskoj je 2020. godine 21,0% stanovništva imalo 65 ili više godina, što Hrvatsku pozicionira iznad prosjeka EU (20,6%). Iako ovaj trend starenja stanovništva, a usporedno i trend povećanja siromaštva starijih osoba uporno raste više od dva desetljeća, socijalne usluge i ostale usluge za pomoć starijim osobama još su uvijek relativno slabo razvijene u ruralnim područjima Varaždinske županije.

Na području UP-a djeluju i udruge koje planiraju i provode aktivnosti s ciljem obogaćivanja kulturno zabavnog života osoba starije životne dobi, međutim takvih je udruga malo i čak tri od četiri nalaze se u gradu Varaždinu, a jedna u općini Petrijanec.

Gradsko društvo Crvenog križa Varaždin kontinuirano ulaže napore u pružanje usluge besplatnog prijevoza osobama starijim od 65 godina na području Varaždina te općina Beretinec, Petrijanec, Sračinec, Gornji Kneginec, Jalžabet, Vinica, Vidovec, Trnovec Bartolovečki i Sveti Ilija, u okviru projekta „Pelamo se?“. Istu akciju provodi i Gradsko društvo Crvenog Križa Novi Marof te pruža usluge prijevoza starijim osobama s područja Novog Marofa⁹ i Varaždinskih Toplica, dok Gradsko društvo Crvenog križa Ludbreg provodi usluge prijevoza i pomoći u kućanstvu što se financira iz proračuna Grada Ludbrega i okolnih općina. Izvaninstitucionalna pomoć marginaliziranim skupinama UP-a osigurana je i iz projekta „Zaželi – program zapošljavanja žena“ iako i ovaj projekt ima brojna ograničenja.

Starijim i nemoćnim osobama moguće je osigurati stacionaran boravak i skrb u domovima za starije i nemoćne. Na području UP-a djeluje 20 domova i obiteljskih domova za starije i nemoćne, od čega je osnivač jednog Varaždinska županija dok su ostale osnovale pravne osobe. Većina domova za starije i nemoćne (od ukupno 12) nalazi se u tri od četiri grada u sklopu UP-a (u Varaždinskim Toplicama ne djeluje niti jedan obiteljski dom ili dom za starije i nemoćne), a domova za starije i nemoćne nema niti na području općina Beretinec, Martijanec, Maruševac, Vidovec i Vinica.¹⁰

S obzirom na trend starenja stanovništva, potražnja za uslugama koje nude ustanove za starije i nemoćne nastavit će rasti. Krajem 2021. godine otprilike 2 800¹¹ osoba nalazilo se na listi čekanja za jedini županijski dom unutar UP-a, a vrijeme čekanja na smještaj je dvije do osam godina.

Beskućnici s područja UP-a smještaj mogu potražiti u prenoćištu za beskućnike Varaždin koje djeluje od 2001. godine te je osnovano u suradnji Centra za socijalnu skrb Varaždin i Grada Varaždina. U sklopu prenoćišta, prehrana je osigurana od strane Caritasa Varaždinske biskupije te korisnici imaju pravo na jedan obrok dnevno.

8 <https://www.caritas.hr/lokacije/caritas-varazdinske-biskupije/>

9 <https://gdck-novi-marof.hr/podrska-na-kotacima/>

10 <https://www.domovi-za-starije.com/pretraga-domova/?zupanija=varazdinska&vrsta-doma=&tip-smjestaja=&oblik-smjestaja=&vrsta-usluge=>

11 <https://evarazdin.hr/etv/domovi-za-starije-394738/>

Ovo prenoćište za beskućnike jedino je takvo na području Županije, gdje sklonište može pronaći najviše petnaestero osoba¹². Prenocištem upravlja Udruga „Novi put“ čiji je rad usmjeren na unapređenje skrbi o beskućnicima, pružanje savjetodavne pomoći korisnicima te unapređenje njihove kvalitete života.¹³

Od javnih institucija za pomoć socijalno ugroženim osobama najvažniji su centri za socijalnu skrb koji donose rješenja vezana uz prava socijalne skrbi, pravnu zaštitu obitelji i ostala prava u skladu sa Zakonom o socijalnoj skrbi. Na području UP-a Centri za socijalnu skrb (CZSS) nalaze se u Varaždinu, Novom Marofu i Ludbregu, a u sklopu CZSS-a Varaždin djeluje i podružnica Obiteljski centar čije je primarna zadaća psihološko, pedagoško i pravno savjetovanje obitelji, djece i mladih s ciljem podizanja kvalitete života obitelji. Općine Beretincec, Vinica, Gornji Kneginec, Jalžabet, Petrijanec, Sračinec, Sveti Ilija, Trnovec Bartolovečki i Vidovec djeluju u sklopu Centra za socijalnu skrb Varaždin. Tako da se na području UP-a nalaze ukupno tri centra, dok ih se na području županije nalazi četiri.

S obzirom da se na području UP-a nalazi 71,87% stanovništva županije, primjećujemo ravnomjernu pokrivenost UP-a centrima za socijalnu skrb unutar Varaždinske županije. Na razini RH djeluje 117 centara. Dakle, oko 3,4% njih pokriva područje UP-a, što također ukazuje na ravnomjernu distribuciju Centara za socijalnu skrb s obzirom na broj stanovnika, jer se na području UP-a nalazi 2,9% stanovništva RH (prema podacima iz 2011. godine).

1.2.3. RASELJENE OSOBE

Podaci o raseljenim osobama dostupni su na razini RH te 2020. godine nije zabilježena ni jedna takva osoba. 2019. godine u RH bilo je 100 izbjeglica koje su dobile dozvolu za boravak u državi, 2018. godine 110 osoba te 40 raseljenih osoba 2017. godine (Eurostat, 2022). Prethodno 2017. u RH nisu zabilježene raseljene osobe.

Zbog vojne agresije ruske vlade na Republiku Ukrajinu koja je započela krajem veljače 2022. godine, Varaždinska županija je 22. ožujka bilježila 434 raseljene osobe porijeklom iz Ukrajine. Izbjeglice su zbrinute unutar tri kolektivna smještaja (Dom 2 u sklopu Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju u Varaždinskim Toplicama te hotel „Turist“ i Gradska sportska dvorana Arena u Varaždinu) dok je ostatak zbrinut u privatnim smještajima (varazdinski.hr, 2022).

1.2.4. SIROMAŠTVO

Relativno siromaštvo osnovni je pokazatelj stope rizika od siromaštva, tj. postotak osoba koje imaju raspoloživi ekvivalentni dohodak ispod praga rizika od siromaštva te je za 2019. godinu stopa rizika od siromaštva na razini RH iznosila 18,3%. S obzirom na dob i spol, 2019. godine najviša stopa siromaštva bila je među osobama od 65 ili više godina, tj. 30,1% dok je najniža stopa rizika od siromaštva bila među osobama između 25 i 54 godine te je iznosila 12,9%.¹⁴

Na području UP-a Varaždin, 2011. godine živjelo je 36 329 ljudi bez stalnih prihoda, tj. 29% ukupnog stanovništva. U općini Beretincec živjelo je najviše stanovnika bez stalnih prihoda u ukupnom broju stanovnika, odnosno 32% dok je općina Jalžabet zabilježila najnižu stopu od 26%. S druge strane, broj korisnika zajamčene minimalne naknade na području Varaždinske županije pada, tako je 2018. godine u Varaždinskoj županiji bilo 2

12 <https://beskucnici.info/prenociste-za-beskucnike-varazdin/>

13 <http://novi-put.hr/index.php/o-nama>

14 https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/14-01-01_01_2020.htm

517¹⁵ osoba obuhvaćenih zajamčenom minimalnom naknadom, dok ih je 2019. godine bilo 2 236¹⁶, a 2020. godine bilo ih je 2 176¹⁷. Na razini RH ta se brojka smanjila za 15 424 korisnika između 2018. i 2020. godine. Međutim, uzrok ovom trendu su iseljavanje i smrt starijih korisnika.

Socijalno ugrožene osobe unutar UP-a u mogućnosti su zatražiti humanitarnu pomoć u naravi – u obliku hrane, ogrijeva, lijekova i sl. od Gradskog društva Crvenog križa Varaždin, Gradskog društva Crvenog križa Ludbreg te Gradskog društva Crvenog križa Novi Marof. Podjela prehrambeno-higijenskih paketa održava se dva puta godišnje te ovisi o osiguranim sredstvima i donacijama tvrtki i građana.

Grad Varaždin i Varaždinska županija provode projekte kroz koje je omogućena besplatna prehrana za sve učenike u riziku od siromaštva.

1.2.5. STOPA KRIMINALITETA

Stopa kriminaliteta na području UP-a je u porastu. 2021. godine PU Varaždinske zabilježila je povećanje ukupnog broja počinjenih kriminalnih djela u odnosu na 2019. u gotovo svim jedinicama lokalne samouprave uz porast stope kriminaliteta od 10%. Broj počinjenih kaznenih djela smanjio se jedino u Novom Marofu te općinama Jalžabet, Petrijanec i Vinica. Broj slučajeva maloljetničke delikvencije također je u porastu unutar UP-a. U posljednje tri godine uočen je porast maloljetničke delikvencije od 34% – 2019. godine zabilježeno je 229 slučajeva, a 2021. godine njih 307. Najveći porast uočen je u općini Petrijanec gdje je 2019. godine bilo 8 takvih slučajeva, a 2021. čak 33.

Na području Županije 2021. godine zabilježena su 240 prekršaja obiteljskog nasilja što je 18% manje nego u istom razdoblju 2020. godine¹⁸. Varaždinska županija sufinancira rad Utočišta za žene žrtve nasilja Sveti Nikola koje se nalazi u Varaždinu te je u mogućnosti prihvatiti do 17 štíćenica što je nedovoljno s obzirom na broj počinjenih kaznenih djela obiteljskog nasilja. Osim toga, Županija financijski podupire Udrugu za podršku žrtvama i svjedocima koja pruža pravno i psihološko savjetovanje, osigurava pratnju na sud te emocionalnu podršku.¹⁹

15 <https://mrosp.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/MDOMSP%20dokumenti/Godisnje%20statisticko%20izvjesce%20u%20Republici%20Hrvatskoj%20u%202018.%20godini.pdf>

16 <https://mrosp.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/MDOMSP%20dokumenti/Godisnje%20statisticko%20izvjesce%20u%20Republici%20Hrvatskoj%20u%202019%20godini.pdf>

17 <https://mrosp.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Socijalna%20politika/Odluke/Godisnje%20statisticko%20izvjesce%20u%20RH%20za%202020.%20godinu.PDF>

18 <https://regionalni.com/u-varazdinskoj-zupaniji-ove-godine-240-prekršaja-nasilja-u-obiljelji/>

19 <https://pzs.hr/ured-varazdin/2/>

1.3. Društvena i zdravstvena infrastruktura

1.3.1. ZDRAVSTVENA INFRASTRUKTURA

Zdravstvena djelatnost na UP-u Varaždin obavlja se na tri razine: primarnoj, sekundarnoj i tercijarnoj razini kao i na razini zdravstvenih zavoda. Primarna zdravstvena razina ostvaruje se kroz ustanovu Dom zdravlja Varaždinske županije, Zavod za javno zdravstvo i Zavod za hitnu medicinu. Na području čitave županije zdravstvene usluge pruža Zavod za javno zdravstvo Varaždinske županije zajedno s ambulantama u Varaždinu, Ivancu, Ludbregu i Novom Marofu²⁰. Sekundarnu razinu zdravstvene zaštite omogućuju Opća bolnica Varaždin i Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Varaždinske Toplice te Specijalna bolnica za kronične bolesti Novi Marof. Osim ambulanti/ordinacija opće medicine koje su zastupljene u svim JLS -ovima, javne zdravstvene ustanove koncentrirane su u gradu Varaždinu, Varaždinskim Toplicama i Novom Marofu te u Novom Marofu gdje djeluje i Ljekarna Varaždinske županije.

Tablica 5: Javne zdravstvene ustanove po gradovima

Javne zdravstvene ustanove ²¹	Lokacija/JLS
Opća bolnica Varaždin	Varaždin
Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju	Varaždinske Toplice
Zavod za javno zdravstvo Varaždinske županije	Varaždin
Zavod za hitnu medicinu Varaždinske županije	Varaždin
Dom zdravlja Varaždinske županije	Varaždin
Služba za produženo liječenje i palijativnu skrb	Novi Marof
Ljekarna Bolnice Varaždinske Toplice	Varaždinske Toplice
Ljekarna Varaždinske županije	Varaždin
Ljekarna Varaždinske županije	Ludbreg

Izvor: Zavod za javno zdravstvo Varaždinske županije

Tablica 6: Javne zdravstvene ustanove po općinama

JLS	Ordinacije opće medicine ²²	Ordinacije dentalne medicine	Ljekarne ²³
Varaždin	36	28	15
Novi Marof	6	6	4
Ludbreg	4	8	2

²⁰ Zavod za javno zdravstvo Varaždinske županije, 2022.

²¹ Varaždinska županija

²² Dom zdravlja Varaždinske županije <http://dzvz.hr/>

²³ Hrvatska ljekarnička komora 2022.

Varaždinske Toplice	1	3	2
Beretinec	1	1	1
Gornji Knežinec	2	3	2
Jalžabet	1	1	1
Martijanec	1	1	1
Maruševec	1	1	1
Petrijanec	1	2	1
Sračinec	2	3	1
Sveti Ilija	2	1	2
Trnovec Bartolovečki	1	3	2
Vidovec	2	2	1
Vinica	2	5	1

Izvor: Varaždinska županija, Hrvatska ljekarnička komora 2022.

Ukupni broj dostupnih ležajeva unutar UP-a je 2 157 kreveta što znači da je na svakih 1000 stanovnika područja dostupno 5,81 kreveta, čime slijedimo standard Austrije i Njemačke. Bolnica u Varaždinu je, s 934 kreveta i 1800 radnika jedna od najvećih bolnica u RH. U Specijalističkoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju Varaždinske Toplice na raspolaganju je 923 ležaja dok je u Specijalnoj bolnici za kronične bolesti Novi Marof dostupno 300 ležaja. Trenutno je u provedbi projekt²⁴ „Izgradnja i opremanje nacionalnog rehabilitacijskog centra za osobe s bolestima i oštećenjima kralježne moždine Specijalne bolnice Varaždinske Toplice“ koji je od strateške važnosti na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini. Vrijednost projekta je 107.094.765,49 kuna. Provedbom će se povećati kapaciteti ležajeva za 80 kreveta, a centar će uz stacionarne krevete, polikliniku i prostore za fizikalnu terapiju nuditi i apartmanski smještaj za prilagodbu nakon rehabilitacije.

²⁴ <https://www.minerva.hr/>

1.3.2. DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA

Unutar UP-a, glavni dio društvene sportske infrastrukture smješten je u gradu Varaždinu, a same sportske dvorane imaju i polivalentnu namjenu²⁵.

Tablica 7: Sportski objekti Grada Varaždin

Sportski objekt Grad Varaždin ²⁶	Sadržaji
Gradska sportska dvorana Varaždin	Sportski događaji, koncerti i ostali kulturni događaji, organizacija sajmova, uredski prostori i konferencijska dvorana, vanjski sportski sadržaji, zimsko klizalište
Sportska dvorana Graberje	Sportski događaji, školski sportski događaji i nastava, organizacija kulturnih događanja, sajmovi
Gradski bazeni Varaždin	Unutarnji i vanjski bazen, teretana, wellness
Stadion „Varteks“	Nogometni teren, pomoćni tereni za trening, umjetna trava
Stadion „Sloboda“	Nogometni teren, atletska staza
TTS sportski centar	Unutarnji i vanjski tereni, teretana, rehabilitacija
Školske sportske dvorane	Organizacija nastave tjelesnog odgoja, amaterski i rekreacijski sport, treninzi
Igralište „Srednjoškolač“	Stolnoteniska dvorana, vanjski tereni za baseball
Streljana Varaždin	Za sport i stručnu vježbu
Dvorana za hrvanje	Namjenska dvorana za hrvanje
Teniski tereni Varteks	Za teniski klub, školu i rekreativce
Teniski tereni Varaždin	U sklopu Arene
Dravski bazeni	Za sport i rekreaciju te okolni odbojkaški tereni
Sportsko rekreacijski centar Aquacity	Kupalište, teniski tereni, mali nogomet, mini golf, odbojka na pijesku
Gimnastičarska dvorana	Gimnastika
Prostorije kajak kanu kluba	Škola kajak-kanu
Jahalište u Biškupcu	Škola jahanja
Vanjski tereni za streličarski sport	U sastavu kluba
Nogometna igrališta	Hrašćica, Jalkovec, Biškupec, Kućan Gornji, Kućan Donji, Gojanec

Izvor: Zajednica sportskih udruga Grada Varaždin

25 Strategija razvoja sporta Grada Varaždina 2020.-2028.

26 Zajednica sportskih udruga Grada Varaždina

Tablica 8: Društveno sportska infrastruktura UP-a

JLS	Broj sportskih udruga	Sportska infrastruktura	Broj stanovnika
Grad Varaždin	127	Vidi tablicu 7.	43.999
Novi Marof	34	sportska dvorana	11.872
Ludbreg	40	teniski centar, nogometni stadion, sportska dvorana	8.519
Varaždinske Toplice	19	nogometno igralište, školska dvorana, nema javne sportske dvorane	5.551
Beretinec	4	školska sportska dvorana, nogometno igralište	2.058
Gornji Knežinec	14	tri nogometna igrališta, dvorana za savate boks	4.920
Jalžabet	5	sportski centar površine 23 000 m ² s igralištima za nogomet, rukomet, košarku i odbojku, 2 teniska terena i bočalište	3.205
Martijanec	7	školska sportska dvorana, nogometno igralište	2.668
Maruševac	10	14 igrališta za mali i 2 za veliki nogomet	5.716
Petrijanec	9	5 nogometnih igrališta, 2 teniska terena i 2 streljane	4.578
Sračinec	11	školska sportska dvorana, 3 nogometna igrališta, košarkaško igralište, Velika graba – otvoreni park s igralištima za odbojku, badminton, vježbalištem, stolnim tenisom i bočalištem	4.715
Sveti Ilija	7	2 nogometna igrališta, dječja i malonogometna igrališta u svakom naselju	3.247
Trnovec Bartolovečki	14	sportski centar s dječjim igralištem, nogometnim, košarkaškim te odbojkaškim igralištem na pijesku, viseća kuglana te tri nogometna terena	6.183
Vidovec	9	3 nogometna igrališta	4.923
Vinica	9	nogometno igralište	3.030

Izvor: JLS

Sportska infrastruktura je najrazvijenija u gradu Varaždinu te pokriva mnoge sportove kao i amaterski i rekreativni sport. Također, Gradska sportska dvorana „Arena“, sportski centar „Sloboda“, nogometni stadion Varteks i gradski bazeni zadovoljavaju uvjete organizacije velikih međunarodnih sportskih priredbi. Jalžabet, Sračinec i Trnovec Bartolovečki imaju razrađenu sportsku i rekreativnu infrastrukturu, no ostali JLS-ovi zaostaju. Osobito Novi Marof, Ludbreg, Varaždinske Toplice i Maruševac, čiji je nedostatak odgovarajuće infrastrukture značajniji s obzirom na veći broj stanovnika kojima je potrebno osigurati pristup sportsko-rekreativnim sadržajima. U većini JLS-ova postoji značajnija potreba za ulaganjem u sportsku infrastrukturu u obliku sportsko-rekreativnih centara, odnosno u rekreacijsku infrastrukturu koja obuhvaća javne sadržaje koje građani koriste prema vlastitim potrebama i željama, a nevezano za profesionalni rad.

Kulturni aspekt UP-a

Grad Varaždin je središte kulturnog i društvenog života UP-a. Grad se ponosi svojom kulturnom baštinom – od institucionaliziranih oblika kulture čiji su nositelji ustanove poput Gradskog muzeja Varaždin, Hrvatskog

narodnog kazališta u Varaždinu, Gradske knjižnice i čitaonice „Metel Ožegović“ i Koncertnog ureda Varaždin do arhitekture i ambijenta samog gradskog pejzaža i stare jezgre, nezavisne kulture i osjećaja lokalnog identiteta područja.

U Varaždinu postoje brojni besplatni sadržaji i programi koji su dostupni svim građanima, poput Dana performansa, Srijeda u muzeju, Noć muzeja i otvorena vrata u povodu Dana muzeja, adventski program, edukativni program „Muzej i škola“ Gradskog muzeja, dio koncertnog repertoara Koncertnog ureda Varaždin, ulični performansi u sklopu Špancirfesta, Festival varaždinskih dvorišta, Festival animiranog filma djece i mladih (VAFI), Imput MOP festival, Trash film festival, dio programa Kliker festivala i Varaždinskih baroknih večeri, Ljeto na Stančiću, KVART festival te brojni kulturno-edukativni sadržaji koji se nude kroz godinu.

U Novom Marofu postoji značajan broj objekata društvene infrastrukture koji doprinose boljem razvoju društvene i lokalne zajednice. Najznačajniji je Kulturni centar „Ivan Rabuzin“ Novi Marof, u kojem djeluje Pučko otvoreno učilište Novi Marof koje i upravlja ovim objektom, zatim Gradska knjižnica i čitaonica Novi Marof i Turistička zajednica Grada Novog Marofa. Od ostale društvene infrastrukture treba istaknuti centar za društvene aktivnosti u Novom Marofu, dom za kulturu u Ključu i Remetincu i desetak društvenih domova, vatrogasni centar u Novom Marofu i tri vatrogasna doma u Novom Marofu. Osim objekata javne društvene infrastrukture, postoje i objekti za određene kulturne sadržaje (Galerija Rabuzin, Galerija Klopotan, Atelje Hajduk, Galerija Bukovčan).

Grad Ludbreg kulturni društveni život temelji na sljedećim ustanovama: Pučko otvoreno učilište „Dragutin Novak“, knjižnici i čitaonici „Mladen Kerstner“ te na bogatoj sakralnoj i kulturnoj baštini koja je od iznimnog nacionalnog i međunarodnog značaja, a manifestacija 10 dana Svete Nedjelje najveće je i najveselije proštenje u Hrvatskoj dostupno svim građanima. Također je važno spomenuti da su brojni društveni sadržaji u potpunosti besplatni, a svakako treba izdvojiti Spring Outdoor sportski festival, Aktivno ljeto u Ludbregu, međunarodni kulturno glazbeni festival Idemo Otok na Otoku mladosti, ljetno kino na Otoku mladosti, sajam cvijeća Flora Centrum mundi, Festival kajkavske komedije „Dani Mladena Kerstnera“, Dan centra svijeta, „Cinkuš adventski“-ludbreški božićni sajam i Ludbreški fašnjak.

Grad Varaždinske Toplice tokom godine nudi brojne besplatne društvene sadržaje u vlastitom angažmanu ili angažmanu udruga civilnog društva, dostupne građanima i zainteresiranoj javnosti koji doprinose razvoju društvenog života, a odvijaju se u kino dvorani, u 14 društvenih domova i na otvorenom. Od manifestacija treba izdvojiti Aquafest, Likovnu koloniju, Noć muzeja, High Ground Festival, Revijalna smotra folklor, Volim Toplice, Vincekovo, Toplički fašnjak, Moto susret MK Aquabikers, Žetvene svečanosti, Tuhovečka Milina, planinarski pohod, Lovrečevo (dan grada), Winter Party MK Aquabikers, Martinje i Toplička božićna priča.

Društveni život u gotovo svim općinama odvija se kroz dobrovoljna vatrogasna društva, sportske udruge i kulturno-umjetnička društva što uglavnom ovisi o entuzijazmu pojedinaca i potpori općinske uprave. U Beretincu je to Smotra folklor te tradicijski božićni koncert, u Gornjem Knegincu to su manifestacija Domaći cajti, Festival kajkavskih običaja i pjesama, Veseli Varaždinbreg i Magdalenje (Dani općine). U Jalžabetu je to bogati kulturno-umjetnički i zabavni program Šlingani dani, u Martijancu su to Dani općine i Martinje, u Maruševcu valja istaknuti Čiselsku nedelu, Rokovo i Jesen u Maruševcu. U Petrijancu su to Dani Petrova i Fašnik, u Sračincu Dani Miholja, Hrvatska folklorna razglednica i Međunarodni Srakarski fašnik. U Općini Sveti Ilija važna manifestacija je Anino u Beletincu u Trnovcu Bartolovečkom to su Dani ljeta u Trnovcu, Žetvene svečanosti, Kaj su makačio?, u općini Vidovec glavni društveni događaj je Zeljarijada i proslava Svetog Vida, a na Vinici to su Dani općine Markovo, Martinje, Janino. Kako bi se u potpunosti ostvario potencijal kulturnog i društvenog života potrebna su ulaganja u društvene domove koji predstavljaju osnovnu infrastrukturu podrške organizaciji kulturnih događanja te aktivnije uključivanje građana u kulturne aktivnosti i organizacije civilnog društva.

1.3.3. ANALIZA STANOVANJA

U 2021. godini na urbanom području evidentirano je ukupno 38 480 kućanstava i 58 600 stambenih jedinica, najviše u gradu Varaždinu, dok najmanje u Općini Beretince. Većina stanovništva UP-a ima riješeno stambeno pitanje.

Tablica 9: Popis kućanstava i stambenih jedinica

Grad/općina	Broj stanovnika	Kućanstva		Stambene jedinice	
		Ukupno	Privatna kućanstva	Ukupno	Stanovi
Varaždin	43.999	16.612	16.557	20.587	20.197
Novi Marof	11.872	3.686	3.679	6.971	5.822
Ludbreg	8.519	2.860	2.852	5.967	3.505
Varaždinske Toplice	5.551	1.872	1.870	3.596	2.543
Beretince	2.058	602	602	1.197	696
Gornji Kneginec	4.920	1.667	1.667	2.893	2.000
Jalžabet	3.205	903	893	2.069	1.195
Martijanec	2.668	835	835	1.926	1.144
Maruševec	5.716	1.728	1.725	2.238	2.159
Petrijanec	4.578	1.207	1.203	1.410	1.391
Sračinec	4.715	1.388	1.385	1.593	1.579
Sveti Ilija	3.247	976	973	1.658	1.150
Trnovec Bartolovečki	6.183	1.863	1.861	2.238	2.205
Vidovec	4.923	1.337	1.334	1.569	1.482
Vinica	3.030	944	943	2.157	1.224

Izvor: DZS²⁷

Kupoprodaja stanova

Broj kupoprodaja stanova u županiji 2020. godine iznosio je 251, a broj kupoprodaja na razini RH 23 564 što znači da je u Varaždinskoj županiji ostvaren 1 % svih kupoprodaja u državi te godine. Unutar samog grada Varaždina odvijalo se 64,1 % ukupnog broja kupoprodaja stanova/apartmana ostvarenih na području županije. Većina županija u RH (njih 16) bilježi pad broja kupoprodaja stanova u 2020. godini no Varaždinska županija bilježi najveći međugodišnji pad broja kupoprodaja stanova od 51,9 %.

Polovica stanova prodanih na području županije u 2020. godini bilo je površine od 61 m² i manje dok je medijalna cijena po m² iznosila 6.697 kn. Pad medijalne cijene prodanih stanova i apartmana zabilježen je u svega četiri županije, među kojima je Varaždinska, koja bilježi pad cijena za 0,9 %. Varaždinska županija je druga po redu u RH (nakon Sisačko-moslavačke) po medijalnoj starosti stanova prilikom kupnje te je polovica stanova bila stara barem 46 godina.

Van grada Varaždina stanovi su se najviše prodavali u gradovima Ludbreg (17) i Ivanec (16). Kupoprodaja je bilo u 11 JLS, a najveća je potražnja bila za stanovima površine od 40 m² do 59 m², a najviša realizirana

27 Državni zavod za statistiku - Objavljeni prvi rezultati Popisa 2021. (gov.hr)

kupoprodajna cijena po m² ostvarena je u Općini Gornji Kneginec. Najviša cijena najma postignuta je za stanove površine od 60 m² do 74 m², dok je najviša prosječna mjesečna najamnina za stan plaćena u Općini Petrijanec.

Kupoprodaja kuća

2020. godine na području Varaždinske županije izvršeno je 374 kupoprodaja obiteljskih kuća, od kojih je 88,2% ostvareno izvan grada Varaždina. Varaždin tako bilježi pad broja kupoprodaja od 67,9%, a ostatak Varaždinske županije pad od 3,2%. Varaždin je četvrti grad u RH po visini medijalnih cijena obiteljskih kuća po m² u odnosu na ostatak županije (nakon Osijeka, Bjelovara i Slavonskog Broda). Obiteljske kuće na području Varaždina postigle su 2020. godine medijalnu cijenu od 1.266 kn po m² što je 13,6 puta više od cijene obiteljskih kuća u ostatku Varaždinske županije (93 kn po m²).

Najstarije kuće, medijalne starosti od 52 godine, 2020. godine prodavale su se u Varaždinskoj županiji. S obzirom na ukupnu površinu nekretnine, najviše kupoprodajnih transakcija obiteljskih kuća bilo je na područjima gradova Ludbreg (33), Varaždinske Toplice (24) i Novi Marof (23) iako se kupoprodaja odvijala u svim JLS na području županije. Najviše cijene po m² zabilježene su na području Općine Vidovec, Sveti Ilija i Sračinec (Hrvatska, 2021). S obzirom na priuštivost nekretnina, mogućnost stanovništva da kupi stambeni prostor varira unutar RH, pa tako i Varaždinske županije, a priuštivost je najveća u nerazvijenim i ruralnim dijelovima. Novi Marof je prva JLS u RH po priuštivosti nekretnina - zaposleni građani za svoj godišnji dohodak su 2019. godine u Novom Marofu mogli su kupiti 57,7 m² stambenog prostora.

Kupoprodaja zemljišta

Kupoprodaja zemljišta nije jednoliko distribuirana unutar županije – tako grad Varaždin bilježi pad od 60,9%, dok ostatak županije bilježi rast u broju kupoprodaja od 15,2%. Trend na razini RH ukazuje da se u gradovima sjedištima županija ostvaruje manji dio kupoprodaja građevinskog zemljišta nego u ostatku županija. Tako je u samom gradu Varaždinu zabilježeno 25 kupoprodaja građevinskog zemljišta, dok su u ostatku županije izvršene ukupno 533 kupoprodaje. Najviše kupoprodaja građevinskog zemljišta bilo je na području grada Ivanca (105), a najviše se prodavalo/ kupovalo zemljište površine veće od 2000 m². Kupoprodaja se odvijala u svim JLS na području Županije, a najveća je cijena po m² postignuta na području Općine Trnovec Bartolovečki, najniža na području Općine Donja Voća (Hrvatska, 2021).

Medijalna veličina zemljišta na području županije iznosila je 899 m², s time da se 2020. godine medijalna površina kupljenih zemljišta smanjila za 7,4%. Medijalna cijena građevinskog zemljišta također se smanjila na razini županije i to 19% te je 2020. iznosila 25,5 kn po m². Na području cijele RH gradovi sjedišta županija ostvaruju znatno višu medijalnu cijenu građevinskog zemljišta u odnosu na ostatak županije pa tako i grad Varaždin. Što je više, s obzirom na međugodišnje kretanje medijalne cijene građevinskog zemljišta u 2020. godini, grad Varaždin je treći u RH po povećanju cijena (nakon Zagreba i Siska). No u Varaždinskoj županiji medijalne cijene građevinskog zemljišta ostvaruju međugodišnji rast samo u gradu Varaždinu, dok istovremeno bilježe pad unutar ostalih JLS. Tako su 2020. godine cijene zemljišta na području grada Varaždina narasle su za 50,1% u odnosu na prethodnu godinu, te je medijalna cijena iznosila 268,40 kn. Cijene zemljišta u ostatku županije znatno su manje (21,20 kn po m²) no i one su zabilježile pad od 14,2% u 2020. godini.

Gradnja i subvencije

Na području Varaždinske županije je 2020. godine izgrađeno 146 stambenih zgrada ukupne površine 33 639 m². Od toga su izgrađena 184 stana ukupne površine 25 953 m² te je izgrađen najveći broj 4-sobnih i 5-sobnih stanova (54 od svakog). U 2018. godini Upravni odjel za prostorno uređenje i graditeljstvo Grada Varaždina izdao je ukupno 115 građevinskih dozvola, a u 2019 njih, što je povećanje za oko 20 %. 2020. godine je izdano 20 građevinskih dozvola. U periodu od početka 2019. godine do danas ukupno 100 građevinskih dozvola izdano je

fizičkim osobama, dok ih je 60 izdano pravnim osobama. Od tog broja 60 % gradnje u Varaždinu odnosi se na gradnju odnosno rekonstrukciju građevina stambene namjene – obiteljske kuće.

U Varaždinskoj županiji je od 2017. do 2020. godine odobreno 626 stambenih kredita subvencioniranih od strane Agencije za pravni promet i posredovanje nekretninama. 258 od toga za kupnju stana, 235 za kupnju kuće te 133 za izgradnju kuće.

1.4. Obrazovanje

1.4.1. OBRAZOVNA INFRASTRUKTURA

Obrazovanje i znanost u fokusu su razvoja Sjevera Hrvatske čime se nastoji pozitivno utjecati na razvoj ljudskih potencijala, radnih sposobnosti pojedinaca te istovremeno na konkurentnost gospodarstva. Uzevši u obzir značaj ulaganja u znanost i obrazovanje, Varaždinska županija je u Razvojnom sporazumu za sjever Hrvatske posebno naglasila potrebu za provedbom sljedećih strateških projekata:

- obnova i prenamjena dvorca Šaulovec u Europski talent centar;
- Centri izvrsnosti Varaždinske županije: Znanstveno-nastavno-tehnološki STEM centar Sveučilišta Sjever, Sveučilišni kampus Varaždin,
- Palača Erdődy Patačić - umjetničko obrazovni centar sjeverne Hrvatske.

Da se UP Varaždin profilira u obrazovno središte Republike Hrvatske, dokazuje i ulaganje u dva Regionalna centra kompetentnosti koji djeluju u Medicinskoj školi u Varaždinu (Regionalni centar kompetentnosti inovativnih zdravstvenih tehnologija) i u Srednjoj školi Arboretum Opeka Marčan (Regionalni centar kompetentnosti u poljoprivredi).

Prema dostupnim podacima, na području UP-a djeluje 41 matična školska ustanova i 17 područnih. Od toga je 16 ustanova koje provode srednjoškolsko obrazovanje, a 42 provode osnovnoškolsko obrazovanje te 4 ustanove koje provode visoko obrazovanje. Najveću raznolikost pružaju srednje škole koje svojim programima nude mogućnost odabira struke ili nastavak školovanja na sveučilišnim institucijama. Prisutnost učeničkog i studentskog doma te studentskog centra omogućava studiranje sve većeg broj učenika i studenata iz drugih županija, kao i općenito podizanje kvalitete obrazovanja unutar UP-a i županije. Osim obrazovnih institucija navedenih u tablici 10, unutar UP Varaždin nalaze se 34 vrtića koja omogućuju predškolsko obrazovanje djece.

Tablica 10: Odgojno-obrazovne i znanstvene institucije

Vrsta obrazovanja	Broj ustanova	Obrazovne institucije
Osnovno obrazovanje	25	I. Osnovna škola Varaždin
		II. Osnovna škola Varaždin
		III. Osnovna škola Varaždin
		IV. Osnovna škola Varaždin
		V. Osnovna škola Varaždin
		VI. Osnovna škola Varaždin
		VII. Osnovna škola Varaždin
		Osnovna škola Beletinec
		Osnovna škola "Petar Zrinski" Jalžabet
		Osnovna škola Knežinec Gornji
		Osnovna škola Ludbreg
		Osnovna škola Martijanec
		Osnovna škola "Gustav Krklec" Maruševac
		Osnovna škola Novi Marof
Osnovna škola Petrijanec		
Osnovna škola "Podrute"		

		Osnovna škola Sračinec
		Osnovna škola "Vladimir Nazor" Sveti Ilija
		Osnovna škola Svibovec
		Osnovna škola Šemovec
		Osnovna škola Trnovec
		Osnovna škola Tužno
		Osnovna škola Antuna i Ivana Kukuljevića Varaždinske Toplice
		Osnovna škola Vidovec
		Osnovna škola Vinica
Srednjoškolsko obrazovanje	15	Druga gimnazija Varaždin
		Elektrostrojarska škola
		Glazbena škola u Varaždinu
		Gospodarska škola Varaždin
		Graditeljska, prirodoslovna i rudarska škola Varaždin
		Medicinska škola Varaždin
		Prva gimnazija Varaždin
		Srednja strukovna škola
		Srednja škola "Arboretum Opeka" Marčan
		Srednja škola Ludbreg
		Srednja škola Novi Marof
		Strojarska i prometna škola
		Prva privatna gimnazija s pravom javnosti Varaždin
		Srednja škola u Maruševcu s pravom javnosti Maruševac
		Privatna varaždinska gimnazija s pravom javnosti Varaždin
Visoko obrazovanje	4	Sveučilište Sjever
		Fakultet organizacije i informatike Varaždin
		Geotehnički fakultet
		Tekstilno- tehnološki fakultet, studij u Varaždinu

Izvor: ŠKR

Tablica 11: Broj učenika u osnovnim i srednjim školama

JLS	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Varaždin	9.500	9.399	9.340	9.255	9.207	9.111
Ludbreg	996	1.032	1.007	979	965	1.002
Novi Marof	1.177	1.118	1.069	1.040	1.048	1.032
Varaždinske Toplice	434	416	418	439	430	425
Beretinec	41	84	91	91	89	90
Gornji Knežinec	380	373	378	375	372	382
Jalžabet	227	221	204	199	190	178

Martijanec	217	207	205	198	189	189
Maruševec	701	736	705	726	688	675
Petrijanec	493	499	490	467	459	465
Sračinec	548	550	525	539	518	503
Sveti Ilija	317	306	299	300	295	298
Trnovec Bartolovečki	601	573	543	515	496	477
Vidovec	552	497	488	475	448	433
Vinica	449	408	380	384	356	368
UKUPNO	16.633	16.419	16.142	15.982	15.750	15.628

Izvor: ŠeR

1.4.2. OSNOVNO I SREDNJOŠKOLSKO OBRAZOVANJE

U ožujku 2022. UP broji 15 628 učenika od čega 9 432 učenika pohađa osnovnu školu, a 6 286 učenika srednju školu. Od ukupnog broja učenika, 963 je učenika s teškoćama u razvoju. Broj učenika se u posljednjih šest godina smanjivao te je tako u razdoblju od 2013./2014. do 2021./2022. upisano 10,15 % manje učenika, odnosno čak 1 766 učenika manje. Porast broja učenika u istom razdoblju zabilježen je u općinama Beretinec (114,29%) i Maruševec (7,66%) te gradu Ludbregu (19,14%). Najveći pad broja učenika, u navedenom razdoblju, bilježi se na području općine Vinica (35,21%), Vidovec (27,10%) i Jalžabet (16,52%). Smanjenje broja učenika posljedica je dugogodišnjeg negativnog prirodnog prirasta i iseljavanja mladih.

Najviše učenika u školskoj godini 2021./2022. unutar UP-a Varaždin pohađalo je program opće gimnazije (851 učenik), a najmanje program vozač motornog vozila (89), komercijalist (87) i upravni referent (87). U razdoblju od školske godine 2013./2014. do 2021./2022. najviše učenika upisivalo je program opće gimnazije, prirodoslovno-matematičke gimnazije i program medicinske sestre opće njege/medicinskog tehničara opće njege.

Tablica 12: Prikaz obrazovnih ustanova i broja učenika na području UP-a

JLS	Broj osnovnih škola	Broj srednjih škola	Broj matičnih ustanova	Broj područnih ustanova
Varaždin	9	11	19	0
Ludbreg	2	1	2	0
Novi Marof	8	1	3	5
Varaždinske Toplice	5	0	2	3
Beretinec	1	0	0	1
Gornji Knežinec	2	0	1	1
Jalžabet	2	0	1	1
Martijanec	1	0	1	0
Maruševec	3	1	2	2
Petrijanec	3	0	1	2
Sračinec	2	0	1	1

Sveti Ilija	2	0	2	0
Trnovec Bartolovečki	2	0	2	0
Vidovec	3	0	2	1
Vinica	2	1	2	1
UKUPNO	47	15	41	18

Izvor: ŠeR

Na području Varaždinske županije nalazi se 1 matična i 4 područne glazbene/plesne škole čiji se program izvodi u skladu s posebnim propisima. Od ustanova koje ostvaruju umjetničko obrazovne programe unutar UP-a nalazi se 1 matična škola – Glazbena škola Varaždin i 1 područna – Glazbena škola u Varaždinu područni odjel u Varaždinskim Toplicama.

Primjereni programi odgoja i obrazovanja za učenike s teškoćama u razvoju ostvaruju se u redovnom razrednom odjelu, dijelom u redovitom, a dijelom u posebnom razrednom odjelu, posebnom razrednom odjelu i odgojno-obrazovnoj skupini. Centar za odgoj i obrazovanje „Tomislav Špoljar“ pruža osnovnoškolski odgoj i obrazovanje učenika s teškoćama u razvoju te program radne okupacije za osobe iznad 21. godine života²⁸.

Sukladno Državnom pedagoškom standardu osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja, optimalna osnovna škola radi u jednoj smjeni te je veličine 16 do 20 razrednih odjela s optimalno 20 do najviše 28 učenika u razrednome odjelu.²⁹ Većina škola radi UP-a u jednoj smjeni (njih 48 odnosno 70,43%) dok 5 škola zbog nedostatka prostornih kapaciteta radi u dvije smjene. Prosječan broj učenika po odjelu i u osnovnim i u srednjim školama je 16 učenika. Većina škola ima veći broj od optimalnog broja odjela predviđeno Smjernicama za izradu mreže školskih ustanova i programa odgoja i obrazovanja. Najviše odjela u osnovnoškolskom obrazovanju ima Osnovna škola Novi Marof (47 odjela) i Osnovna škola Ludbreg (37 odjela), dok najmanje ima Osnovna škola Beletinec. U srednjoškolskom obrazovanju također veći broj škola ima veći broj odjel od optimalnog broja, a najviše ih ima Elektrostrojarska škola (48 odjela) i Gospodarska škola Varaždin (43 odjela). Najmanji broj odjela je u Srednjoj školi „Arboretum opeka“ (20 odjela) te u dvije privatne gimnazije na području Varaždina (4 i 3 odjela).

1.4.3. TERCIJARNO OBRAZOVANJE

Prema dostupnim statističkim podacima najveći udio osoba u UP ima završeno srednjoškolsko obrazovanje (46,24%) što uključuje trogodišnje i četverogodišnje škole. 4,74 % stanovnika UP-a ima završen stručni studij i 6,86 % sveučilišni studij, što je ispod nacionalnog prosjeka završenog tercijarnog obrazovanja od 17,5 %, kao i prosjeka Europske unije od 25,1 %. S druge strane, čak 71,36 % učenika srednjih škola s područja županije je upisalo visoka učilišta u akademskoj godini 2019./2020. 41,07 % učenika županije (njih 354) upisalo je jedan od programa na visokim učilištima u Varaždinu³⁰.

Na području UP-a, odnosno u gradu Varaždinu nalaze se četiri ustanove visokog obrazovanja: Sveučilište Sjever, Fakultet organizacije i informatike, Geotehnički fakultet te Tekstilno-tehnološki fakultet.

28 http://centar-tomislavspoljar.hr/?page_id=77

29 Smjernice za izradu mreže školskih ustanova i programa odgoja i obrazovanja

30 Školski eRudnik

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, akademske godine 2019./2020. na stručnim i sveučilišnim studijima u Republici Hrvatskoj studiralo je 5.577 studenata s prebivalištem na području Varaždinske županije. Više od trećine svih studenata s prebivalištem u Varaždinskoj županiji, njih 36,18%, živi u gradu Varaždinu. Grad Novi Marof drugi je grad UP-a s najvećim brojem studenata (412), slijedi grad Ludbreg s 319 studenata, dok od općina predvodi Trnovec Bartolovečki koji je imao 319 studenata. U odnosu na broj stanovnika, prema broju studenata ponovno prednjači Varaždin, nakon kojeg slijedi grad Ludbreg.

1.4.4. CJELOŽIVOTNO OBRAZOVANJE

Glavne obrazovne institucije za cjeloživotno obrazovanje unutar UP-a nalaze se na području grada Varaždina. Pučko otvoreno učilište Varaždin djeluje u dva smjera: unapređenje obrazovanja kroz obrazovanje odraslih i cjeloživotno učenje te audiovizualna djelatnost kroz kino i filmski ured.³¹ Cjeloživotno obrazovanje jedan od strateških ciljeva u fokusu razvoja UP-a te Varaždin nastoji postati centar za cjeloživotno učenje za čiji je razvoj potrebno pojačati dosada lošu pozicioniranost i nedostatak promocije pučkih učilišta i ostalih nositelja cjeloživotnog obrazovanja na ovom području.³²

Tablica 13: Ustanove za obrazovanje odraslih

JLS	Ustanova	Sektor
Novi Marof	Pučko otvoreno učilište Novi Marof	kultura i zajednica
	Varaždinske Toplice	Učilište Mirmar
Ludbreg	Učilište Sigurnost	građevinarstvo, poljoprivreda, skrb za djecu i starije
Varaždin	Pučko otvoreno učilište	elektrotehnika i računalstvo, grafičke i audiovizualne tehnologije, umjetnost i kultura, tekstil, zdravstvo, strani jezici, strojarstvo, ugostiteljstvo, ekonomija, graditeljstvo, logistika, šumarstvo
	Institut cjeloživotnog učenja	elektrotehnika i računalstvo, grafičke tehnologije, rukovođenje strojevima
	Elektrostrojarske škole	uslužne djelatnosti
	Gospodarska škola	informatika i računalstvo
	Obrazovni centar Ivora	rukovođenje strojevima i alatima
	Vizor d.o.o.	strani jezici
	Škole stranih jezika Kezele, Šimunić i Žiger	

Izvor: internetske stranice obrazovnih ustanova

31 Izvori: <https://www.varazdinska-zupanija.hr/otvoreni-podaci.html>
<https://varazdin.hr/visoko-skolstvo/>

32 Grad Varaždin, 2016

ANALIZA STANJA

---

2 GOSPODARSTVO

GOSPODARSKA KRETANJA - TRŽIŠTE
RADA - POSLOVNO OKRUŽENJE -
TURIZAM I KULTURA

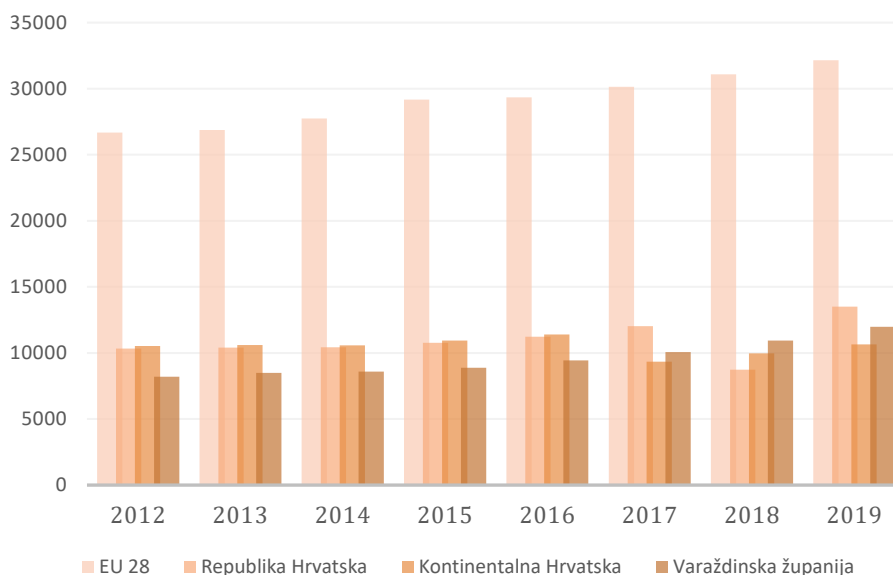
URBANO PODRUČJE VARAŽDIN

2.1. Opća gospodarska kretanja

Iz relevantnih statističkih podataka vidljivo je da je prerađivačka industrija najzastupljenija djelatnost po BDP-u, a nakon toga slijedi trgovina na veliko i na malo, prijevoz i skladištenje, smještaj i priprema i usluživanje hrane. Prerađivačka industrija Varaždinske županije 2019. godine zauzimala je 9,3% ukupne bruto dodane vrijednosti Republike Hrvatske u prerađivačkoj djelatnosti dok je trgovina na veliko i na malo, prijevoz, skladištenje, smještaj i priprema usluživanje hrane zauzimala 2,3%. Analizirajući podatke na razini Sjeverne Hrvatske, također vodeću poziciju zauzima prerađivačka industrija (32,3% u odnosu na BDP RH prerađivačke industrije), a nakon toga Trgovina na veliko i na malo, prijevoz, skladištenje, smještaj, priprema i usluživanje hrane (14,3% BDP RH trgovine na veliko i malo). Prosjek EU prerađivačke industrije u BDP EU je 16,4% što znači da je u Sjevernoj Hrvatskoj značajno veća zastupljenost prerađivačke industrije nego u EU.

S obzirom da podaci o BDP-u na lokalnoj razini nisu dostupni iz relevantnih statističkih izvora, za analizu stanja gospodarstva korišteni su dostupni statistički podaci na razini županije, na nacionalnoj razini te na razini Europske unije.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku s obzirom na standardni pokazatelj stupanja razvijenosti - BDP po stanovniku prema paritetu kupovne moći, Varaždinska županija nalazi se na 1071. mjestu od 1 348 EU regija. U 2019. godini Varaždinska županija ima najveći BDP po stanovniku (89.876) u Sjevernoj Hrvatskoj, a nakon toga slijedi Međimurska županija (85.078), Zagrebačka županija (79.836), Koprivničko-križevačka županija (74.948) i na posljednjem mjestu nalazi se Krapinsko-zagorska županija (66.384).

Graf 1: Bruto domaći proizvod 2012.-2019. u HRK

Izvor: Eurostat (europa.eu) i DZS

Tablica 14: Prikaz vrijednosti BDP-a, BDP po stanovniku na razini županije, države i EU

	BDP - RH	BDP - VŽ	BDP / stan. - RH	BDP / stan. - VŽ	BDP / stan. u EU	BDP / stan. kontinentalne RH
	mil HRK	mil HRK	HRK	HRK	mil €	mil HRK
2012.	331.014.307	10.791.142	77.538	61.586	26.690	78.999
2013.	331.990.193	11.112.314	78.033	63.712	26.870	79.558
2014.	331.321.891	11.156.926	78.215	64.352	27.750	79.322
2015.	339.662.620	11.458.737	80.718	66.602	29.180	82.103
2016.	351.196.904	12.058.151	84.171	70.696	29.340	85.505
2017.	372.355	12.746	90.162	75.514	30.150	69.985
2018.	390.856	14.042	95.543	82.062	31.090	74.743
2019.	412.228	14.930	101.354	89.796	32.160	79.876

Izvor: Eurostat

Varaždinska županija bilježi kontinuirani rast BDP-a po stanovniku u razdoblju od 2017. do 2019. godine jednako kao što se bilježi i kontinuirani rast BDP-a per capita na nacionalnoj razini iako je na razini Varaždinske županije postotak rasta (2018. – 8%, 2019. – 9%) iz godine u godinu veći nego na nacionalnoj razini (2018. – 6%, 2019. – 6%). BDP per capita 2019. godine iznosio je 89.796 HRK. Također, analizom podataka vidljiv je blagi rast udjela BDP-a Varaždinske županije u nacionalnom BDP-u što pokazuje da Varaždinska županija prati rast države odnosno da ne zaostaje za nacionalnom razinom, a također prati i trendove na razini Europske unije.

Već prema podacima iz 2020. godine uočava se ili stagnacija ili pad svih gospodarskih aktivnosti, smatra se da će se i na podacima iz 2021. i 2022. godini uočiti pad zbog razdoblja gospodarske krize uzrokovane korona virusom i ratnim stanjem u Ukrajini te će se to preslikati na gospodarstvo na regionalnoj, nacionalnoj i na razini EU. Najveći očekivani pad BDP-a tijekom 2020. godine na razini EU zabilježen je u Grčkoj (-9,7%), Italiji (-9,5%), Španjolskoj (-9,4%), a nakon toga slijedi Hrvatska s (-9,1%).³³ U prvom tromjesečju 2020. godine RH je zabilježila blagi rast gospodarskih aktivnosti od svega 0,3% no nakon toga uslijedio je rekordan pad BDP-a od 15,4% u drugom tromjesečju. Sukladno podacima DZS-a, prema prvim procjenama u prošloj je godini zabilježen pad BDP-a RH od 8,4%. Takav je sličan trend procijenjen i na razini svih država članica EU.

Na temelju dostupnih i analiziranih podataka, iako su kvartarne i tercijarne djelatnosti najrazvijenije na području županije i dalje je potrebno razvijati navedene djelatnosti te dodatno ulagati u primarne i sekundarne.

Temeljni pokazatelj razvijenosti JLS-a jest indeks razvijenosti utvrđen kroz Zakon o regionalnom razvoju RH te uzima u obzir prosječni dohodak po stanovniku, prosječni izvorni prihod po stanovniku, prosječnu stopu nezaposlenosti, opće kretanje stanovništva, stupanj obrazovanosti stanovništva i indeks starenja. Od ukupno 15

33 26 IRMO br. 5 2020. aktualno, dr.sc. Čučković, N., MALA I SREDNJA PODUZEĆA U BORBI S KRIZOM IZAZVANOM KORONOM: KAKO DALJE? <https://irmo.hr/wp-content/uploads/2020/05/IRMO-aktualno-5.pdf>

jedinica lokalne samouprave koje čine UP Varaždin njih pet se nalazi u jednoj od skupina lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u prvoj četvrtini ispodprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave (Jalžabet, Martijanec, Maruševac, Petrijanec i Vinica). Prema indeksu razvijenosti najbolje su pozicionirane sljedeće jedinice lokalne samouprave: Grad Varaždin, a zatim ga slijede Grad Ludbreg i Grad Varaždinske Toplice, općina Gornji Kneginec, Sveti Ilija i Trnovec Bartolovečki.

2.2. Tržište rada

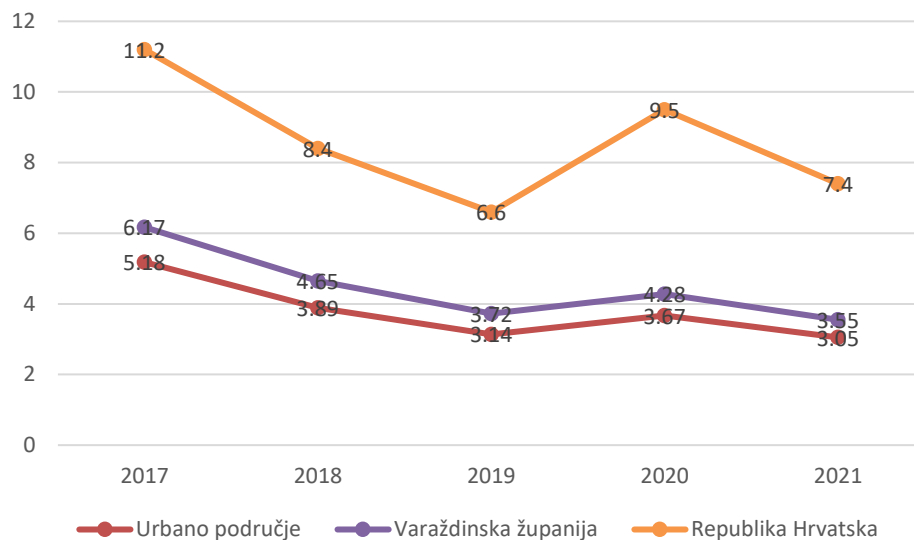
Tržište rada predstavlja jedan od bitnijih aspekata koji utječe na gospodarstvo određene županije, općine, grada ili države te se analiza tržišta rada može usko povezati s analizom gospodarstva s obzirom da se stanje na tržištu reflektira na stanje u gospodarstvu.

Ukupan broj radno aktivnog stanovništva u UP-u 2021. godine iznosio je 56 876³⁴ osoba odnosno 44,8% stanovništva. Unutar UP-a u promatranom razdoblju od 2017. do 2021. godine uzastopno se povećavao broj radno aktivnog stanovništva iz godine u godinu, osim u 2018. godini kad je u odnosu na 2017. broj radno aktivnog stanovništva manji za neznatnih 0,6% iako je u pojedinim JLS-ovima u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu zabilježen pad broja aktivnog stanovništva (grad Novi Marof i općine Gornji Knežinec, Martijanec, Maruševac, Sračinec i Trnovec Bartolovečki). Najveći porast radno aktivnog stanovništva zabilježen je 2019. godine (2,55%). Također, jednaki trend rasta broja radno aktivnog stanovništva može se uočiti i na županijskoj razini. Broj radno aktivnog stanovništva raste unatoč trendu depopulacije, što se može pripisati produljenju životnog i radnog vijeka.

Promatrajući ukupan broj zaposlenih na području JLS-ova koje su sastavni dio UP-a zabilježen je pozitivan trend rasta broja zaposlenih u posljednjih 5 godina. Broj zaposlenih u UP-u 2021. godine iznosio je 55 461 što je za 5,37% više u odnosu na 2017. godinu. Broj zaposlenih povećao se također i na županijskoj razini i to od 2017. godine do 2021. godine za 5,91%. Usporedbom ovih pokazatelja vidljivo je kako se broj zaposlenih u UP-u povećava gotovo jednako kao i na području cjelokupne županije. Zaposlenost je, osim s prirodnim prirastom, izravno povezana s migracijskim obilježjima stanovništva, odnosno s brojem iseljenih i doseljenih. Unutar UP-a broj stanovnika se od 2011. do 2021. godine povećao, a jednako tako povećao se i broj zaposlenih čiji je rast velikom mjerom postignut uvozom radne snage.

Glavni pokazatelj zaposlenosti je stopa zaposlenosti odnosno udio zaposlenog stanovništva u ukupnom radno sposobnom stanovništvu. Analizom podatka utvrđen je trend porasta stope zaposlenih u posljednjih 5 godina osim u 2020. godini kad se stopa zaposlenosti smanjila za 0,4%. Posljedice tog smanjenja moguće je tražiti u gospodarskim prilikama koje su pogodile cijeli svijet, a koje je uzrokovala pandemija COVID-19.

S druge strane, stopa nezaposlenosti UP-a bila je najviša 2017. godine i iznosila je 5,1%. Do 2021. stopa nezaposlenosti konstantno je u padu te prema posljednjim podacima iznosi 3,0% što je pad od 42% u odnosu na početnu 2017. godinu. UP ima nižu stopu nezaposlenosti od RH koja prema posljednjim podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje iznosi 7,8% u mjesecu veljači 2021. godine. Stopa nezaposlenosti najmanja je u gradu Varaždinu, a slijede ga općine Jalžabet i Trnovec Bartolovečki (2,2%) dok je najveća stopa nezaposlenosti zabilježena u općinama Beretinec (15,2%) i Maruševac (10,0%). Poseban naglasak potrebno je staviti na stopu nezaposlenosti žena koja je veća u svim jedinicama lokalne samouprave UP-a osim u općinama Gornji Knežinec, Jalžabet i Petrijanec.

Graf 2: Stopa nezaposlenosti od 2017. do 2021. godine na razini urbanog područja, Varaždinske županije i Republike Hrvatske³⁵

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Tablica 15: Stopa nezaposlenosti po spolu³⁶

JLS	2017.		2018.		2019.		2020.		2021.	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
Grad Varaždin	3,24	3,68	2,41	2,54	1,84	2,10	2,11	2,50	1,83	2,12
Grad Ludbreg	3,71	8,16	4,69	13,67	2,68	4,94	3,38	5,21	2,54	4,37
Grad Novi Marof	6,06	6,93	5,40	6,40	4,33	5,16	6,35	7,26	4,63	5,24
Grad Varaždinske Toplice	4,00	9,23	4,21	7,82	3,76	6,20	4,22	8,64	3,56	7,70
Beretinec	20,51	32	17,09	26,58	15,07	21,05	14,4	21,25	12,40	18,29
Gornji Knežinec	11,79	4,48	8,54	3,12	5,93	2,24	5,16	2,64	4,94	3,07
Jalžabet	5,54	4,49	3,46	2,9	3,30	2,42	3,49	2,80	3,09	1,69
Martijanec	5,34	16,31	3,87	9,95	3,89	9,38	4,07	10,08	4,03	7,39
Maruševac	15,75	22,48	11,68	15,67	9,31	12,62	9,76	13,80	9,07	11,44
Petrijanec	16,66	9,63	12,63	6,93	11,25	6,39	12,71	7,84	9,53	7,38
Sračinec	15	19,06	9,82	12,5	9,35	10,75	10,02	11,90	8,41	11,2
Sveti Ilija	18,22	18,34	15,38	13,61	9,52	10,91	9,05	12,66	5,74	10,12
Trnovec Bartolovečki	4,84	3,57	3,66	3,15	2,33	2,56	2,42	2,91	1,66	2,77
Vidovec	12,80	15,19	9,19	9,13	6,85	7,71	7,08	8,66	6,39	7,36
Vinica	10,11	9,96	8,74	6,45	4,08	5	5,37	7,83	1,74	4,39
UKUPNO	4,92	5,45	3,90	4,15	3,00	3,29	3,40	3,94	2,79	3,33

35 Hrvatski zavod za zapošljavanje

36 Hrvatski zavod za zapošljavanje (obrada autora)

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Analiza obrazovne strukture stanovništva u odnosu na nezaposlenost u godinama 2020. i 2021. pokazuje kako najveći udio nezaposlenog stanovništva u JLS-ovima koje čine UP ima završenu srednju školu. Najmanji udio u nezaposlenom stanovništvu UP-a čini stanovništvo koje je bez završene škole ili s nezavršenom osnovnom školom.

Ako analiziramo prostorno obrazovnu strukturu nezaposlenih na području UP-a Varaždin najviše visokoobrazovanih nezaposlenih osoba u 2021. godini je na području grada Varaždina i grada Novog Marofa dok je najviše nezaposlenih stanovnika bez završene škole ili s nezavršenom osnovnom školom na području općine Petrijanec.

Jedan od uzroka koji vode siromaštvu je i pojava dugotrajne nezaposlenosti te se tako dugotrajnom nezaposlenošću definira nezaposlenost u trajanju od godinu dana ili više te se smatra značajnim čimbenikom socijalne isključenosti. Najviše je dugotrajno nezaposlenih bilo 2017. godine na području urbanog područja (1 197 osoba) dok je najmanje bilo 2019. godine (605 osoba). 2021. godine bilo je više dugotrajno nezaposlenih osoba nego 2020. godine i to za 1,94%. Najveći broj dugotrajno nezaposlenih osoba na UP-u pripada skupini osoba starosti od 55 do 59 godina i od 60 i više. Kako se dobne skupine smanjuju tako se smanjuje i broj dugotrajno nezaposlenih osoba no u dobi između 25 i 50 godina života najviše je dugotrajno nezaposlenih odnosno predstavljaju 46% ukupnog broja dugotrajno nezaposlenih urbanog područja.

Na razini RH pa tako i unutar UP-a nedostaje radne snage, a nedostatak je najznačajniji u turizmu. I prije pandemije stručnih kadrova je nedostajalo, a sada još i više jer je tijekom *lockdowna* dio radnika koji su radili u turizmu posao pronašao u drugim sektorima. Prema OVI indeksu iz ožujka 2022. godine potražnja za radom na razini RH je 33% veća u odnosu na ožujak 2021. godine te 65% i 27% veća no u ožujku 2020. i 2019. godine, a najtraženija zanimanja bila su prodavač, kuhar, konobar, skladištar i vozač³⁷.

---

37 EIZ, <https://www.eizg.hr/indeksi-168/ovi-indeks/173>

2.3. Poslovno okruženje

Analiza obilježja i dinamika poduzeća UP Varaždin obuhvaća obilježja i dinamiku poduzeća kroz prikaz dinamike poslovanja poduzetnika na navedenom području, ukupan broj poduzetnika, najprofitabilnije djelatnosti, postojeću poduzetničku infrastrukturu i aspekte socijalnog poduzetništva.

2.3.1. ANALIZA TRENDOVA U PODUZEĆIMA

Utjecaj poduzetništva na općedruštveni razvoj urbanog područja predstavlja vrlo dinamičnu gospodarsku kategoriju koja brzo i jasno odražava standard i utječe na socijalnu strukturu stanovništva. Analiza trendova u poduzećima prikazuje obilježja i dinamiku poduzeća na UP-u u 2020. godini, te daje narativnu usporedbu s Varaždinskom županijom i Republikom Hrvatskom. U 2020. godini sa sjedištem na području UP Varaždin djeluje 3.472 poduzeća, pri čemu udio malih i srednjih poduzetnika (MSP) čini visokih 99%, što statistički pridonosi ciljevima nacionalne ekonomske politike, jer su upravo MSP-ovi glavni nositelji razvoja novih tehnologija i inovativnosti. Na čitavom urbanom području registrirano je ukupno 3.472 poduzeća od čega je 63% koncentrirano u gradu Varaždinu, što jasno ukazuje na gospodarsko značenje grada Varaždina kao središta urbanog područja. Prosječna mjesečna neto plaća UP-a iznosila je 5.089,00 kuna, dok je na razini županije 5.257,00 kuna. Promatrajući UP po kriteriju ukupnih prihoda poduzetnika, vidljivo je da najviše uprihođuje grad Varaždin, Općina Trnovec Bartolovečki zbog poduzetničke zone, grad Ludbreg te grad Novi Marof. U sektoru građevinarstva isplaćuju se najveće plaće, stoga je prosječna plaća u tom sektoru iznosila 5.568,00 kuna, a najmanja u sektoru poljoprivrede 4.710,00 kuna. Prerađivačka industrija u kojoj radi gotovo polovica svih zaposlenih na UP-u isplaćivala je prosječnu mjesečnu neto plaću od 5.157,00 kuna. Najveća poduzeća čitave Varaždinske županije djeluju upravo u 3 JLS-a promatranog UP-a i glavni su generator svih prihoda i najveći poslodavci. Na području grada Varaždina to su: KOKA d.d., Vindija d.d. i Varteks d.d.; u Gornjem Knegincu to je YTRES d.o.o., a u Trnovcu Bartolovečkom Boxmark Leather d.o.o.

Uspoređujući broj poduzeća UP-a sa Varaždinskom Županijom u 2020. godini, može se zaključiti da čak 81,2% svih poduzeća županije čine poduzetnici iz urbanog područja, dok je udio poduzeća urbanog područja na nacionalnoj razini 2,5%.

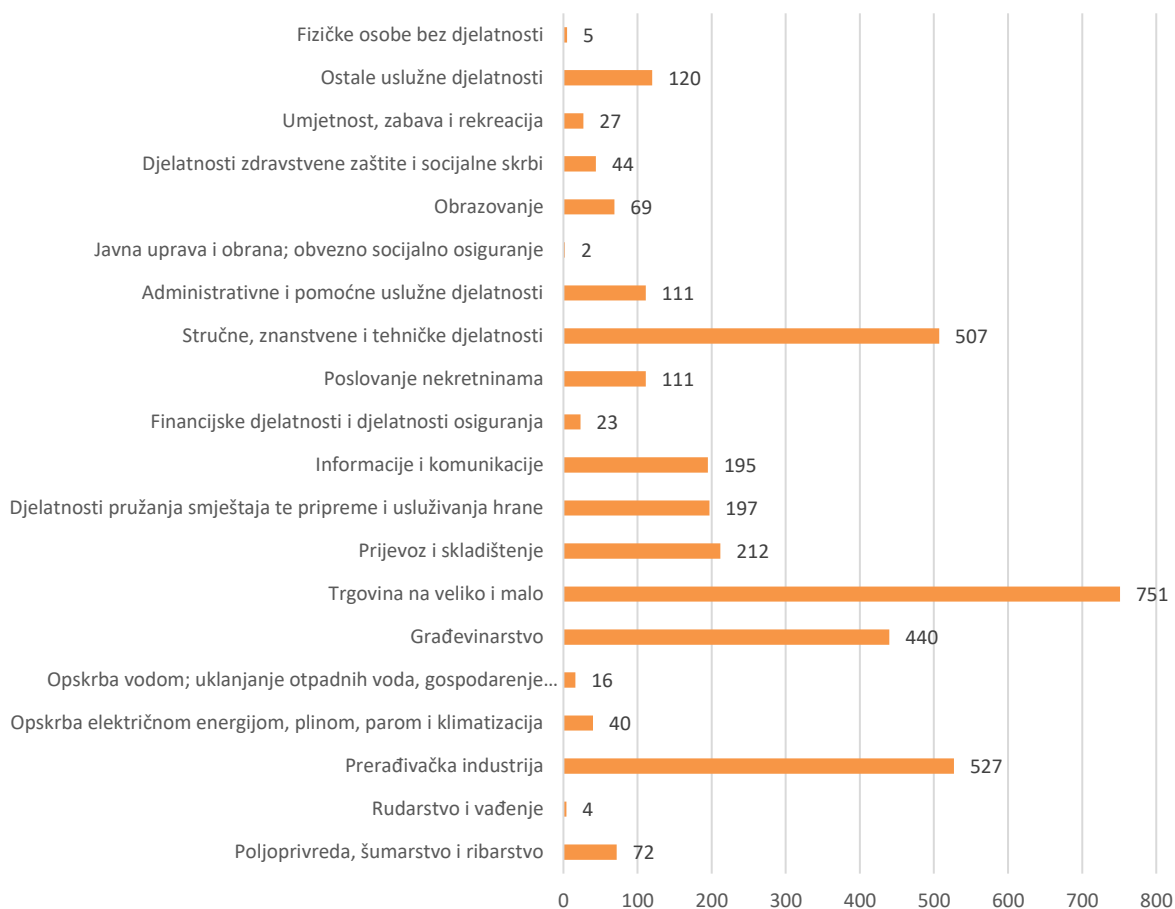
Tablica 16: Financijski rezultati poslovanja poduzetnika na UP-u

JLS	PODUZEĆA				Ukupno	Zaposleni ³⁸	Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom	Ukupni prihodi u tisućama HRK	Neto dobit u tisućama HRK
	Mikro	Mala	Srednja	Velika					
Varaždin	1.898	235	32	11	2.176	21.003	5.323	14.876.418	571.653
Ludbreg	172	26	7	2	207	2.734	5.413	1.727.282	60.663
Novi Marof	180	20	3	1	204	1.455	5.044	1.228.263	115.892
Varaždinske Toplice	91	9	4	-	104	735	5.749	394.818	33.760

38 <https://www.hgk.hr/documents/pokazatelji-poslovanja-poduzetnika-varazdinske-zupanije-u-201659b91131b87a8.pdf>

Beretinec	17	1	-	-	18	65	4.164	25.309	741
Gornji Knežinec	99	17	0	1	117	1.580	4.725	1.120.995	56.418
Jalžabet	48	3	2	3	56	1.473	6.115	1.157.359	64.298
Martijanec	29	1	2	-	32	437	5.116	193.028	6.288
Maruševec	66	9	2	-	77	437	4.630	338.145	9.091
Petrijanec	61	10	2	0	73	771	4.600	699.521	23.234
Sračinec	80	11	-	-	91	547	5.091	290.679	27.408
Sveti Ilija	32	7	-	-	39	291	4.956	165.390	17.516
Trnovec Bartolovečki	100	23	3	1	127	3.579	5.680	1.744.703	23.407
Vidovec	78	9	-	-	87	401	4.584	176.405	7.953
Vinica	57	8	-	-	65	332	5.139	166.653	6.845
UKUPNO/PR OSJEK UP	3.008	389	57	19	3.472	35.840	5.089	24.304.968	1.025.167

Izvor: FINA- Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika 2020.

Graf 3: Broj poduzeća po djelatnostima

Izvor: FINA, Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika

Temelj gospodarstva UP-a čini prerađivačka industrija, trgovina na veliko i malo te građevinarstvo. Prerađivačka industrija ostvaruje više od 50% ukupnih prihoda i posjeduje veliki potencijal rasta izvoza (izvoz 80%), a na području UP-a u njoj djeluje 527 subjekata. Unutar prerađivačke industrije visoki udio zauzima proizvodnja hrane, tekstila te proizvodnja kože i srodnih proizvoda. U djelatnosti trgovine na veliko i malo djeluje najviše poslovnih subjekata, čak 751 s područja UP-a, ali svega 66,98% su dobitaši, dok se ostatak odnosi na maloprodaju u kojoj su subjekti niže produktivni i manje konkurentni te pod stalnim pritiskom stranog kapitala. Udio zaposlenih u sektoru građevinarstva urbanog područja je 10% te i dalje bilježi kontinuirani rast, dok tržište nekretnina i dalje ima veću potražnju, nego ponudu što je dodatan razlog rasta cijene kvadrata novogradnje. U sektoru građevinarstva te prerađivačkoj industriji istaknuti je problem nedostatka adekvatne radne snage, stoga se posljednjih godina sve više uvoze strani radnici, dok domaći sve više odlaze na rad u inozemstvo.

Obzirom na relativno veliki broj poslovnih/poduzetničkih zona na promatranom UP-u, može se s pravom tvrditi da je poduzetnička i logistička infrastruktura dobro razvijena i da u ovom slučaju nije koncentrirana isključivo u jednom JLS-u. Tu se prvenstveno misli na poduzetničke zone³⁹ Knežinec, Jalžabet, Trnovec, Maruševac i Sračinec. Osim poduzetničkih zona, poduzetničku infrastrukturu čine i potporne poduzetničke institucije poput Tehnološkog parka Varaždin d.o.o, razvojne agencije, Centar za razvoj poduzetništva u Ludbregu, HGK, HOK i brojne druge potporne institucije koje se zalažu za gospodarski i društveni razvoj područja. Najveći broj aktivnih poduzetnika koji ujedno i zapošljavaju najveći broj zaposlenih je u poduzetničkim zonama Grada Varaždina, Ludbrega, Općine Jalžabet, Gornji Knežinec i Trnovec Bartolovečki. Upravo one podrazumijevaju glavno mjesto gospodarskog razvoja, privlačenja domaćeg i stranog kapitala te su glavni kreator podizanja standarda stanovništva na UP-u. Iako su strana ulaganja dobro zastupljena, velik dio UP-a predstavlja iznimni gospodarski i investicijski potencijal te otvara dodatne mogućnosti za strana ulaganja, prvenstveno za dugoročne investicije sa visokom dodanom vrijednošću, a komparativna prednost UP-a svakako je izniman geoprometni položaj, poduzetnička tradicija, mogućnosti visokog obrazovanja, kvalificirani radnici i dobro razvijena infrastruktura. Varaždinska županija te UP posljednjih je 10-tak godina u samom vrhu po privlačenju inozemnih stranih ulaganja (FDI) u RH te je u kontinentalnoj Hrvatskoj odmah iza Zagreba i zagrebačkog prstena⁴⁰ s godišnjim prosjekom ulaganja od 98 milijuna eura, a najvažnije zemlje ulagači su Luxemburg, Njemačka i Italija, dok su najvažnije djelatnosti proizvodnja odjeće, financijske uslužne djelatnosti te skladištenje i prateće djelatnosti u prijevozu.

2.3.2. PROSTORNA RASPODJELA PODUZEĆA

Prema GEM (Global entrepreneurship monitor Hrvatska)⁴¹ istraživanju broj odraslih poduzeća (poduzeća starijih od 42 mjeseca) u RH ne dostiže prosjek EU s obzirom na gustoću „odraslih“ poduzeća. U 2020. godini gustoća odraslih poduzeća u Hrvatskoj iznosi 4,2, dok je prosjek EU 7,3, a najveću gustoću ima Grčka s 14,6.

Prostorna raspodjela poduzeća UP-a ukazuje na gustoću broja poduzeća u odnosu na broj stanovništva. Za analizu su korišteni podaci o broju poduzeća po četvornom kilometru, broju poduzeća na 1 000 stanovnika i broju poduzeća na 1 000 radno sposobnih stanovnika. Najznačajniji broj poduzeća unutar UP-a koncentriran je na području grada Varaždina s 36,60 poduzeća na km², uz kojeg se ističe općina Gornji Knežinec s 5,24 poduzeća na km². Broj poduzeća na 1 000 stanovnika na UP Varaždin u prosjeku iznosi 27,72, što je niže od Republike Hrvatske (30,27⁴²) te niže od Europske unije (56,51⁴³).

39 http://reg.mingo.hr/pi/public/Jedinstveni_registar_poduzetničke_infrastrukture

40 <https://www.hgk.hr/documents/analiza-zupanija-2020-web5ffd68620c52c.pdf>

41 GEM, <https://www.gemconsortium.org/file/open?fileId=50762>

42 https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/11-01-01_01_2020.htm

U Republici Hrvatskoj u ožujku 2020. godine registrirano je 130.152 poduzeća, a prema posljednjem Popisu stanovništva iz 2011. godine u Hrvatskoj ima 4.284.889 stanovnika. Radno aktivnog stanovništva prema DZS (Hrvatska u brojkama 2021.) ima 2.629.000.

https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/CroInFig/croinfig_2021.pdf

43 U Europskoj uniji u 2020. godini ima 447.000.000 stanovnika (<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/13389103/KS-HA-21-001-EN-N.pdf/1358b0d3-a9fe-2869-53a0-37b59b413ddd?t=1631630029904>) i 25.305.831 poduzeća

(https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/bd_9bd_sz_cl_r2/default/table?lang=en).

2.3.3. OBRJNIŠTVO

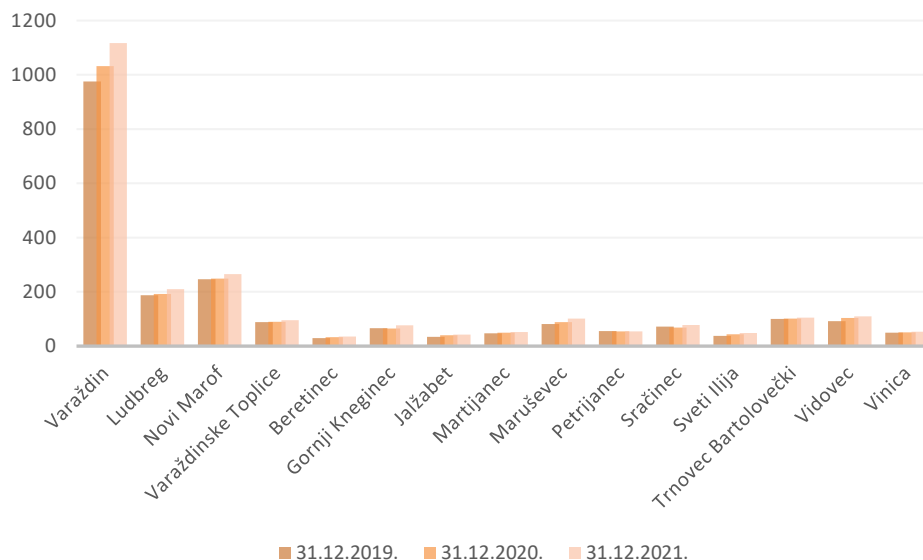
Prema podacima Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja evidentiranih u Obrtnom registru Republike Hrvatske broj aktivnih obrta u RH u razdoblju od 31.12.2019. do 31.12.2021. godine bilježi rast od 9%. U Varaždinskoj županiji zabilježen je u istom razdoblju rast od 12%, a u UP Varaždin rast od 13%.

Tablica 17: Aktivni obrti na UP-u Varaždin, Varaždinskoj županiji i RH u 2019., 2020. i 2021. godini

Područje	AKTIVNI OBRTI (31.12.2019.)	AKTIVNI OBRTI (31.12.2020.)	AKTIVNI OBRTI (31.12.2021.)
Urbano područje	2.162	2.262	2.444
Varaždinska županija	2.830	2.942	3.170
UKUPNO RH	88.640	90.968	96.620

Izvor: Hrvatska obrtnička komora - Obrtništvo u brojkama; Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja

Broj obrta unutar UP-a čini 76,40% svih obrta u Varaždinskoj županiji. U 2021. godini taj je udio 77,09%, dok je na razini RH udio aktivnih obrta u UP-u 2,53%. Unutar UP-a dana 31.12.2021. u obrtnom registru Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja evidentirano je 12,76% više obrta nego 31.12.2019. godine. Ukupno je broj aktivnih obrta u 2020. veći u odnosu na 2019. godinu za 4,63%, a u 2021. godini za 7,78%.

Graf 4: Broj aktivnih obrta UP-a Varaždin

Izvor: Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Obrtni registar Republike Hrvatske

Svi JLS-ovi urbanog područja u sagledanom razdoblju bilježe povećanje broja aktivnih obrta osim općine Petrijanec koja bilježi smanjenje od 3,6%. Na dan 31.12.2021. godine najviše je aktivnih obrta unutar UP-a u gradovima Varaždin (45,70%), Novi Marof (10,84%) i Ludbreg (8,59%).

Prema podacima iz Obrtnog registra Republike Hrvatske na dan 31.12.2021. godine unutar UP-a najviše je aktivnih obrtnika u djelatnostima S Ostale uslužne djelatnosti (14,93%), M Stručne znanstvene i tehničke djelatnosti (13,91%) te u C Prerađivačka industrija (13,83%). U promatranom se razdoblju na urbanom području najviše smanjio broj aktivnih obrtnika u djelatnosti A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo (5,19%) i Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (7,25%), a najveći rast bilježi djelatnost Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (100%), P Obrazovanje (115,38%), K Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (66,66%).

2.3.4. INFRASTRUKTURA POSLOVNE POTPORE

Poduzetnička infrastruktura

Infrastruktura poslovne potpore podrazumijeva elemente koji pružaju usluge poslovne podrške poduzećima, a obuhvaćaju poduzetničke zone, tehnološke parkove, poslovne parkove, poslovne inkubatore, centre kompetentnosti i dr. UP Varaždin karakterizira razvijena poduzetnička infrastruktura, koncentrirana uglavnom u gradovima. Podaci iz Jedinственог registra poduzetničke infrastrukture Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja u UP-u Varaždin prikazani su u tablici 18.

Tablica 18: Poduzetnička infrastruktura UP-a Varaždin

Razvojne agencije	
AZRA d.o.o.	Varaždin
GARA d.o.o.	Varaždin
RAZVOJNA AGENCIJA SJEVER-DAN d.o.o.	Varaždin
Poduzetničke zona	
Poduzetnička zona Hrastovsko	Ludbreg
Poduzetnička zona Slokovec	Ludbreg
Poduzetnička zona Istok	Ludbreg
Poduzetnička zona Zapad	Ludbreg
Poduzetnička zona Apatija	Ludbreg
Poduzetnička zona Moždeneć jug	Novi Marof
Oštrice - Ključ	Novi Marof
Beretinec	Beretinec
Kneginec	Kneginec
Jalžabet	Jalžabet
Maruševec	Maruševec
Sračinec	Sračinec
Trnovec Bartolovečki	Trnovec Bartolovečki
Poduzetnički centri	

LUCERA d.o.o. Ludbreg

Inkubator za nove tehnologije

Tehnološki park Varaždin d.o.o. Varaždin

Izvor: Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Jedinstveni registar poduzetničke infrastrukture

Na UP-u postoji i jedna slobodna zona, Slobodna zona Varaždin u kojoj djeluje 17 tvrtki s oko 3 500 zaposlenih, a proizvodnja je uglavnom namijenjena izvozu. Najveći broj aktivnih poduzetnika i ujedno najveći broj zaposlenih na urbanom području je u poduzetničkim zonama Grada Varaždina, Grada Ludbrega, Općine Gornji Knežinec i Općine Trnovec Bartolovečki.

Strana izravna ulaganja

Inozemna ulaganja podrazumijevaju sve vrste ulaganja stranih pravnih i fizičkih osoba u gospodarske djelatnosti neke zemlje. Strana izravna ulaganja u RH iznosila su 2019. godine 1,2 milijarde eura, 18,9% više nego 2018. godine te najviše od 2010. godine⁴⁴. Tako je izravnim ulaganjima u Hrvatsku od 1993. do 2019. godine ušlo 31,8 milijardi eura, što je prosječno 1,177 milijardi eura po godini ili ukupno oko 7,9 tisuća eura po stanovniku.

U Varaždinskoj županiji strana izravna ulaganja u 2018. godini iznosila su 8,2 milijuna EUR i 48,8 milijuna EUR u 2019. godini. Usporedbom sa susjednim županijama, u Međimurskoj županiji ulaganja su iznosila 32,6 mil. EUR u 2018. godini i 19,8 mil. EUR u 2019. godini, a u Krapinsko-zagorskoj županiji 4,5 mil. EUR u 2018. godini i 10,3 mil. EUR u 2019. godini. Najveća koncentracija ulaganja u Kontinentalnoj Hrvatskoj je u Gradu Zagrebu i Zagrebačkoj županiji, a u preostalih 12 županija Kontinentalne Hrvatske uloženo je samo 89 milijuna eura odnosno 17,4% ukupnih ulaganja u regiji Kontinentalne Hrvatske⁴⁵. Nakon Zagreba i Zagrebačke županije najviše je stranih izravnih ulaganja imala Varaždinska županija.

Socijalno poduzetništvo i socijalne inovacije

Socijalno poduzetništvo je djelovanje poduzetnika koji prepoznaje društveni problem te na profesionalan, inovativan i održiv pristup sustavnim promjenama koje nadilaze nedostatke tržišta iskorištava dane mogućnosti. Budući da RH nema poseban zakon kojim regulira područje društvenog poduzetništva, zasad je njegov zakonski okvir određen postojećim pozitivnim zakonodavstvom i Strategijom za razvoj društvenog poduzetništva 2015. – 2020. Osim toga, i u Strategiji borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti 2014. – 2020. društveno poduzetnička aktivnost spominje se kao moguća mjera povećanja zaposlenosti i smanjenja regionalnih razlika. Zadruga su zasad podcijenjene iako širom Europe pokazuju vrlo dobre rezultate.

Na području Varaždinske županije djeluje 21 zadruga koje se bave poljoprivrednom djelatnošću. Neke od registriranih zadruga na UP-u su: Poljoprivredno-cvjećarska zadruga Varaždinski cvijet, Poljoprivredna zadruga Poljodjelac, Poljoprivredna zadruga Sračinec, Poljoprivredna zadruga Sloga, Poljoprivredna zadruga Varaždinsko povrće, Poljoprivredna zadruga Vidovec-Nedeljanec, Pčelarska zadruga API-CRO i Poljoprivredna zadruga Ludbreški kraj.

Obzirom da ne postoje sustavne analize postojeće društvene inovacije ili metodologije za mjerenje društvenih inovacija, teško je govoriti o njihovom utjecaju na poboljšanje kvalitete života građana. U nastavku su

44 <https://www.hgk.hr/documents/gospodarskakretanja030420www5ed7a8fc9db60.pdf>

45 <https://www.hgk.hr/documents/analiza-zupanija-2020-web5ffd68620c52c.pdf>

navedeni dobri primjeri društvene inovacije u Hrvatskoj koji dolaze iz privatnog sektora, a neke od njih su Razvojna udruga Ludbreg, Njena druga šansa, Čudesni vrtovi u Varaždinu, dok se inovacije financirane iz javnog sektora odnose na socijalno mentorstvo za zapošljavanje teško zapošljivih i marginaliziranih skupina.

Društvene inovacije na lokalnoj razini zajednice mogu se olakšati putem donatorske potpore, dok neprofitne organizacije, koje su prepoznate kao pokretači društvenih inovacija, trebaju imati brži pristup fondovima kako bi razvijali i testirali nove ideje i inovacijske programe. Nedostaje analiza/istraživanja o trenutnoj situaciji, razvoju potencijala i društveni utjecaj društvenih inovacija.

2.4. Turizam i kultura

Turizam postaje sve važnija gospodarska grana UP-a Varaždin. UP razvija uglavnom kulturni, ruralni, rekreacijski, poslovni i lječilišni turizam te ima nekoliko turističkih brendova koji su prepoznatljivi na nacionalnoj razini, a i šire. Prema trenutnoj Strategiji razvoja turizma Varaždinska županija želi do 2025. godine prerasti u „jednu od vodećih srednjoeuropskih kontinentalnih destinacija s prostorno disperziranom ponudom visokokvalitetnih kreativnih turističkih doživljaja naslonjenih na kulturu, zdravlje, događanja i aktivno uživanje u prirodi“. No mnogi ciljevi razvoja turizma se još nisu počeli ostvarivati te je potrebno ulagati u turističku infrastrukturu, prometnu povezanost te promociju i vidljivost UP-a kao turističke destinacije.

2.4.1. PERFORMANSE TURISTIČKOG SEKTORA

UP Varaždin je 2019. godine ostvarilo 73 % ukupnih turističkih dolazaka i gotovo 80% ukupnih turističkih noćenja cijele Varaždinske županije⁴⁶. Iz tih se podataka može zaključiti da je područje ključno za turizam županije. Turistički promet je najveći u Varaždinu (više od 50 % ukupnih dolazaka i ukupnih turističkih noćenja) i Varaždinskim Toplicama (oko 20 % svih dolazaka i noćenja). Po broju noćenja slijede Ludbreg i Gornji Kneginec. Gotovo sve lokalne samouprave koje čine UP Varaždin posljednje dvije godine bilježe turističke dolaske i noćenja. Utjecaj pandemije na turistički promet je bio velik: dolasci su 2019. godine rasli u odnosu na 2018. godinu za 9%, noćenja za 6,6%, ali je sljedeće godine uslijedio pad dolazaka za 47 %, a noćenja za 58 %. Turisti su se u većem broju ponovno počeli vraćati 2021. godine; gledajući ukupni promet UP-a, nije posve dosegnuta predpandemijska razina dolazaka i noćenja. Međutim, neke lokacije (uglavnom one koje nude odmor u ruralnom prostoru) su napredovale cijelo vrijeme i postale primjetno uspješnije (npr. Beretincec, Jalžabet, Novi Marof, Sveti Ilija).

Tablica 19: Dolasci i noćenja turista UP-a Varaždin

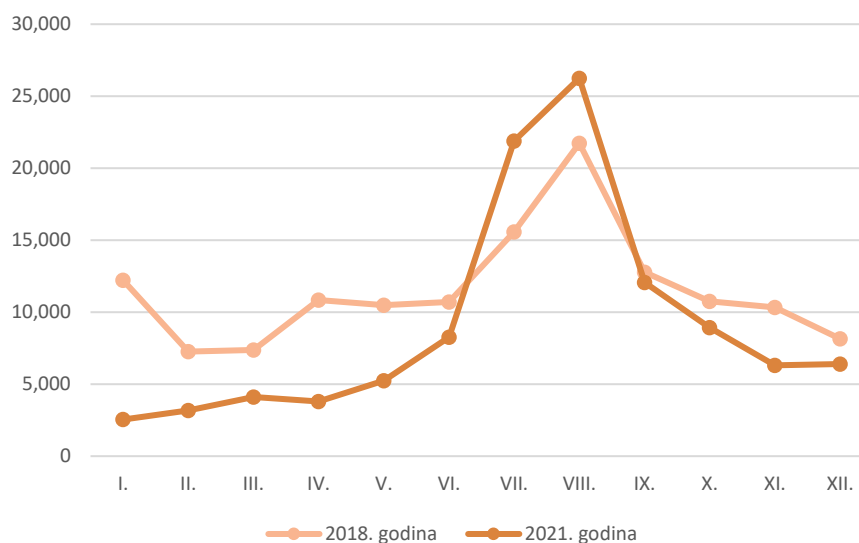
Prostorna cjelina	2018.		2019.		2020.		2021.	
	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja
Beretincec	83	487	220	1.289	239	1.140	612	2.285
Gornji Kneginec	4.501	6.866	3.936	6.109	1.956	3.913	3.423	7.428
Jalžabet	19	115	104	962	269	1.197	437	1.854
Ludbreg	4.073	9.215	5.248	10.352	5.503	2.806	4.347	9.608
Maruševac	483	2.146	567	1.959	173	448	324	744
Novi Marof	573	1.296	828	2.584	843	2.872	1.271	3.984
Petrijanec	4	8	20	61	-	-	3	9
Sveti Ilija	21	187	108	600	119	954	306	1.563
Trnovec Bartolovečki	15	28	32	32	6	17	-	-
Varaždinske Toplice	9.507	46.937	9.072	44.380	4.453	12.939	7.964	23.142
Sračinec	-	-	20	13	44	106	64	398
Vinica	-	-	133	235	443	1.329	725	1.804
Vidovec	-	-	-	-	12	124	16	69
Martijanec	-	-	-	-	3	186	153	926

⁴⁶ Izvor: DZS, eVisitor

Varaždin	33.779	70.926	39.032	78.828	17.280	33.829	25.980	55.155
Ukupno	53.958	138.183	59.320	147.372	31.343	61.860	45.625	108.969

Izvor: eVisitor - obrada podataka Turistička zajednica Varaždinske županije i Turistička zajednica Grada Varaždina

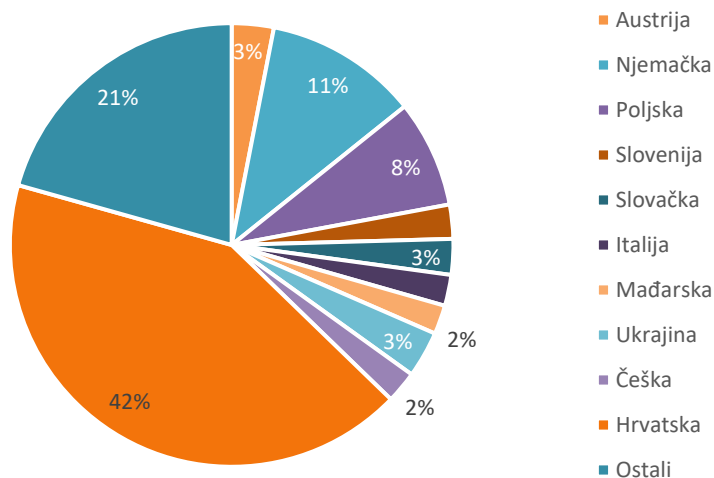
Iako se radi o kontinentalnoj destinaciji, u turističkom je prometu prisutna sezonalnost koja je postala izraženija 2021. godine u odnosu na 2018. godinu. Najviše noćenja bilježi se u ljetnim mjesecima, tijekom srpnja i kolovoza; 2018. godine 27% svih turističkih noćenja ostvareno je tijekom tih mjeseci, a u 2021. njihov se udio povećao na više od 44% u odnosu na ukupan godišnji broj ostvarenih noćenja.

Graf 5: Noćenja u 2018. i 2021. godini po mjesecima

Izvor: eVisitor - obrada podataka Turistička zajednica Varaždinske županije i Turistička zajednica Grada Varaždina

Prema podacima iz 2021. godine 42,1% noćenja (45.883) ostvarili su domaći, a 57,9 % noćenja (63.086) strani turisti. Primarna strana emitivna tržišta su bila Njemačka, Poljska i Austrija koje su zajedno imale udio od 38% u noćenjima turista ukoliko promatramo samo strana emitivna tržišta.

Graf 6: Emitivna turistička tržišta UP-a Varaždin 2021. godine

Izvor: eVisitor - obrada podataka Turistička zajednica Varaždinske županije i Turistička zajednica Grada Varaždina

Prema Tomas istraživanju (Institut za turizam) koje je provedeno od svibnja 2019. do ožujka 2020. godine prosječna dnevna potrošnja turista je 115,00 eura u Kontinentalnoj Hrvatskoj, što je više nego u Jadranskoj Hrvatskoj (97 eura). Od toga se 54% izdatka odnosi na uslugu smještaja, 17% na uslugu hrane i pića izvan smještajnog objekta, a 29% na sve ostale usluge. Prema istom istraživanju, 55,3% turista koji posjećuju Sjevernu Hrvatsku je starosti između 30 i 49 godina, a 35,9% ima više od 50 godina. Više od 60% turista dolazi u Sjevernu Hrvatsku radi odmora.

Gosti koji ostvaruju noćenje većinom (oko 90%) dolaze u individualnom angažmanu te putuju vlastitim automobilom (83,6% turista). Tek 11,3% turista stiglo je 2018. godine u agencijskom aranžmanu i taj se postotak 2021. smanjio na 7,69%. Gotovo 70% turista u Sjevernoj Hrvatskoj ostvaruje jedno do tri noćenja, a 18,5% gostiju četiri do sedam noćenja⁴⁷. Više od 40% turista u Sjevernu Hrvatsku dolazi s partnerom, a više od 29% dolaze sami. Ova dva tržišna segmenta zajedno obuhvaćaju 70% turističkog tržišta. Obitelji čine nešto više od 21% turističkog segmenta. Gledajući prema kriteriju duljine boravka, dio turističkog segmenta su putnici na autocesti koji putuju na odmor ili s odmora u ljetnim mjesecima i čine vrlo raznoliku skupinu, a zadržavaju se kratko.

2.4.2. TURISTIČKA INFRASTRUKTURA

Unutar UP-a Varaždin nalazi se 240 smještajnih objekata u kojima je 3 585 kreveta te 140 dodatnih kreveta. Najveći broj kreveta je u hostelima, ostalim ugostiteljskim objektima za smještaj (kampovi) te u objektima u domaćinstvu. 2021. godine vidljiv je porast za više od 100% u broju objekata i kreveta u domaćinstvu u odnosu na 2018. godinu.

47 Tomas 2019

Tablica 20: Smještajni objekti prema vrsti i punjenosti

Vrsta objekta	2018.			2021.		
	Broj objekata	Broj kreveta	Broj dodatnih kreveta	Broj objekata	Broj kreveta	Broj dodatnih kreveta
Apartman	3	10	2	5	14	4
Hotel	11	535	96	12	558	0
Hostel	5	939	0	6	965	0
Nekomercijalni smještaj	7	26	2	19	61	3
Objekti na OPG-u	4	27	2	6	47	10
Objekti u domaćinstvu	69	251	17	149	570	93
Ostali (skupina kampovi)	16	896	15	19	949	26
Kuća stanovnika općine/grada	5	17	0	8	27	0
Stan stanovnika općine/grada	3	8	0	3	8	0
Lječilišni hotel	1	20	0	1	20	0
Pansion	2	34	0	2	34	0
Soba za iznajmljivanje	6	60	0	5	53	0
Studio apartman	2	10	4	2	10	4
Učenički/studentски dom	1	260	0	1	260	0
Kuća za odmor	1	3	0	1	3	0
Restorani	1	6	0	1	6	0
Ukupno	137	3.102	138	240	3.585	140

Izvor: Turistička zajednica Varaždinske županije i Turistička zajednica Grada Varaždina

S obzirom na kvalitetu smještaja, godine 2018. najveći broj objekata imao je 3* (60) ili nekategorizirano (37), dok je 4* imao tek 21 objekt. Godine 2021. broj objekata s 3* se povećao na 118, a nekategoriziranih na 57, a i broj objekata s 4* znatno je povećan (na 42). U ponudi je dostupan jedan objekt s 5* (u Varaždinskim Toplicama). Iako posljednje tri godine bilježe povećanje broja smještajnih objekata, još uvijek nedostaje objekata više kategorije. Daleko najveći broj objekata i kreveta je u samom gradu Varaždinu, potom u Varaždinskim Toplicama. Popunjenost objekata se bitno razlikuje s obzirom na prostorne cjeline, a najbolju popunjenost imaju Beretince i Gornji Kneževac.

Tablica 21: Kapaciteti i popunjenost kapaciteta prema prostornim cjelinama

Prostorna cjelina	Prosječna popunjenost (%)		Ukupan broj objekata	Broj kreveta
	2018.	2021.		
Beretince	22,24	29,81	4	21
Gornji Kneževac	23,22	17,10	14	119
Jalžabet	2,10	8,47	12	60
Ludbreg	15,30	11,86	23	222
Maruševac	3,65	1,25	3	19
Novi Marof	6,96	13,31	14	82

Petrijanec	0,09	0,10	2	24
Sveti Ilija	12,81	10,71	11	40
Trnovec Bartolovečki	1,92	-	1	4
Varaždinske Toplice	16,44	7,26	43	873
Sračinec	0,00	4,19	2	26
Vinica	-	12,67	11	39
Vidovec	-	9,45	1	2
Martijanec	0,00	13,35	3	19
Varaždin	10,87	7,99	94	1.891

Izvor: Turistička zajednica Varaždinske županije i Turistička zajednica Grada Varaždina

Dobar pokazatelj učinka turizma i kulture na gospodarstvo je poduzetnička aktivnost u kategoriji (I) *Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane* te u kategoriji (R) *Umjetnost, zabava i rekreacija* u razdoblju od 2016. do 2020. godine. U navedenim se djelatnostima broj tvrtki (izuzevši obrte i slobodna zanimanja) svake godine povećavao te je u konačnici povećan za više od 40%. U istom intervalu su rasli zaposlenost i prihodi, uz manji pad 2020. godine kada je zabilježen i gubitak u poslovanju, što je vjerojatno posljedica mjera vezanih uz pandemiju. Udio zaposlenih u turističkim djelatnostima na području UP Varaždin iznosio je gotovo 3% 2020. godine.

Tablica 22: Broj tvrtki registriranih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane

Godina	Broj tvrtki	Broj zaposlenih	Prihod	Dobit
2016.	159	802	164.313.154	1.862.044
2017.	164	871	168.034.022	1.318.571
2018.	202	1.037	232.785.553	3.421.607
2019.	218	1.138	240.234.230	529.426
2020.	224	1.093	218.330.872	-5.468.163

Izvor: HGK; Digitalna komora

2.4.3. TURISTIČKE ATRAKCIJE

Većina ključnih atrakcija ima potencijalno nacionalno značenje, čak tri ključne atrakcije potencijalno su od međunarodnog značenja, a ostale regionalnog. Kulturne i vjerske ustanove dosežu nacionalno značenje, a takvo značenje posjeduju i zaštićeni proizvodi s područja gastronomije dok manifestacije imaju potencijalno međunarodno značenje. Termalno lječilište poznato je također na nacionalnoj razini. Većina atrakcija srednje je spremnosti za turističko tržište, dok je potpuno spremno 7 ključnih atrakcija.

U narednoj tablici potencijalna važnost atrakcije ocijenjena je kao *L - lokalna*, *R - regionalna*, *N - nacionalna* ili *M - međunarodna*, dok je sadašnja spremnost za tržište ocijenjena kao *nije spremno*, *niska*, *srednja* ili *visoka*.

Tablica 23: Atrakcijska osnova UP-a

Vrsta	Naziv	Opis ključne atrakcije	Potencijalna važnost	Spremnost za tržište
Geološke značajke prostora	Rijeka Drava	Dio Nacionalne ekološke mreže Republike Hrvatske te Regionalnog parka Mura-Drava (dio UNESCO-a Rezervata biosfere Mura-Drava-Dunav i dio mreže NATURA 2000). Uz rijeku je zaštićena Dravska park- šuma.	M	niska
	Termomineralne vode	Voda na području Varaždinskih Toplica izvire iz dubine od 1800m, temperature je 58°C.	N	srednja
	Motičnjak	Kupalište nastalo eksploatacijom šljunka, s teniskim terenom i igralištima.	R	srednja
	Topličko gorje	Brdovit reljef i priroda, očuvani ruralni ambijent, područje vinograda i klijeti premreženo splotom cesta i puteva.	R	srednja
Kulturno-povijesna baština	Stari grad Varaždin s gradskom jezgrom	Ambijentalna vrijednost prostora- gradska jezgra s očuvanom feudalnom utvrdom.	N	srednja
	Arheološki kompleks u Varaždinskim Toplicama	Arheološki park- jedini spomenik antičke arhitekture u kontinentalnoj Hrvatskoj visokog stupnja očuvanosti.	N	srednja
	Dvorac opeka s arboretumom	Jedan od najvrjednijih hortikulturnih objekata u Srednjoj Europi, dvorac je ruševan.	M	nije spremno
Kulturne i vjerske ustanove	Gradski muzej Varaždin	Muzej ima 6 odjela i 57 zbirki a smješten je na nekoliko atraktivnih lokacija u užoj gradskoj jezgri.	N	spremno
	Hrvatsko narodno kazalište Varaždin	Uz glavnu pozornicu i podrumsku scenu u zgradi je i Velika koncertna dvorana.	N	spremno
	Proštenište Predragocjene krvi Kristove	Jedno je od najvećih i najstarijih euharistijskih svetišta u Europi.	N	spremno
Kultura života i rada	Ugostiteljski objekti	Ugostiteljski objekti različitog profila prisutni su na cijelom području UP-a Varaždin, s najvećom koncentracijom u samom gradu Varaždinu.	R	srednja
	Gastronomija	Varaždinski klipič te varaždinsko zelje upisani su u registar zaštićenih oznaka izvornosti i zaštićenih oznaka zemljopisnog podrijetla na razini Europske unije.	N	srednje
Manifestacije	Špancirfest	Najpopularniji glazbeni i ulični festival u Hrvatskoj, održava se krajem kolovoza.	N	spremno
	Varaždinske barokne večeri	Specijalizirani festival rane glazbe, jedan od najeminentnijih festivala te vrste u svijetu.	M	spremno
Prirodno lječilište	Varaždinske Toplice	Varaždinske Toplice su najstarije termalne toplice u Hrvatskoj.	N	srednje
Znamenite osobe i događaji	Ivan Rabuzin	Međunarodno poznati slikar, Grad Varaždin vlasnik je zbirke slika.	M	nije spremno
	Miljenko Stančić	Varaždinski slikar 20. stoljeća, pokopan na varaždinskom groblju. Gradski muzej Varaždin posjeduje zbirku slika.	N	nije spremno
	Ivo Režek	GM Varaždin posjeduje zbirku slika.	N	nije spremno
Turističke staze, putevi, ceste, sportsko-rekreacijski objekti	Arena Varaždin	Velika dvorana ima kapacitet od 5 033 sjedala, mala dvorana ima 222 mjesta. Ostali prostori su kuglana, VIP prostori, press centar. Izvan građevine su parkiralište, rukometni, teniski i košarkaški teren.	R	spremno

	Biciklističke rute	UP-om prolaze Državne biciklističke rute R01 i R03, županijska cikloturistička ruta, Toplička cikloturistička ruta te Velika- Mala cikloturistička ruta.	N	srednja
Turističke paraatrakcije	Šoping centar Lumini	Na 34 000m ² nalaze se trgovine, kafići, kinodvorane i kuglana, a često se održavaju i pseudo-eventi različitih vrsta. Otvoren je i nedjeljom.	R	spremno
	Zračna luka Varaždin	Smještena 2 km istočno od grada, namijenjena posebnom zračnom prometu; uz postojeću školu letenja planiraju se i komercijalni letovi.	R	srednja
	Smještajni objekti	Sve je veći broj kuća za odmor s pričom u prirodnom ambijentu.	R	srednja
	Konferencijske dvorane	Konferencijske dvorane su u Varaždinu i Varaždinskim Toplicama.	R	srednja

Izvor: obrada autora

Kulturni turizam

Razvoj turizma određen je dobrim dijelom kulturnom baštinom te je njena obnova i spremnost za turističko tržište (turistifikacija) izuzetno važna. U sklopu UP-a Varaždin nalazi se 158 zaštićenih dobara upisanih u Registar RH (podatak se odnosi na nepokretna pojedinačna dobra, kulturno-povijesne cjeline, arheologiju, kulturni krajolik i na nematerijalna dobra zabilježena na dan 15.3.2022.). Najviše zaštićenih dobara koncentrirano je u Varaždinu (gotovo 40%). Uz navedene vrste dobara postoji i niz zaštićenih pokretnih kulturnih dobara, pojedinačno zaštićenih te zaštićene zbirke. Nijedno od tih dobara nije pod zaštitom UNESCO-a. Pored toga, svaka JLS na lokalnoj razini štiti još niz kulturnih dobara.

Tablica 24: Kulturna baština upisana u Registar kulturnih dobara RH (zaštićena i preventivno zaštićena dobra)

Nepokretna pojedinačna	Kulturnopovijesna cjelina	Kulturni krajolik	Arheologija	Nematerijalna dobra
127	5	1	22	3

Izvor: Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske

Kulturni turizam sastoji se od turizma baštine i događanja. Turizam baštine, kada su u pitanju ključne atrakcije, odnosi se prvenstveno na arheološki park u Varaždinskim Toplicama te na sam grad Varaždin. Međutim, varaždinskoj gradskoj jezgri nedostaju sadržaji i atrakcije koje bi bile glavni razlog dolaska kroz cijelu godinu, iako je imidž Varaždina prepoznatljiv kroz brend *barokni grad*. 2021. godine Gradski muzej Varaždin nalazio se na 17. mjestu po posjećenosti s 23 619 posjetitelja⁴⁸. Za usporedbu, najposjećeniji muzej u Hrvatskoj te je godine imao 313 180 posjetitelja (Arheološki muzej Istre), dok je najposjećeniji muzej u Varaždinskoj županiji (Dvorac Trakošćan) zabilježio 54 698 posjeta.

Turizam događanja je prepoznatljiv proizvod kulturnog turizma, a najvažnije manifestacije su Špancirfest (prepoznatljiv brend) i Varaždinske barokne večeri. Špancirfest je 2019. godine posjetilo oko 300 000 ljudi, a za Varaždinske barokne večeri plasira se oko 3 500 ulaznica (prije pandemije). Znatni potencijal je arboretum Opeka s dvorcem koji se upravo obnavljaju; arboretum bi mogao postati razlog dolaska turista, a pretvaranje dvorca u

48 Izvor: Muzejski dokumentacijski centar

centar izvrsnosti u području hortikulture najavljuje mogućnost razvoja turizma obrazovanja. Arena Varaždin je tijekom cijele godine domaćin brojnih događaja, prvenstveno sportskih te zabavnih i kulturno- umjetničkih.

Odmor u ruralnom prostoru

Prema istraživanju Tomas 2019. za većinu turista (37,1 %) glavni motiv dolaska u Sjevernu Hrvatsku je priroda, a za 15,4% njih razlozi su sportovi i rekreacija. Rezervat biosfere uz Dravu potencijal je za razvoj ekoturizma koji obuhvaća i niz sadržaja koji se već nude unutar UP Varaždin.

Turisti također zahtijevaju individualnija i autentičnija iskustva putovanja, popularno je sporo putovanje i smještaj u kojem turisti mogu živjeti poput lokalnog stanovništva, a sve je traženija interakcija s prirodom i okolišem te kulturna razmjena. Uz rastuću popularnost ekoturizma koji štiti prirodni okoliš te pridonosi dobrobiti lokalnog stanovništva putnici sve više biraju smještaj koji prakticira ekološki prihvatljive inicijative kao što su korištenje biorazgradivih materijala, recikliranje i ponovna uporaba. Također biraju lokalne pansionere, hostele i jedinstven smještaj umjesto tradicionalnih ljetovališta i luksuznih hotela.

Turistička zajednica Varaždinske županije pokrenula je projekt "Kuće za odmor s pričom" kojemu je cilj razvoj turističke ponude na ruralnom području i povećanja broja smještajnih objekata uz diverzifikaciju temeljenu na lokalnoj tradiciji. U projekt se do sada uključilo ukupno 56 smještaja na području Županije. Ovakva vrsta turističke ponude i potražnje usko je vezana uz druge dominantne vrste turizma koji se razvijaju unutar UP-a i županije, pa je ovaj trend pogodan za promicanje lokalnih poduzeća i obrta, sporta i prirodne baštine, kulture i gastronomije, te lokalne zajednice općenito.

Aktivni i rekreacijski turizam

UP Varaždin je kao dio bregovite Sjeverne Hrvatske idealna lokacija za razvoj biciklističkog i planinarskog turizma kao i „mekog“ avanturizma. Prirodna atrakcijska osnova UP-a obuhvaća prvenstveno rijeku Dravu, termalne izvore te brdovit reljef ruralnog područja, s time da područje Drave može izgraditi međunarodnu prepoznatljivost prvenstveno zbog UNESCO rezervata biosfere Mura-Drava-Dunav u sklopu programa NATURA 2000.

Na području UP-a osobito se razvija cikloturizam, te postoje agencije specijalizirane za ponudu ovog proizvoda. Turistima se također nudi kajaking i rafting te SUP (*standup paddleboarding*). Postoje cikloturističke rute te *Cyclist Welcome* mreža koju čini niz smještajnih objekata s prilagođenom ponudom za cikloturiste.

Varaždinska županija je 2017. započela s projektom Biciklistička ruta u sklopu kojeg je razvijeno i mapirano pet biciklističkih ruta koje prolaze kroz županiju te ju spajaju sa susjednim županijama i zemljama. Rute su objedinjene i dostupne kroz mobilnu aplikaciju te je daljnja digitalizacija usluge te biciklističkih, planinarskih i trekking ruta ključna za osnaživanje turističke ponude područja, osobito za strane turiste. Sportske manifestacije poput Varaždinske novogodišnje utrke također imaju potencijal za turističku promidžbu i uvrštavanje u ponudu. Iako kontinentalna RH bilježi manje turista od priobalja, prednost je upravo u tome što turistička ponuda nije isključivo asocirana s ljetnom sezonom. UP Varaždin ima atrakcijske resurse za razvoj turističke ponude u svim godišnjim dobima te tako može postići veću otpornost na sezonalnost.

Enogastroturizam

Enogastroturizam je dopuna postojećim turističkim proizvodima i pruža sve zanimljivije doživljaje. Gastronomska ponuda najveća je u samom Varaždinu gdje postoji 365 ugostiteljskih objekata od kojih su 14 restorani, a van Varaždina se ističu i pojedini ugostiteljski objekti u Varaždinskim Toplicama, Gornjem Knegincu i Ludbregu. Ukupno 15 ugostiteljskih objekata s područja Varaždinske županije nositelji su standarda "Okusi varaždinskog kraja" čime garantiraju istinski doživljaj lokalnih jela, pića i tradicijskih proizvoda. Što je više, lokalna gastronomska baština bogata je prepoznatljivim jelima i namirnicama poput varaždinskog klipiča, zelja, bučinog

ulja, vidovečkog gibanika, trnovečke makovnjače, kučanskog koščičjaka, varaždinskih medenjaka, vabučina, domaće medene rakije i zagorskog purana.

U ruralnim predjelima UP-a turistička ponuda oslanja se na brojne OPG-ove kao i vinske ceste (u Ludbregu i Jalžabetu). Na području županije nalazi se više od 40 vinarija te Varaždinska županija postaje jedna od najsnažnijih vinskih regija u RH (odmah nakon Istarske). Vina županije osvajaju nagrade na svjetskim natjecanjima, od kojeg je najprestižnije *Decanter World Wine Awards* u Londonu na kojem lokalni vinari od 2020. godine osvajaju medalje. Potrebna je snažnija promocija lokalne autohtone ponude jela i pića, jer enogastroturizam još nije povezan s brandom UP-a (i županije) kao što je to slučaj za Istarsku županiju.

Vjerski turizam

Grad Ludbreg posjeduje neiskorištene potencijale za razvoj vjerskog turizma. Osim što grad ima prepoznatljiv brand kao „centar svijeta“, Proštenište Predragocjene krvi Kristove u Ludbregu ključno je za turističku ponudu UP-a. Prije pandemije, 2019. godine, Ludbreg je bilježio nešto više od 5 200 dolazaka i više od 10 300 noćenja što zaostaje za rezultatima svetišta Marije Bistrice u susjednoj županiji, kao konkurentnoj destinaciji u blizini, koja je iste godine bilježila 22 106 noćenja te je procijenjeno 971 250 dolazaka. Ludbreško Svetište je među 132 priznatih euharistijskih čuda u svijetu te kao jedino takvo svetište na području RH ima jedinstvenu priliku za razvoj turističke ponude uz odgovarajući marketinški pristup. No, daljni razvoj turističkih sadržaja vjerskog i hodočasničkog turizma ovisi i o vlasnicima atrakcijskih osnova vezanih uz vjerski turizam (Crkve) i njihovoj zainteresiranosti za razvoj u tom smjeru.

Zdravstveni turizam

Gotovo 5 % posjetioca Sjeverne Hrvatske motivirano je zdravstvenim razlozima, a većina (46,6%) onih koji su stigli prvenstveno zbog odmora kao glavni motiv navode *wellness/toplice*. Varaždinske Toplice su nacionalno prepoznatljivo odredište lječilišnog turizma čiju ponudu nosi Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju gdje se kao prirodni činitelj koristi mineralna termalna voda i ljekoviti peloidi. Varaždinske Toplice su 2019. godine zabilježile 9 058 dolazaka i 44 117 noćenja. Međutim, velikim se dijelom radi o uslugama pruženim kroz sustav HZZO-a, za razliku od npr. Krapinskih Toplica koje iste godine bilježe 17 860 dolazaka i 52 933 noćenja, uz manji broj kreveta koje financira HZZO. Lječilišni turizam stoga ima manji ekonomski utjecaj od mogućnosti koje je potrebno razviti unaprjeđenjem *wellness* turističke ponude izvan zdravstvenog sustava.

Obrazovni turizam

UP Varaždina ima razvijenu obrazovnu strukturu – specijalizirane škole za strukovno obrazovanje, Glazbena škola te postojeći i planirani centri izvrsnosti, sveučilišne institucije čiji se programi fokusiraju na mladima atraktivna zanimanja i znanja (IKT, multimedija, zaštita okoliša), – koja pruža ogromnu mogućnost razvoja obrazovnog turizma. Ciljni segmenti obuhvaćaju školsku djecu (7 – 17) i studente (18 – 24) koji dio svojih ljetnih praznika provode u ljetnim školama i kampovima. Prisutnost učeničkog i studentskog doma te studentskog centra omogućava pristupačan smještaj ciljanoj skupini, osobito u ljetnim mjesecima kada većina obrazovne infrastrukture nije korištena.

Poslovni turizam

Više od 20 % turista u Sjevernu Hrvatsku dolazi radi posla. Od toga njih 55,7% dolazi zbog sastanaka, 15,1% zbog seminara, a 13,7% zbog konferencija. Za poslovni turizam postoje kapaciteti u Varaždinu i Varaždinskim Toplicama. Hotel Turist u Varaždinu ima osam dvorana kapaciteta 20 do 240 osoba; upisan je u bazu kongresnih hotela Hrvatske i cilj mu je postati vodeći kongresni hotel sjeverozapadne Hrvatske. Hotel Varaždin ima dvoranu kapaciteta za 60 osoba, dok Park Butique Hotel posjeduje kongresnu dvoranu kapaciteta za 120 osoba. Gradski muzej Varaždin u palači Herzer može ponuditi dvoranu sa 120 sjedećih mjesta. Hotel Minerva u Varaždinskim

Toplicama ima 7 dvorana kapaciteta od 15 do 400 osoba. Sportska dvorana Arena Varaždin pogodna je za organiziranje većih skupova i sajмова. No nedostaje bolja marketinška aktivnost i poboljšanje promocije ove ponude te brendiranje UP-a kao kongresnog centra, kao i popratnih sadržaja za poslovne turiste.

2.4.4. KULTURNA I KREATIVNA INDUSTRIJA

Stajalište Europske komisije je da je kultura jedan od najznačajnijih doprinositelja europskom bogatstvu. Uz značajnu nematerijalnu vrijednost, zaslužna je za 4,2% BDP-a Unije te obuhvaća više od 7 milijuna radnih mjesta primarno u malom poduzetništvu (zadnji podaci dostupni za 2015. godinu). Zapošljavanje koje ona stvara u pravilu je lokalnog karaktera te zahtijeva širok raspon talenata, koje najčešće imaju mladi ljudi. Naime, 19% zaposlenih u kulturnoj i kreativnoj industriji u EU mlađe je od 30 godina.

RH na razini EU u kulturno kreativnom sektoru sudjeluje sa 42 437 djelatnika, što izraženo u postocima iznosi 0,6% (prema podacima iz 2015. godine). Stanje KKI vezano je uz veličinu poduzeća, kako u RH tako u cijelom svijetu. Uglavnom se radi o mikro i malim poduzećima. Gotovo 94% svih KKI poduzeća spada u domenu mikro poduzeća, što znači da se radi o poduzećima koja zapošljavaju do 10 radnika. U Republici Hrvatskoj gotovo je nemoguće pronaći veliko poduzeće iz domene KKI. Radi se većinom o javnim ustanovama koje zapošljavaju 250 i više radnika, kao na primjer kazališta.

Ukupan broj djelatnika KKI na području grada Varaždina iznosi 845. U ukupnom broju kulturno kreativnih djelatnika na području Republike Hrvatske (njih oko 42 000) njihov udio je 2%. Popisom stanovništva iz 2011. godine utvrđeno je da je u gradu Varaždinu zaposleno 18 525 radnika što znači da je postotni udio kulturno kreativnih djelatnika u Varaždinu 4,52%.

Godine 2018. u kulturnom sektoru grada Varaždina bilo je 56 poslovnih subjekata, dok ih je u kreativnom sektoru bilo 311⁴⁹. Prosječan broj zaposlenih u kulturnoj i kreativnoj industriji Varaždina odstupa od državnog prosjeka koji iznosi 4 zaposlenika, dok je prosjek cjelokupnog hrvatskog gospodarstva 8 zaposlenika po tvrtki.

Najveći broj poslovnih subjekata ostvaruje podsektor „software“ što je očekivano s obzirom na prisustvo dva fakulteta (FOI i Sjever), kao i na prisustvo Elektrotehničke srednje škole (MEC). Uz „software“ ističu se i podsektori „izdavaštvo“ s 50 registriranih subjekata i prosjekom od 2,52 radnika po tvrtki, „oglašavanje“ sa 52 registrirana subjekta te „dizajn“ sa 1,9 zaposlenih po tvrtki. Industrija igara najslabije je zastupljena sa svega tri poslovna subjekta od čega je samo jedan registriran za izdavanje računalnih igara.

Varaždin je jedan od prvih članova Mreže kreativnih gradova Hrvatske koju koordinira Udruga gradova. Varaždin je prvi grad u Hrvatskoj koji je pokrenuo Centar kreativnih industrija, a za budući razvoj Centra napravljen je projekt rekonstrukcije bivšeg kina DOM za koji je već izdana građevinska dozvola.

U veljači 2022. godine na inicijativu POU Varaždin započelo je mapiranje KKI na području Varaždina i Varaždinske županije s ciljem dobivanja uvida u postojeće stanje te razvoj smjernica za poboljšanje, odnosno povećanje kompetitivnosti sektora, kao i smjernice za razvoj programa obrazovanja za zanimanja iz kulturnih i kreativnih industrija. Rezultati mapiranja biti će dostupni krajem 2022. godine i omogućiti će detaljan i relevantan uvid u stanje KKI unutar županije i UP-a

ANALIZA STANJA

---

3 URBANO OKRUŽENJE

KVALITETA URBANOG OKOLIŠA -
PRIMARNA INFRASTRUKTURA -
MOBILNOST I INTERNETSKA
POVEZANOST - URBANI PRIJEVOZ

URBANO PODRUČJE VARAŽDIN

3.1. Kvaliteta urbanog okoliša, izloženost ekološkim rizicima i klimatskim opasnostima

3.1.1. KVALITETA ZRAKA

Onečišćenje zraka najveći je ekološki rizik za zdravlje globalno, u Europskoj uniji, pa tako i na području obuhvata Strategije. Zagađenje zraka je veći rizik od pušenja, droge, alkohola, nečiste vode, nedostatka higijene, ozljeda na cestama, HIV-a, malarije i tuberkuloze te godišnje ubija više od 8 milijuna ljudi globalno⁵⁰. Prema procjeni Europske agencije za okoliš 2019. godine 307 000 smrti unutar EU uzrokovano je zagađenjem zraka⁵¹. Iste godine u RH zabilježeno je 3 390 smrti koje se mogu pripisati tom uzroku⁵². Kvaliteta zraka u RH jedna je od najgorih unutar EU - Hrvatska je 2018. premašila granične vrijednosti Unije za sitne lebdeće čestice (PM_{2,5}).

Stanje kvalitete zraka unutar UP-a Varaždin određuje se na samo jednoj mjernoj postaji (Varaždin-1) koja je u sastavu Državne mreže za trajno praćenje kvalitete zraka. Prema posljednjem izvješću o stanju kvalitete zraka⁵³ u Gradu Varaždinu za razdoblje od 2016. do 2019. godine, kakvoća zraka je na zadovoljavajućoj razini. Nije zabilježeno ni jedno prekoračenje praga upozorenja za dušikov dioksid (NO₂), dok je najveća koncentracija, ali ispod graničnih vrijednosti zabilježena u zadnjem kvartalu godine i općenito za vrijeme zimskih mjeseci kada je pojačana uporaba prometnih sredstava. Godišnja analiza mjerenja ozona (O₃) pokazala je samo jednodnevno prekoračenje koncentracije ozona u lipnju 2020 godine.

Podaci o izmjerenim koncentracijama onečišćujućih tvari u zraku koji su pristigli u realnom vremenu kroz 2021. godinu sumirani su kao povoljni, odnosno kvaliteta zraka je zadovoljavajuća i spada u I. kategoriju. Na razini 2021. godine kvaliteta zraka izmjerena na postaji Varaždin 1 uglavnom je bila prihvatljiva (63,40 %), umjerene kvalitete (20,50 %), dobra (9,80 %), loša (2,50 %). Ni jedan dan mjerenja kvaliteta zraka nije bila vrlo loša ili izuzetno loša, dok 3,80 % vremena nije bilo moguće izmjeriti podatke zbog tehničke neispravnosti mjerne postaje.

Onečišćenje zraka u pravilu više utječe na stanovnike gradova nego na stanovnike ruralnih područja jer se čestice teže disperziraju zbog urbane izgrađenosti, dok gustoća naseljenosti i koncentracija prometa i industrije značajno pridonose zagađenju. Unutar UP-a tu je najizloženiji grad Varaždin i grad Ludbreg zbog razvijene i brzorastuće industrije. Iako se na osnovu sumiranih rezultata mjerne postaje Varaždin-1 može utvrditi da je kvaliteta zraka zadovoljavajuća i spada u I. kategoriju, prikupljeni podaci ne ukazuju na realno stanje kvalitete zraka UP-a, jer ne postoji sustav kontinuiranog praćenja kvalitete zraka i kretanja onečišćujućih tvari u zraku na ostalim područjima obuhvata Strategije. Pokrivenost čitavog područja jednom mjernom postajom ne zadovoljava standarde europske Direktive o kvaliteti zraka te treba razmišljati o povećanju broja mjernih postaja te uvođenju aplikacije- sustava koji prati i obavještava o stanju kvalitete zraka.

3.1.2. KVALITETA VODA

Na čitavom području obuhvata Strategije najveće površinsko vodeno tijelo te najveća tekućica je rijeka Drava. Njezin tok je u smjeru zapad-istok te poprima pritoke rijeke Bednje i Plitvice. Najveća stajaća vodna površina je akumulacijsko jezero (Varaždinsko jezero) površine 1.190 ha. Površinske vode rijeke Drave u izravnom su kontaktu s podzemnim vodama. Prema Izvješću o stanju površinskih voda⁵⁴ u 2019. godini, na području obuhvata

50 WHO

51 EEA

52 GBD, Global Burden of Disease

53 https://varazdin.hr/upload/2021/08/izvjesce_o_stanju_kvalitete_zraka_6107efd7d7f7e.pdf

54 https://www.voda.hr/sites/default/files/dokumenti/izvjesce_o_stanju_povrsinskih_voda_u_2019._godini.pdf

Strategije na postojećim mjernim postajama nadzornog i operativnog monitoringa rijeke Drave i pritoka rijeke Bednje i Plitvice ekološko stanje područja ocijenjeno je kao nezadovoljavajuće. Plitvica i Zbel onečišćeni su zbog utjecaja intenzivne poljoprivredne proizvodnje i nitratima poljoprivrednog podrijetla, dok je Bednja suočena s posljedicama utjecaja nepročišćenih otpadnih voda iz obližnjih naselja. Najveća razina zagađenja rijeke Drave detektirana je kod jezera Motičnjak gdje se ispuštaju otpadne vode.

U Hrvatskoj više od 87 % stanovništva koristi sustav javne vodoopskrbe i pije vodu iz slavine, koja se redovito kontrolira i zdravstveno je ispravna⁵⁵. Voda iz slavine se pije i iz tzv. lokalnih vodovoda, koji nisu u sustavu javne vodoopskrbe i o kojima skrbe grupe građana ili lokalne zajednice, što je slučaj za Varaždinsku županiju. I u takvim se vodovodima voda redovito kontrolira, ali je često zdravstveno neispravna, pa je 2017. godine 56,4 % uzoraka iz lokalnih vodovoda bilo neispravno, dok je u sustavu javne vodoopskrbe neispravnih uzoraka bilo tek 3,1 %⁵⁶. U Varaždinskoj županiji je 2020. godine gotovo 50% analiziranih uzoraka vode iz lokalne opskrbe bilo neispravno, a najčešći razlog neispravnosti bilo je mikrobiološko onečišćenje⁵⁷.

Čistoća voda UP-a Varaždin, osobito podzemnih, od izuzetne su važnosti za lokalno stanovništvo. Šljunkovito-pjeskoviti sedimenti tvore vodonosni sloj velike debljine, vrlo dobrih hidrauličkih značajki i ima ključnu ulogu napajanja regije. Naime, većina vode za piće crpi se iz podzemnih vodonosnika koji su u kontinuiranoj prijetnji od zagađenja. Čimbenici koji utječu na koncentraciju zagađenja (osobito nitrata) u kvaliteti vode za piće UP Varaždina su mineralna gnojiva, groblja, kanalizacija i peradarske farme. Veliku prijetnju tlu te površinskim i podzemnim vodama predstavlja lokacija „Brezje“ gdje godinama stoji balirani otpad. U samom okruženju dominiraju livade i poljoprivredna zemljišta te se na udaljenosti od 4,7 km nalazi vodocrpilišno područje Varaždin te na 5,3 km vodocrpilište Bartolovec što potencijalno onečišćuje podzemne vode i ugrožava strateške rezerve pitke vode.

Tablica 25: Stanje voda UP-a

Mjerna postaja	Biološki elementi kakvoće	Fizikalno-kemijski elementi kakvoće	Specifične onečišćujuće tvari	Hidro-morfološki elementi kakvoće	OPĆE EKOLOŠKO STANJE
Plitvica Most kod Kućana Gornjeg	Loše	Vrlo loše	Dobro	N/P	Vrlo loše
Korušćak Novi Marof	Loše	Umjereno	N/P	N/P	Loše
Dovodni kanal HE Varaždin Petrijanec	N/P	Dobro	N/P	N/P	Dobro
Odvodni kanal HE Varaždin, Varaždin	N/P	Dobro	N/P	N/P	Dobro
Gliboki II, Most kod Sigeteca Ludbreg	N/P	Dobro	N/P	N/P	Dobro
Plitvica prije utoka Zbel Trnovec	Loše	Vrlo loše	Dobro	N/P	Vrlo loše

Izvor: Izvješće o stanju voda 2019. Hrvatske vode.

3.1.3. KVALITETA TLA

Na području obuhvata Strategije nalazimo podzolirana tla uglavnom ravnog terena i brežuljkasto-brdovitog terena, smeđa tla i slabo zamočvarena tla⁵⁸. Orijentacijski pokazatelj trenutnog stanja tala na

55 HZJZ, Zdravstvena ispravnost vode u Hrvatskoj

56 HZJZ, Zdravstvena ispravnost vode u Hrvatskoj

57 HZJZ, Izvještaj o zdravstvenoj ispravnosti vode za ljudsku potrošnju u Republici Hrvatskoj za 2020. godinu

58 https://glasila.hr/upload_data/site_files/svvz4619.pdf

promatranom području jest analiza koja je rađena od strane Varaždinske županije 2018. godine kako bi se izradilo izvješće o stanju okoliša. Utvrđeno je da oko 60 % tla spada u kiselu tla, 10% u lužnata i oko 30% u neutralna tla. Količina organske tvari (humusa) je mala, uglavnom ispod 2,5%. Kiselost tla uzrokovana je korištenjem gnojiva s puno dušika (poput peradarskog i mineralnih gnojiva), kao i prirode pjeskovitih i šljunčanih tla koja se lako ispiru. Izuzetno kiselu tla uzrokovana nedostatkom fosfora i kalcija nalaze se u okolici Brezja i Jalševca te je takvim tlima potrebna kalcifikacija.

Zagađenost tla usko je povezana sa zagađenjem voda, te je sve prisutniji rizik za zdravlje stanovništva UP-a i potencijale tla za uzgoj hrane. Sve onečišćujuće tvari koje dopiru u vodu završavaju u tlu i obratno. Što je više, tlo čisti oborinske vode i štiti pitku podzemnu vodu i vodene ekosustave od onečišćenja. Značaj ove uloge tla ne smije biti zanemaren budući da se većina stanovnika UP-a, kao i RH, opskrbljuje pitkom vodom iz podzemnih spremnika. Za UP Varaždin (i županiju) pročišćavajuća sposobnost tla je ključna, jer se na ovom području nalazi najizdašniji vodonosnik pitke vode u RH.

Kiselost i zagađenost tla (i voda) predstavljaju rizik proizvodnji i radu OPG-ova, kao i brojnih vinarija i proizvođača autohtonih prehrambenih proizvoda UP-a. Što je više, unatoč povoljnim uvjetima za poljoprivrednu proizvodnju, obradive površine unutar UP-a stalno se smanjuju. Gubitak poljoprivrednog zemljišta, uz istovremenu fragmentaciju karakterističnu za UP Varaždin, negativno je utjecao na konkurentnost poljoprivredne proizvodnje - unatoč povoljnim biološkim uvjetima i niskoj potrošnji, UP još uvijek uvozi većinu poljoprivrednih proizvoda. Ovaj problem prisutan je nacionalnoj razini te je prepoznat u Strategiji poljoprivrede RH⁵⁹ koja navodi da "Usprkos kvalitetnim kopnenim i vodnim resursima te resursima bioraznolikosti, Hrvatska je ispod prosjeka EU-a po produktivnosti prirodnih resursa, tj. po učinkovitosti kojom ih koriste poljoprivredna gospodarstva. Hrvatski poljoprivredni sektor suočava se s nekoliko ključnih ograničenja u pogledu upravljanja prirodnim resursima. Oni uključuju probleme onečišćenja vode, visoki udio poljoprivrednog zemljišta s umjerenim do visokim rizikom od erozije tla uzrokovane vodom, slabije održive proizvodne prakse (uključujući ovisnost o fosilnim gorivima) te nepovoljne vrijednosti pokazatelja zdravlja tla, kao što su gubitak organske tvari, povećana kiselost, gubitak dušika te relativno nizak sadržaj ugljika."

S obzirom na smjer razvoja EU, može se očekivati sve stroži regulatorni okvir koji se odnosi na poljoprivredni sektor (od upravljanja vodom, zbrinjavanja otpada i obnovljive energije, do dopuštenih praksi poljoprivredne proizvodnje) te je potrebno osigurati podršku poljoprivrednicima u tranziciji prema održivoj i produktivnoj proizvodnji.

S druge strane, specifičnost tala u promatranom području određuje i nalazište ljekovitog blata peloida na području Varaždinskih Toplica koje podrazumijeva ljekovitu zemlju natopljenu termom koja je prirodni rezultat eksploatacije termalne vode. Osim geotermalnih voda koje se u Varaždinskim Toplicama koriste uglavnom u zdravstvene i turističke svrhe, svakako treba spomenuti i geotermalni objekt Lunjkovec-Kutnjak-bušotinu na području Ludbrega s proizvodnjom od 50 l/s i temperaturom višom od 140 °C koja je ujedno i potencijal za proizvodnju i toplinske energije te u medicinske (balneološke) svrhe te geotermalno vrelo u Topličici u sastavu Novog Marofa koje se koristi u turističko-rekreacijske svrhe. Javne zelene površine u vidu travnjaka, parkova i šuma najzastupljenije su u urbanom središtu - gradu Varaždinu.

---

59 Ministarstvo poljoprivrede, Strategija poljoprivrede do 2030.

3.1.4. ZAŠTIĆENA PODRUČJA I BIORAZNOLIKOST

Zaštićena područja

Zaštićena područja čine okosnicu sveukupne zaštite i ključne točke ekološke mreže te kao takva predstavljaju glavna utočišta bioraznolikosti. To su geografski jasno određeni prostori namijenjeni zaštiti prirode i kojima se upravlja radi dugoročnog očuvanja prirode i pratećih usluga ekosustava.

Na području obuhvata Strategije nalaze se sljedeća zaštićena područja⁶⁰ temeljem Zakona o zaštiti prirode:

- Regionalni park Mura-Drava, jedan od posljednjih prirodnih tokova nizinskih rijeka srednje Europe, a izravno obuhvaća dio grada Varaždina, Općinu Petrijanec, Općinu Sračinec, Općinu Trnovec Bartolovečki te Općinu Martijanec površinom od 9.794,61 ha. Predstavlja stanište oko 300 različitih vrsta vaskularne flore, 19 vrsta sisavaca te 200 vrsta ptica).
- Spomenik parkovne arhitekture – Varaždinsko groblje
- Spomenik parkovne arhitekture – Park kraj dvorca u Jalkovcu
- Spomenik parkovne arhitekture – Martijanec perivoj uz dvorac
- Spomenik parkovne arhitekture - Novi Marof perivoj uz dvorac
- Spomenik parkovne arhitekture - Vidovec perivoj uz dvorac
- Spomenik parkovne arhitekture - Varaždinske Toplice, lječilišni perivoj
- Spomenik parkovne arhitekture - skupina stabala lipe u Varaždinskim Toplicama
- Spomenik parkovne arhitekture - pojedinačno stablo platana u Jalžabetu
- Spomenik parkovne arhitekture - pojedinačno stablo Platana u Varaždinu
- Spomenik parkovne arhitekture - pojedinačno stablo tisa u Čalincu (Općina Maruševac)
- Spomenik parkovne arhitekture - Šaulovec perivoj uz dvorac (Općina Beretinec)
- Kalnik – značajni krajobraz koji obiluje geološkim i geomorfološkim značajkama, bogate krajobrazne i stanišne raznolikosti, bogate kulturne i povijesne baštine koji izravno obuhvaća urbano područje Grada Varaždinskih Toplica i grada Novog Marofa.
- Dravska park šuma – najatraktivnije šumsko područje i prirodno izletište izuzetne biološke raznolikosti koji izravno obuhvaća Grad Varaždin
- Skupina stabala bijelih topola - autohtone vrste koja je samonikla unutar jugoistočnog dijela Dravske park-šume, a izravno obuhvaća Grad Varaždin
- Arboretum Opeka - perivoj pejzažnih i romantičarskih obilježja, bogate dendrološke zbirke, danas jedini zaštićeni kontinentalni arboretum u Hrvatskoj te izravno obuhvaća područje Općine Vinica.

Osim zaštićenih područja geografskog prostora UP-a postoji i 5 područja koja su dio ⁶¹Natura 2000 ekološke mreže:

60 <https://priroda-vz.hr/zasticena-podrucja/>

61 <https://priroda-vz.hr/natura-2000-podrucja-u-varazdinskoj-zupaniji/>

Tablica 26: Natura područja u UP-u

Natura 2000 područja	Područje očuvanja	Urbana područja koje obuhvaća Natura 2000
HR1000013 Dravske akumulacije	POP	Grad Varaždin, Općine Sračinec, Petrijanec, Trnovec Bartolovečki, Martijanec
HR2001307 Drava -akumulacije	POVS	Grad Varaždin, Općine Sračinec, Petrijanec, Trnovec Bartolovečki, Martijanec
HR2001410 Livade uz Bednju III	POVS	Grad Novi Marof i Grad Varaždinske Toplice
HR2001411 Livade uz Bednju IV	POVS	Grad Varaždinske Toplice
HR2001412 Livade uz Bednju V	POVS	Općina Martijanec, Grad Ludbreg

Izvor: <https://priroda-vz.hr/natura-2000-podrucja-u-varazdinskoj-zupaniji/>

Zelene površine

Prema fizičkoj tipologiji zelene infrastrukture urbane točke su najčešći oblik nepovezanog zelenila i najzastupljenije su u hrvatskim naseljima i gradovima. Javne zelene površine u obliku travnjaka, parkova i šuma najzastupljenije su u urbanom središtu - gradu Varaždinu. Na travnjake u Varaždinu otpada čak 610.897 m² površine, na zeleno grmlje 6.800 m², na cvjetne gredice 1.158 m², travnate površine na 9 rotora 4.539 m² te postoji 12 lokacija živih ograda. Dravska park-šuma površine je od 85,74 ha, a šuma Jelačićka 10,50 ha.

Najveći kompleksi šuma i šumskog zemljišta u Varaždinskim Toplicama nalaze se u jugoistočnom dijelu grada (Kalničko gorje), a manji kompleks u krajnjem zapadnom dijelu (Varaždinsko-topličko gorje). Šume isključivo osnovne namjene zauzimaju 4.500 ha prema planskom podatku, od čega je oko 29,5 km² državnih te oko 15,5 km² privatnih šuma. Grad Ludbreg raspolaže sa 86 lokacija javnih zelenih površina, najviše se odnosi na parkove (28). Južni dio grada je ozelenjen, pretežito šumama te je izuzetno homogen za razliku od sjevernog koji je napučen. Prirodna staništa šuma zauzimaju 39,24 % površine grada, travnjaci, cretovi i visoke zeleni 5,9%. Kao osobito vrijedan predjel - prirodni krajobraz ocijenjeno je područje šume Lasno kod Ludbrega i šumsko područje brežuljkastih dijelova područja naselja Vinogradi, Segovina i Globočec Ludbreški. U gradu Novom Marofu najznačajnije šumske površine su u brdskim predjelima, a ukupna površina iznosi 5,039 ha. Šire područje Grebengrada te područje Kalničkog gorja predstavlja vrlo vrijedna prirodna šumska područja s vrijednim prirodnim i kulturnim obilježjima.

U ruralnim područjima, zelena infrastruktura uglavnom se odnosi na šumske površine i parkove te javne zelene površine uz prometnice. Područje općine Vidovec siromašno je šumskim pokrovom te ukupna površina šuma iznosi 56,53 ha te su sve u privatnom vlasništvu. Od zelene infrastrukture valja istaknuti 1,46 ha perivoja uz dvorac Jordis Lohausen u kategoriji spomenika parkovne arhitekture. Ukupna površina šuma Općine Jalžabet iznosi 840,82 ha, a ukupna površina šuma općine Martijanec 4699 ha, odnosno čak 86 % ukupne površine Općine, a izuzetak su šume uz rijeku Dravu koje su posebne namjene (224,1 ha) te perivoj uz dvorac koji je spomenik parkovne arhitekture.

U općini Petrijanec najvažniji dio zelene infrastrukture je uzdužni dio toka rijeke Drave koji spada u zaštićeno područje i pokriva 14,5 km², te šuma bijele johe sa zimskom preslicom na površini od 3 ha. U općini Beretince šume zauzimaju 261,87 ha, a osobito vrijedan prirodni krajobraz je šumski kompleks Vučenica koji uključuje veće autohtone šumske površine te perivoj uz dvorac Šaulovec. U Općini Jalžabet šume čine 22,05% ukupne površine ili 840,82 ha.

U Općini Maruševac šume zauzimaju 15% ukupne površine Općine, odnosno 748 ha. Značajan dio javne zelene infrastrukture zauzima i park-šuma uz dvorac Banjski Dvori koja se proteže kroz Općinu Maruševac i Općinu Vinica, perivoj uz dvorac Maruševac te manji park koji se nalazi uz kuriju u Čalincu. Bogata zelena infrastruktura dio je parka koji okružuje srednju školu Maruševac. Ukupna površina šuma Općine Gornji Knežinec iznosi 609,5 ha, a šumski predio Gora predstavlja osobito vrijedan predio-prirodni krajobraz. Općina Vinica bogata je javnom zelenom infrastrukturu. Samo šume zauzimaju 935 ha ukupne površine. Samo arboretum Opeka proteže se na 64 ha površine te predstavlja najvrjedniji park kontinentalne Hrvatske. U Općini Sveti Ilija šume zauzimaju 373 ha ukupne površine, a osim njih važne zelene predjele čine mezofilne vlažne livade koje su dio Nacionalne ekološke mreže. U Općini Sračinec šume zauzimaju 22,3% ukupne površine, a u sklopu parka Velika graba zasađeno je preko 400 tinjak visokog i niskog raslinja. Od ukupne površine teritorija Općine Trnovec Bartolovečki, 1.324 ha otpada na zaštićenu prirodnu baštinu, odnosno čak 34,06%. Kao osobito vrijedni predjeli smatraju se šumarci, šumski rubovi, potezi živica te grmlja kao prirodni sustav od izuzetne važnosti za bio-ekološku stabilnost okoliša. Općina je prošle godine krenula sa izgradnjom novog parka koji se prostire na 16000 m² te obuhvaća crnogorično i bjelogorično raslinje. Također je nanovo pošumljeno područje od 5,5 ha u Zbelavi.

Bioraznolikost

Rezervat biosfere Mura-Drava-Dunav prvi je svjetski rezervat biosfere koji se proteže kroz pet zemalja što ga čini najvećim riječnim zaštićenim područjem u Europi. S obzirom na ekološku važnost, i s obzirom na stratešku i simboličnu važnost ovog područja za zajedničku viziju zelenog razvoja kao i regionalnu suradnju i jedinstvo Europe, zaštita Regionalnog parka Mura-Drava (kao dijela Rezervata biosfere) mora biti uključena u proces razvoja UP-a.

Trenutne prijetnje rezervatu predstavljaju iskorištavanje fosilnih goriva, intenzivna poljoprivreda, zagađenje površinskih podzemnih voda te tla, kao i činjenica da se HEP-ove hidroelektrane nalaze na području rezervata, pa tako je jedna i unutar UP-a Varaždin (HE Varaždin). Hidroelektrane, iako proizvođači energije iz obnovljivih izvora, su prijetnja raznolikosti, migraciji riba te protoku sedimenata.

Što se tiče šumskog pokrova, u razdoblju od 2001. do 2020. godine Varaždinska županija izgubila je 935 ha drveća, što odgovara stopi deforestacije od 1,8%, a Varaždinske Toplice imale su najveći gubitak drveća od 135 ha (u odnosu na prosjek od 33 ha)⁶². U istom razdoblju šume županije iz atmosfere su uklonile 573 kt ugljičnog dioksida godišnje. Ukupna zaliha ugljika u ekosustavima županije iznosi 14,9Mt, pri čemu je većina (10Mt) ugljika pohranjena u tlu⁶³. Potencijali šuma i tala UP-a za prikupljanje i pohranjivanje ugljikovog dioksida su značajni te se mogu iskoristiti kroz povećanje udijela organske tvari u tlu kao i mikrobijalne raznolikosti tala.

Na području UP-a nalaze se i zaštićene vrste, poput Jadranske kozonoše (*Himantoglossum adriaticum*) i Velikog livadskog plavca (*Phengaris teleius*) koje su rijetke, ugrožene i strogo zaštićene te jedne od NATURA 2000 vrsta⁶⁴. Prijetnja bioraznolikosti, a osobito već ugroženim vrstama, su invazivne vrste u koje spadaju sve nezavičajne vrste koje prirodno ne obitavaju u ekosustavu UP-a Varaždin, nego su u njega dospjele namjernim ili nenamjernim unošenjem, a čije naseljavanje ili širenje negativno utječe na bioraznolikost, zdravlje ljudi i prouzrokuje ekonomsku štetu. Neke od invazivnih vrsta koje možemo pronaći na području UP-a su ambrozija (*Ambrosia artemisiifolia*), žljezdasti nederak (*Impatiens glandulifera*), amorfa ili čivitnjača (*Amorfa fruticosa*), žljezdasti pajasen (*Ailanthus altissima*), velika zlatnica (*Solidago gigantea*), kanadska vodena kuga (*Elodea canadensis*), signalni rak (*Pacifastacus leniusculus*), crvenouha kornjača (*Trachemis scripta elegans*)⁶⁵.

62 Global Forest Watch

63 Global Forest Watch

64 Priroda Varaždinske županije

65 Priroda Varaždinske županije

Klimatske promjene

Antropogene aktivnosti rezultiraju ispuštanjem ogromnih količina stakleničkih plinova koji uzrokuju brz rast globalne temperature s posljediama za sve aspekte živog i neživog svijeta planeta. Posljedice klimatske promjene unutar UP-a budu značajno utjecale na kvalitetu života stanovništva, a već ugrožena područja i stanovništvo će biti najviše pogođeni. Iako se klimatska promjena ne može poništiti moguće je ublažiti posljedice kroz odgovarajuću prilagodbu.

Mjerama ublažavanja nastoje se smanjiti emisije stakleničkih plinova u atmosferu, kroz razvoj čiste energije i povećanje udjela površine pokrivene vegetacijom, osobito šuma. Potrebne su drastične promjene u ključnim područjima kao što su promet, energetika, industrija, stanovanje, gospodarenje otpadom i poljoprivreda.

Prilagodba klimatskim promjenama podrazumijeva pripremu za njihove posljedice i povećanje otpornosti svih sektora djelatnosti unutar UP-a. To obuhvaća učinkovito upravljanje prirodnim resursima, prilagodbu poljoprivrednih i šumarskih praksi te osiguravanje da zgrade i infrastruktura mogu izdržati buduće klimatske prilike i ekstremne vremenske uvjete.

Grad Varaždin je 2012. godine pristupio Sporazumu gradonačelnika kojim se gradska uprava obvezala na primjenu mjera energetske učinkovitosti kojima je cilj, po zadnjim izmjenama, smanjiti emisije CO₂ za minimalno 40 % do 2030. godine.

Bioraznolikost (omogućena urbanim i ruralnim zelenim površinama) ključna je za smanjivanje i adaptaciju na utjecaje klimatskih promjena te posljedične ekstremne vremenske prilike koje ugrožavaju fizičku, zdravstvenu i ekonomsku sigurnost stanovništva. 2020. godine u organizaciji Područnog ureda civilne zaštite u Varaždinu održan je okrugli stol „Klimatske promjene – izazov za civilnu zaštitu“ na kojem su identificirani izazovi s kojima će se županija suočiti u nadolazećim godinama⁶⁶:

- Očekuju se izuzetno vruća ljeta, zbog čega će proljeće i jesen biti iskoristivija godišnja doba.
- Izgledan je poremećaj statusa vodnih resursa, a što će utjecati na vodoopskrbne i energetske (hidroelektrane) sustave.
- Poljoprivredni sektor u značajnom je riziku od poplava s jedne strane, i nedostatka vode u vegetacijski najzahtjevnijoj fazi s druge, dok će povišene temperature i nepredvidivost oborina zahtijevati prilagodbu poljoprivrednih kultura i agrotehničkih metoda na nove uvjete.
- Nastupanja sušnijih ljetnih, a kišnijih zimskih razdoblja zahtijevat će prilagodbu aktivnosti i razvoja kapaciteta sustava civilne zaštite osobito u vidu:
  - a. unapređenja mjera obrane od poplava i suša,
  - b. usklađivanja zakonske regulative i osiguranje primjene iste,
  - c. edukacije građana o relevantnim propisima i podizanja svijesti u provođenju osobne i uzajamne zaštite.

---

66 MUP, Ravnateljstvo civilne zaštite

3.1.5. GOSPODARENJE OTPADOM

U 2022. godini sve JLS s područja obuhvata Strategije provodile su organizirano sakupljanje komunalnog otpada, a obuhvat stanovništva je 99% kao i prosjek Županije.

Tablica 27: Količine odvojenih vrsta otpada iz komunalnog otpada u 2020.

JLS	Papir (t)	Plastika (t)	Staklo (t)	Metal (t)	Glomazni otpad (t)	Tekstil (t)	Biootpad (t)	Ukupno
Varaždin	1.639,46	981,70	376,58	108,13	723,61	153,85	1.788,57	5.771,90
Ludbreg	155,26	153,71	65,84	18,83	84,27	1,64	267,08	746,63
Novi Marof	156,00	78,00	41,00	24,00	75,00	24,00	153,00	551,00
Varaždinske Toplice	66,85	67,45	38,20	17,13	101,35	22,37	27,07	340,42
Beretinec	27,68	21,80	12,18	4,08	10,18	7,06	5,32	88,30
Gornji Knežinec	76,75	77,10	45,18	18,12	54,34	22,44	10,60	304,53
Jalžabet	26,44	28,32	12,72	5,34	9,84	8,84	8,78	100,28
Martijanec	24,08	27,79	22,06	13,29	24,30	0,00	128,40	239,92
Maruševec	27,60	21,79	19,69	2,49	19,10	1,37	6,56	98,60
Petrijanec	41,13	41,70	21,04	9,16	15,99	8,38	1,85	139,25
Sračinec	70,90	63,64	28,58	10,68	27,72	18,50	7,26	227,28
Sveti Ilija	45,16	41,14	14,96	7,10	9,00	11,72	1,42	130,50
Trnovec Bartolovečki	84,32	69,46	37,24	12,16	25,20	14,84	25,38	268,60
Vidovec	62,89	59,82	29,92	11,52	16,59	15,34	31,61	227,69
Vinica	25,88	36,83	17,48	9,28	16,76	8,27	1,32	115,82
Ukupno	2.530,40	1.770,25	782,67	271,31	1.213,25	318,62	2.464,22	9.350,72

Izvor: Izvješće o komunalnom otpadu za 2020. godinu; Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja

Grad Varaždin kao najnaseljeniji grad odvaja najviše otpada na području obuhvata Strategije, a od JLS-ova najviše otpada u 2020. godini odvojila je Općina Gornji Knežinec, dok najviše zaostaju Općina Beretinec i Maruševec. Ako se promatra vrsta odvojenog otpada, najviše je prikupljeno papira i biootpada, a najmanje metala.

Tablica 28: Količina prikupljenog otpada

JLS	Ukupno sakupljeni komunalni otpad u organizaciji JLS (t)	MKO sakupljen u organizaciji JLS (t)	Broj stanovnika obuhvaćen organiziranim sakupljanjem KO	Kg/stanovniku
Varaždin	12.885	7.054	46.946	274
Ludbreg	1.748	995	7.607	229
Novi Marof	1.858	1.275	13.246	140
V. Toplice	1.009	652	6.364	158
Beretinec	241	153	2.176	110

G. Knežinec	847	531	5.349	158
Jalžabet	368	267	3.615	101
Martijanec	420	155	3.694	113
Maruševec	472	373	6.381	73
Petrijanec	484	343	4.812	100
Sračinec	659	427	4.842	136
Sveti Ilija	346	215	3.511	98
Trnovec Bartolovečki	801	532	6.884	116
Vidovec	646	415	5.425	119
Vinica	396	278	3.389	116

Izvor: Izvješće o komunalnom otpadu za 2020. godinu; Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja

Najviše sakupljenog komunalnog otpada imao je grad Varaždin⁶⁷, ali je ujedno akumulirana najviša količina sakupljenog otpada po stanovniku koja je u 2020. godini u Varaždinu iznosila 274 kg. Najmanje ukupno sakupljenog otpada imale su Općina Beretincec, Sveti Ilija te Jalžabet. Najmanje sakupljenog otpada po stanovniku ima općina Maruševec, svega 73 kg godišnje.

Reciklažna dvorišta

Stanovnicima UP-a dostupna su brojna mobilna i stacionarna reciklažna dvorišta. Dostupna reciklažna dvorišta pridonose povećanju stope odvojeno prikupljenog otpada koji se prosljeđuje u daljnju uporabu te je jedna od ključnih mjera smanjenja količine miješanog komunalnog otpada tj. otpada koji se odlaže na odlagališta. Upravljanje reciklažnim dvorištima dodijeljeno je lokalnim komunalnim poduzećima.

Tablica 29: Reciklažna dvorišta

Lokacija RD	Ukupno preuzeto 2020. (t)
Varaždin (MRD)	234,40
RD Varaždin	814,99
RD Turčin	124,97
Varaždinske Toplice	130,41
MRD (Mobilno)	1,44
RD Ludbreg	72,56
Novi Marof	np (započelo s radom 2021.)
Gornji Knežinec	888,48
Sveti Ilija	(zajedničko korištenje RD)
Jalžabet	
Vidovec (MRD)	32,31
Petrijanec (MRD)	25,77
Sračinec (MRD)	NP
Vinica (MRD)	NP

⁶⁷ http://www.haop.hr/sites/default/files/uploads/inline-files/OTP_Izvje%C5%A1%C4%87e%20o%20komunalnom%20otpadu%20za%202020.%20godinu_7_10_2021.pdf

Maruševec	nema postojećih građevina ni MRD
Martijanec (MRD)	0,58
Beretinec	MRD nema podataka
Trnovec Bartolovečki	Zajedničko korištenje RD Varaždin na Motičnjaku

Izvor: Izvješće o komunalnom otpadu za 2020. godinu; Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja

Divlja odlagališta⁶⁸

U gradu Varaždinu evidentirana su dva divlja odlagališta otpada: Motičnjak te lokacija Brezje na kojoj se privremeno skladišti balirani otpad. Općina Petrijanec ima 3 lokacije nepropisno odbačenog otpada-divlja odlagališta (Vinička cesta, Gaj i Ovčarnica) na kojima je u 2020. godini odbačeno ukupno 60 m³ otpada. U Općini Vidovec postoje 3 divlja odlagališta: Cargovečka šudrana, Nerod I Nerod 2 na kojima je u 2020. godini ukupno odbačeno 135.000 m³ otpada. Općina Maruševec ima 3 lokacije divljih odlagališta: Prodnica, Noviška(Greda) i Noviška (Jurketinec). U ostalim JLS-ovima nisu evidentirane lokacije odbačenog otpada ili su iste u međuvremenu sanirane i pod nadzorom.

⁶⁸ <https://www.varazdinska-zupanija.hr/media/k2/attachments/11-Izvjesce-o-provedbi-Plana-i-objedinjeno-izvjesce-JLS-a-u-2020.pdf>

3.1.6. IZLOŽENOST PRIRODNIM RIZICIMA I KATASTROFAMA

Varaždinska županija jedna je od vodećih županija po uređenosti sustava civilne zaštite u Republici Hrvatskoj, što je izravno povezano i sa područjem obuhvata Strategije. Potencijalne ugroze i rizici promatranog područja su poplave, klizišta/odroni, požari i potresi.

Poplave

Zbog izgrađenosti sistema HE Varaždin i HE Čakovec opasnost od poplava na području grada Varaždina od vanjskih voda rijeke Drave je minimalna⁶⁹. Na području obuhvata Strategije definirano je branjeno područje malog sliva Plitvica-Bednja⁷⁰ (osim rijeke Drave) koje je geografski locirano na području grada Varaždina, Ludbrega, Novog Marofa, Varaždinskih Toplica, Općine Beretince, Gornji Kneginec, Jalžabet, Martijanec, Maruševac, Petrijanec, Sračinec, Sveti Ilija, Trnovec Bartolovečki Vidovec i Vinica.

Branjena područja na obuhvatu Strategije:

- Dionica A.19.10. Segovina, lijeva i desna obala-obuhvaća obalu potoka Segovina do utoka u kanal Gliboki te obuhvaća grada Ludbrega.
- Dionica A.20.1. Rijeka Bednja lijeva i desna obala-obuhvaća lijevu i desnu obalu rijeke Bednja do utoka u Dravu do cestovnog mosta Tuhovec te obuhvaća Grad Varaždinske Toplice i Ludbreg
- Dionica A.20.2. Rijeka Bednja lijeva i desna obala-obuhvaća lijevu i desnu obalu rijeke Bednje od cestovnog mosta Tuhovec do cestovnog mosta u Stažnjecvu te obuhvaća područja Grada Varaždinske Toplice, Novog Marofa te općine Sveti Ilija.
- Dionica A.20.5. Rijeka Plitvica lijeva i desna obala-obuhvaća lijevu i desnu obalu rijeke Plitvice od utoka u Dravu do cestovnog mosta na Varaždinskoj istočnoj zaobilaznici te obuhvaća Općinu Martijanec, Jalžabet, Trnovec Bartolovečki te Grad Varaždin (Gornji Kućan).
- Dionica A.20.6. Rijeka Plitvica lijeva i desna obala-obuhvaća lijevu i desnu obalu rijeke Plitvice od mosta na Varaždinskoj istočnoj zaobilaznici do izvora te obuhvaća Grad Varaždin te općine Gornji Kneginec, Vidovec, Maruševac i Vinicu.
- Dionica A.33.9.-Rijeka Drava – desna obala, obuhvaća desnu obalu starog korita rijeke Drave uz HE Čakovec te obuhvaća područje Općine Martijanec, Trnovec Bartolovečki.
- Dionica A.33.10.-Rijeka Drava-lijeva obala, obuhvaća lijevu obalu starog korita rijeke Drave uz HE Varaždin od željezničkog mosta Varaždin do granice (HR-SLO) te izravno obuhvaća područja grada Varaždina i Općine Sračinec.
- Dionica A.33.11.-Rijeka Drava-desna obala, dionica obuhvaća desnu obalu starog korita rijeke Drave uz HE Varaždin te uključuje nasip Varaždin-Svibovec-Družbinac koji štiti područje dužine 13,1 km te obuhvaća grad Varaždin, općinu Sračinec i Petrijanec.

Studija o vrednovanju usluga slatkovodnih ekosustava koju su proveli Državni zavod za zaštitu prirode i UNDP 2014. godine, utvrdila je iznimnu važnost područja Drava-Mura za zaštitu od poplava. Tako je procijenjena vrijednost usluga dravskog ekosustava u zaštiti od poplave 5.020 eura po hektaru godišnje.

69 Procjena rizika od velikih nesreća za područje grada Varaždina 2018; Varaždinska županija
70 Procjena rizika od velikih nesreća za područje Varaždinske županije, 2019

Klizišta⁷¹

Tla UP-a Varaždin su zbog svog sastava izuzetno podložna eroziji vodom te se tako onečišćenje raznosi u niže dijelove reljefa i predstavlja prijetnju za kvalitetu podzemnih i površinskih voda, a time i prijetnju za ljudsko zdravlje. Što je više, vađenje gline, šljunka i pijeska koje se odvija u regiji utječe na bioraznolikost i kvalitetu tla, te povećava rizik od erozije.

Posebnost zemljišnih posjeda unutar UP-a je da je većina parcela orijentirana dužom stranom uz/niz brijeg što je karakteristika zastarjelih sustava obrade zemlje kao i raspodjele zemljišta u procesu nasljeđivanja. Ovakvo uređenje zemljišta pogoduje eroziji tla vodom, stoga je potrebno na područjima nagiba usmjeriti parcele okomito na smjer nagiba padine.

Potencijalna klizišta evidentirana su na području grada Novog Marofa te općina Gornji Kneginec (Varaždin Breg), Jalžabet, Maruševac, Beretinec i Vinica. Navedeni problemi saniraju se proračunskim sredstvima JLS-a, kroz nadležnost Županijske uprave za ceste te apliciranjem na pozive Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine.

Potresi

Potresi na širem Varaždinskom području su uobičajeni, ali nisu razorni. Novi Marof, Ludbreg, ali i cijela okolica Varaždina su na trusnom području. Područje obuhvata strategije ipak ne spada u zonu velike brzine pomicanja tektonskih ploča te su vjerojatnosti razornih potresa niske. Prema seizmološkoj karti Varaždinske županije za povratni period od 500 godina (MSK), područje grada Varaždina nalazi se u VII. Seizmičkoj zoni⁷². Ipak, najugroženijim područjem i dalje se smatra grad Varaždin zbog značajnog broja zatvorenih objekata u kojima boravi veći broj ljudi i objekata kritične infrastrukture koji su od vitalnog značaja za grad (stara jezgra, stare stambene zgrade, školski objekti i kulturna dobra, dok su manja urbana naselja gdje većina stanovništva živi u kućama značajno zaštićenija).

Varaždinska županija jedna je od vodećih županija po uređenosti sustava civilne zaštite u RH, a kako bi se povećala otpornost i brzina odgovora na prirodne katastrofe i tehničko-tehnološke nesreće u sklopu projekta „TransCPEarlyWarning“ iz programa Interreg ADRION gdje je Varaždinska županija partner, razvija se sustav za rano upozoravanje na poplave, potrese i druge potencijalne prirodne katastrofe.

71 <http://arhiva2.varazdinska-zupanija.hr/repository/public/upravna-tijela/gospodarstvo-eu/dokumenti/2020/procjena-rizika.pdf>

72 Geofizički zavod-Seizmološka karta za povratni period od 500 godina

3.1.7. VOJNI I INDUSTRIJSKI OBJEKTI⁷³

Na području grada Varaždina evidentirana su tri vojna objekta. Vojarna 7. gardijske brigade Pume u Optujskoj ulici koja je prije 4 godine preuređena i dalje namijenjena vojnoj službi te danas služi za smještaj pripadnika 2. mehanizirane bojne Pume. Vojarna „Kalnički partizani“ također smještena u Optujskoj ulici, uglavnom bez odgovarajuće namjene - u jednom dijelu su smještene udruge proizašle iz Domovinskog rata, dok je dio namijenjen potrebama Sveučilišta Sjever, te vojarna „Jalkovečke žrtve“ koja je danas prostor Sveučilišta Sjever i stambeno naselje. Zgrada bivše vojne pekare danas je Centar kreativne industrije u ulici Pavleka Miškine. Bivši dom JNA na današnjem Kapucinskom trgu je prostor Glazbene škole Varaždin. Vojna skladišta na Banjšćini (Varaždin Breg u sastavu općine Gornji Knežinec) su i dalje van funkcije, iako postoji ideja izgradnje zabavnog parka. Bivša zgrada Komande 32. Korpusa JA danas je sjedište Policijske uprave u Varaždinu. U općini Vidovec nalazi se bivše vojno skladište Barutana koje je danas ustupljeno Poljoprivrednoj zadruzi „Varaždinsko povrće“.

Od napuštenih industrijskih prostora evidentirano je 12 lokacija koja predstavljaju potencijal za „brownfield“ investicije.

---

73 Zavod za prostorno uređenje Varaždinske županije

3.2. Primarna infrastruktura

3.2.1. UPRAVLJANJE VODAMA

Regionalni vodovod Varaždin se prostire na području 26 JLS, uključujući gradove Varaždin, Novi Marof, Varaždinske Toplice, Ludbreg i dio Lepoglave. Isporučitelj vodne opskrbe na UP-u je trgovačko društvo Varkom d.d. U vodoopskrbni sustav Varaždina spadaju 3 vodocrpilišta i to: Varaždin, Bartolovec i Vinokovščak. Glavno i najveće crpilište je Bartolovec, kapaciteta 500 L/s.

Vodom za piće opskrbljeno je 161.000 stanovnika, što čini oko 82% Varaždinske županije. Potrošačima se godišnje isporuči 8.000.000 m³ pitke vode od čega 70% koriste domaćinstva, a 30% industrija. Procijenjenje dnevne potrebe za vodom u kućanstvima iznose oko 14.085 m³/d, a u industriji 11.686 m³/d. Duljina ugrađene vodovodne mreže je veća od 1.500 km. U sustavu vodoopskrbe nalazi se 17 vodosprema ukupne zapremnine 15.000 m³ i 11 precrpnih stanica u kojima se voda precrcpljuje u geografski viša područja. Duljina vodoopskrbnog sustava na urbanom području je 1.034.900 m, odnosno 73,05% Varaždinske županije.⁷⁴ Zdravstvena ispravnost vode za piće kontrolira se putem ovlaštenog laboratorija Zavoda za javno zdravstvo Županije varaždinske.

3.2.2. POKRIVENOST KANALIZACIJSKOM INFRASTRUKTUROM

Radna jedinica Kanalizacija Varaždin obavlja poslove sakupljanja otpadnih voda, njihovo dovođenje do uređaja za pročišćavanje, pročišćavanje otpadnih voda putem javnog kanalizacijskog sustava i ispuštanje u prijamnik, obradu mulja koji nastaje u procesu njihovog pročišćavanja. Kanalizacijska mreža obuhvaća grad Varaždin, te područje od deset općina, a to su Beretinec, Cestica, Gornji Knežinec, Maruševac, Petrijanec, Sračinec, Sveti Ilija, Trnovec Bartolovečki, Vidovec i Vinica, od kojih je sveukupno 66 naselja. Proširenjem, 2019. godine sustav je dosegao dužinu od preko 170 km vanjske mreže, te preko 5.500 slivnika za odvodnju oborinske vode.

Na području grada Varaždina i okolnih općina odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda tek su djelomično riješeni, te se s ciljem poboljšanja uvjeta života postojećih i novo priključenih stanovnika i zaštite okoliša planira dogradnja sustava odvodnje otpadnih voda područja aglomeracije „Varaždin“ i dogradnja postojećeg uređaja za pročišćavanje otpadnih voda „Varaždin“. Navedeno će se postići kroz višegodišnji projekt „Sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda aglomeracije Varaždin“.

Ukupna duljina mreže sustava odvodnje kreće se oko 194.341 m, od čega 82% otpada na grad Varaždin, 10% na općinu Trnovec Bartolovečki, 4% na općinu Sračinec i 4 % na općinu Petrijanec. Postotak stanovništva priključenih na javni sustav odvodnje iznosi 95%.

Projekt aglomeracije Varaždin obuhvaća izgradnju sustava javne odvodnje ukupne duljine 241,487 km, 108 precrpnih stanica, 3 kišno-retencijska bazena, te sanaciju 2,654 km postojećih gravitacijskih cjevovoda. Također, rekonstrukcijom postojećeg UPOV-a uz dogradnju III. stupnja pročišćavanja i osiguranje kapaciteta od 127.000 ES, pročišćavati će se otpadne vode javnog sustava odvodnje i otpadne vode iz septičkih jama iz dijelova aglomeracije na kojima nije isplativa gradnja sustava odvodnje. Doprinos projekta je novih 11 873 priključaka, odnosno 40 468 dodatno priključenih stanovnika na sustav odvodnje otpadnih voda⁷⁵.

⁷⁴ VARKOM d.d., Studija izvedivosti, 31.05.2019.- radna verzija

⁷⁵ Varkom d.d.

U Gradu Varaždinskim Toplicama provodi se projekt „Sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda aglomeracije Varaždinske Toplice“ koji obuhvaća radove na izgradnji uređaja za pročišćavanje otpadnih voda te rekonstrukciji, proširenju i nadogradnji sustava javne odvodnje. Projektom će se izgraditi 12 402 m kanalizacije, pet crpnih stanica, 262 priključnih okna te retencijski bazen⁷⁶.

Distribucija plina i energetske sustav

Distribuciju prirodnog plina unutar UP-a većim dijelom vrši Termoplin d.d. i Ivkom-plin d.o.o. UP Varaždin obuhvaća 75,9% ukupno položenog cjevovoda, a broj krajnjih kupaca čini 87,6% ukupnog broja aktivnih kupaca. Opskrba se vrši preko 100% plinificiranosti s izuzetkom brdskih općina i novoformiranih ulica u kojima nije postignut uvjet tehničke i ekonomske opravdanosti.

Ivkom-plin d.o.o. vrši opskrbu plinom na području Novog Marofa, naselja Završje Podbelsko, Bela i Filipići preko mreže duljine od gotovo 13 km na koju je priključen 191 korisnik. Na području grada Novog Marofa bilježi se porast potrošnje plina za 2021. godinu u kućanstvima za 4% te u poduzećima za 14%.

3.2.3. ENERGETSKI SUSTAV

Distribuciju električne energije za čitavo UP obavlja poduzeće HEP - Operator distribucijskog sustava d.o.o., Zagreb, odnosno podružnice Elektra Varaždin i Elektra Koprivnica. Elektra Varaždin preko distribucijskih točaka, odnosno u pogona u Varaždinu, Ivancu, Vinici i Novom Marof napaja električnom energijom dio UP-a. Elektra Varaždin distribuira električnu energiju preko: dalekovoda 10(20) kV ukupne duljine 246,5 km, dalekovoda 35 kV ukupne duljine 73,4 km, elektroenergetskog kabela 10(20) kV ukupne duljine 371,9 km i elektroenergetskog kabela 35 kV ukupne duljine 13,1 km. Elektra Koprivnica na području Grada Ludbrega i Općine Martijanec distribuira električnu energiju kroz dalekovod 35 kV ukupne duljine 10,8 km, dalekovod 20 kV ukupne duljine 40,1 km, elektroenergetskog kabela 35 kV ukupne duljine 0,2 km i elektroenergetskog kabela 20 kV ukupne duljine 52,7 km. Kućanstva ostvaruju 50% ukupne potrošnje električne energije, slijedi sektor poduzetništva s 47% ostvarene potrošnje, a za potrebe javne rasvjete troši se oko 3% ukupne električne energije koju distribuira HEP.

Tablica 30: Potrošnja električne energije (kW) u distribucijskom sustavu ELEKTRE Varaždin i Koprivnica prema kategorijama kupaca

	2017.	2020.	Indeks promjene %
Javna rasvjeta	8.833.138	8.921.535	101,00
Kućanstva	128.438.106	129.634.151	100,93
Poduzetništvo	130.137.211	122.131.599	93,85

Izvor: HEP 2021.

Analizom podataka potrošnje električne energije u 2017. i 2020. godini uočeno je povećanje potrošnje električne energije u kategorijama javne rasvjete i kućanstva za oko 1% i smanjenje potrošnje u kategoriji poduzetništva za 6,15%.

Za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora na UP-u Varaždin najznačajnija je energija sunca. Na UP-u registrirano je 94 proizvođača električne energije, od čega sve koriste energiju sunca. Električna snage proizvodnje energije je do 5.000.

3.3. Infrastruktura za mobilnost i internetsku povezanost

3.3.1. CESTOVNI PROMET

Promet je jedna od osnovnih djelatnosti ljudskog društva i igra veliku ulogu u organizaciji i razvoju prostora. Promet je okosnica europske integracije i ključan je za ostvarenje slobodnog kretanja osoba, usluga i robe.

Zahvaljujući povoljnom položaju Varaždinske županije, cestovna mreža je prilično razvijena, stoga je i sama povezanost UP-a vrlo dobra. Mrežu javnih ceste na urbanom području čine autoceste, državne ceste i nerazvrstane ceste. Općenito na razini RH, prema gustoći javne cestovne mreže, Varaždinska županija je na samom vrhu. Za 2020. godinu gustoća cestovne mreže iznosi 945 m/km². Unatrag 15 godina gustoća cestovne mreže Županije povećala se gotovo za 3 puta, što ukazuje na konstantan rast ulaganja u prometnice na području Županije.

Grad Varaždin je županijsko i regionalno središte prema kojem gravitiraju tokovi putnika i roba, a zbog povoljne geografske lokacije, Varaždin je i bitno tranzitno središte u RH i ovom dijelu Europe. Varaždin je, zbog blizine Zagreba, te mađarske i slovenske granice kvalitetno povezan s centrima Hrvatske i Europe.

Tablica 31: Udaljenost UP-a i većih gradova u regiji

Odredište	VARAŽDIN	
	Udaljenost (km)	Trajanje
Čakovec	14,54	17 min
Koprivnica	46,72	49 min
Krapina	49,65	1 h 2 min
Zagreb	88,01	1 h 5 min
Karlovac	138,25	1 h 25 min
Sisak	135,72	1 h 31 min
Rijeka	244,91	2 h 25 min
Slavonski Brod	251,69	2 h 29 min
Osijek	339,26	3 h 22 min
Pula	351,08	3 h 39 min
Zadar	369,95	3 h 41 min
Split	493	4 h 48 min
Dubrovnik	684,06	6 h 57 min

Izvor: HAK, 2022

Cestovna mreža na području županije obuhvaća 1 autocestu, 9 državnih cesta, 70 županijskih cesta i 180 lokalnih cesta. Županijska uprava za ceste Varaždinske županije upravlja s ukupno 442,159 km županijske ceste i 508,36 km lokalne ceste. Kroz Varaždinsku županiju prolazi autocesta A4 Zagreb (Ivanja Reka) – Sveta Helena – Goričan u ukupnoj dužini od 97 km. Proteže se od graničnog prijelaza na mađarskoj granici do Zagreba i povezuje Zagreb s Varaždinom i Čakovcem. Izlaz/ulaz na autocestu ima 4 grada urbanog područja: Varaždin, Ludbreg, Varaždinske Toplice i Novi Marof. Oko 40 km navedene autoceste povezuje sjeverni i južni dio Varaždinske

županije. Povezivanjem Varaždina sa Zagrebom putovanje je skraćeno na sat vremena što je omogućilo puno intenzivnije dnevne, tjedne ili sezonske migracije stanovništva, posebno zbog odlaska na posao ili školovanje.

Pojačani promet vozila državnim cestama kroz naseljena mjesta ukazuje na potrebu izgradnje nove mreže brzih cesta izvan naselja i gradova ili obilaznica, najviše zbog preuzimanja tranzitnog teretnog prometa. Kako bi se rasteretio tranzitni promet kroz središte grada izgrađena je obilaznica na zapadnom dijelu grada koja povezuje prigradska naselja Hrašćicu i Gojanec te jugozapadna obilaznica koja spaja Nedeljanec s Knegincom.

U planu je i izgradnja brze ceste: Varaždin – Ivanec – Lepoglava - Krapina kojom bi se povezale Varaždinska i Krapinsko – zagorska županija (autocesta Zagreb-Beč) i ceste Slovenija – Varaždin – Koprivnica – Osijek – Istočna Europa. Državne ceste uglavnom su u dobrom tehničkom stanju, obzirom da se značajna sredstva ulažu u rekonstrukciju i obnovu kolnika te u povećanje sigurnosti prometa (pješačko-biciklističke staze) najugroženijih skupina. Županijske ceste su u vrlo dobrom stanju, no potrebno ih je modernizirati suvremenim kolnikom i upotpuniti višim standardom prometne signalizacije. Poznato je da je dobar dio lokalnih cesta u dotrajalom stanju, što dakako utječe i na sigurnost prometa.

Policijska uprava varaždinska zadužena je za sigurnosti cestovnog prometa i upravljanje prometnicama koje su u njihovoj nadležnosti kako bi se broj prometnih nesreća sveo na minimum, a samim time i povećala sigurnost cestovnog prometa. Za područje sigurnosti prometa odgovoran je Savjet sigurnosti prometa na cestama Varaždinske županije. Savjet preko sustava za praćenje prati brzinu i stanje u prometu.

Na temelju podataka MUP-a o broju prometnih nesreća s poginulom osobom, ozlijeđenom osobom i materijalnom štetom vidljivo je povećanje broja ukupnih prometnih nesreća unutar UP za 36,84% u odnosu na 2019. godinu. U odnosu na 2019. godinu ukupan broj prometnih nesreća s poginulom osobom u 2021. godini bilježi porast za 100%. Udio prometnih nesreća na UP čini 78,73 % ukupnih prometnih nesreća na području Varaždinske županije.

Problematične prometne lokacije na UP su uglavnom prijelazi preko željezničke pruge, nadvožnjaci, podvožnjaci i pothodnici. Postoji nekoliko predloženih rješenja s ciljem smanjenja kritičnih točaka, no za njihovu realizaciju nedostaje financijskih sredstava.

Rast prometnog sustava zasnovanih na korištenju neobnovljivih izvora doveo je do onečišćenja okoliša, te ovisnost o korištenju nafte i naftnih derivata. Glavni cilj uspostave infrastrukture za alternativna goriva je razvoj održivog prometnog sustava, uz minimalne negativne učinke na okoliš i društvo, te osiguranje interoperabilnosti s državama u okruženju i državama članicama EU-a. Uspostavom minimalne infrastrukture za opskrbu vozila električnom energijom na teritoriju RH otvara se mogućnost stvaranja održivog gradskog i cestovnog prometa te omogućavanje prometovanja električnim vozilima u većim gradskim središtima i po glavnim prometnim pravcima RH. Na UP-u grada Varaždina locirano je 12 električnih punionica⁷⁷.

Očekivan je porast broja niskouglijčnih vozila. Za vozila na vodik na području RH trenutno ne postoji infrastruktura (punionice), odnosno, ne postoji masovna proizvodnja i distribucija vodika. Republika Hrvatska kao turistička destinacija s ogromnim potencijalom morati će omogućiti prihvat vodikovih vozila i na kopnu i na moru.

3.3.2. ŽELJEZNIČKI PROMET

Kroz područje Varaždinske županije prolazi 91,785 km pruga, od toga su pruge R202 Varaždin - Koprivnica i R201 Zaprešić - Čakovec pruge za regionalni promet, dok je pruga L201 Varaždin - Golubovec pruga za lokalni promet. Sve pruge su neelektrificirane i jedno kolosiječne te se na njima odvija mješovit promet. Na UP nalazi se

77 ELEN - Izvor električne energije (hep.hr)

pet željezničkih kolodvora (Varaždin, Novi Marof, Turčin, Jalžabet i Ludbreg)⁷⁸ i 9 stajališta (Vidovec, Sveti Ilija, Krušljevec, Mađarevo, Podrute, Zbelava, Novakovec, Martijanec, Čukovec). Povezanost unutar UP je relativno dobra, s obzirom da se stajališta nalaze na razmacima između 1,4 i 8,8 km⁷⁹. Broj putničkih linija unutar urbanog područja tijekom radnog dana u tjednu iznosi 10 do 11 linija, dok se kroz vikend smanjuje na 5 do 7 linija subotom i 4 do 5 linija nedjeljom. Najbolja povezanost glavnog željezničkog kolodvora u Varaždinu ostvarena je s gradom Čakovcem prema kojem dnevno odlazi 18 putničkih linija što je rezultat povećanih dnevnih migracija na toj relaciji zbog obrazovanja ili potreba tržišta rada. Najmanji broj linija ostvaren je na lokalnoj pruzi prema Golubovcu na kojoj prosječno ima 6 putničkih linija tijekom radnog dana i 1-3 linije vikendom.

Na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku dostupni su podaci o željezničkom prijevozu s urbanog područja za kolodvor u Varaždinu i Novom Marofu. Kolodvor u Varaždinu u 2020. godini broji 182.168 otputovala putnika⁸⁰. Već više godina zaredom bilježi pad putnika, već i prije pojave pandemije COVID-19. Kolodvor u Novom Marofu drugu godinu zaredom bilježi pad, a u 2020. godini imao je ukupno 16.808 otputovalih putnika.

Projekti i ideje za unapređenje željezničkog prometa postoje, no ne ulaže se dovoljno u te projekte zbog drugih prioriteta (primjerice u planu je modernizacija pruge Čakovec - Varaždin - Lepoglava – Zagreb i izgradnja lepoglavske spojnice, no projekt još nije započeo).

Tablica 32: Prometna povezanost unutar urbanog područja Varaždin

Odredišta:	Varaždin			
	Cestovna udaljenost (km)	Trajanje vožnje		
		Vlak (min)	Autobus (min)	Automobil (min)
Zbelava (Varaždin)	7	6	20 (gradska linija)	11
Ludbreg	28	24	35	26
Čukovec (Ludbreg)	34	30	nema dostupne linije	30
Novi Marof	18	28	25	17
Mađarevo (Novi Marof)	22	34	33	21
Podrute (Novi Marof)	22	42	45	30
Turčin (Gornji Knežinec)	7	7	10	7
Jalžabet	16	12	30	19
Novakovec (Jalžabet)	22	16	35	23
Martijanec	22	19	27	19
Sveti Ilija	10	12	13	12
Krušljevec (Sveti Ilija)	14	18	nema stanice - najbliža Beletinec (18 min)	18
Vidovec	9	10	11	11

Izvor: HŽ Putnički prijevoz d.o.o.⁸¹

78 Karta željezničke mreže https://www.hzinfra.hr/wp-content/uploads/2020/08/HZ_MREZA-PRUGA-27-8-2020.pdf

79 Županijska razvojna strategija Varaždinske županije do 2020. godine <https://www.varazdinska-zupanija.hr/media/k2/attachments/ZRS-Varazdinske-zupanije-2020-usvojeno1.pdf>

80 Državni zavod za statistiku <https://www.dzs.hr/>

81 HŽ Turistički prijevoz d.o.o. <https://prodaja.hzpp.hr/>

U tablici 31. prikazana su odredišta željezničkog prijevoza unutar UP-a te njihova povezanost sa središtem, gradom Varaždinom. Prikazana je cestovna udaljenost odredišta i usporedba u trajanju putovanja između prijevoza vlakom, autobusom i automobilom. Usluge autobusnog prijevoza u Varaždinskoj županiji obavlja Autobusni prijevoz d.o.o. Varaždin, a za željeznički prijevoz zadužen je HŽ putnički prijevoz. U tablici nisu prikazana naselja unutar UP-a koja nemaju pristup željezničkoj infrastrukturi na području općine ili grada, a to su Varaždinske Toplice, Beretince, Maruševec, Petrijanec, Sračinec, Trnovec Bartolovečki i Vinica.

Kvaliteta usluge u željezničkom prometu značajno se razlikuje od cestovnog. Zbog zastarjelosti i neodržavanosti željezničke infrastrukture te loše kvalitete prijevoza većina dnevnih migracija odvija se putem cestovnog prometa zbog veće brzine, bolje pristupačnosti i povezanosti, iako je cijena karte za željeznički prijevoz gotovo dvostruko jeftinija od karte za autobusni prijevoz.

3.3.3. ZRAČNI PROMET

Zračna luka Varaždin nalazi se na istočnom rubu grada Varaždina na povoljnom geostrateškom položaju. Infrastruktura aerodroma obuhvaća: uzletno-sletna staza (USS), jedna kosa ulazno-izlazna staza za vožnju koja povezuje sjeverni kraj USS sa stajankom, stajanka, te, na zemaljskoj strani hangar za zrakoplove, objekt uprave aerodroma s uredom za prijavu, VIP salonom, prostorijom za kontrolu granične policije i carine i tornjem kontrole letenja, te restoranom i pristupnom prometnicom sa parkiralištem[1]. Varaždinski aerodrom ima asfaltiranu stazu dugu 1730 m i široku 30 m. U 2021. godini provedena je obnova uzletno, sletne staze, prostora ispred hangara i upravne zgrade i horizontalne signalizacije. Osim radova na infrastrukturi aerodroma, izrađene su nove aerodromske karte, kao i novi elaborati koji zadovoljavaju nacionalne i EASA standarde. Nakon završetka radova, aerodrom Varaždin je službeno je, ponovno dobio Odobrenje za uporabu aerodroma i upisan u zborniku zrakoplovnih informacija (AIP) Republike Hrvatske.⁸²

3.3.4. ŠIROKOPOJASNA INFRASTRUKTURA

Širokopojasni pristup internetu ili često samo širokopojasni internet zajednički je naziv za načine povezivanja na Internet koji omogućuje velike brzine prijenosa podataka. Između 27 država članica Europske unije, Hrvatska je na 19. mjestu prema indeksu gospodarske i društvene digitalizacije (DESI) za 2021. godinu. Iako je Hrvatska dobro pokrivena brzom širokopojasnom mrežom (86% nacionalno i 39% ruralno) ukupno korištenje nepokretnog širokopojasnog pristupa neznatno je ispod prosjeka EU-a i iznosila je 73% u 2020. godini.

Na području UP-a svega 29% kućanstava UP-a koristi brzinu širokopojasnog pristupa od 30 Mbit/s ili veće, a svega 2% kućanstava koristi pristup širokopojasnom internetu brzine veće od 100 Mbit/s. Unatoč preporukama razvoju mreža velikog kapaciteta u Hrvatskoj, udio privatnih kućanstava s pristupom širokopojasnom internetu na području UP Varaždin kreće se u rasponu od 35,12% u općini Martijanec do 48,48% u gradu Ludbregu. Više od 57% kućanstava analiziranog područja trenutno ne koristi širokopojasni pristup iz nepokretne mreže.

Prosjek kućanstava UP Varaždin s pristupom širokopojasnom internetu iznosi 43,53%, prosjek Županije iznosi 42,03%, dok prosjek na razini RH iznosi 50,78%. Zbog niskih brzina širokopojasnog pristupa postojećih korisnika velik je potencijal nadogradnje na širokopojasne brzine viših razina.

Broj širokopojasnih priključaka u 4Q 2019. godine na području Varaždinske županije iznosio je 38.740 što je u odnosu na isto razdoblje u 2018. godini povećanje za 2,5%. Gustoća širokopojasnih priključaka Županije iznosila je 22%, dok prosjek Republike Hrvatske iznosi 27%.

Tablica 33: Prikaz podataka o postocima korištenja brzina nepokretnog širokopojasnog pristupa (kućanstva) 2 Mbit/s

2 do 4	4 do 10	10 do 20	20 do 30	30 do 50	50 do 100	> 100
--------	---------	----------	----------	----------	-----------	-------

82 [https://www.izvoznookno.si/Dokumenti/aerodrom-potencijali_ebb%20\(1\).pdf](https://www.izvoznookno.si/Dokumenti/aerodrom-potencijali_ebb%20(1).pdf)

Varaždin	0,08	10,81	4,07	8,56	4,22	2,55	9,91
Ludbreg	0,25	11,9	7,26	12,26	9,47	6,82	0,51
Novi Marof	0,18	15,93	9,09	6,31	4,18	4,78	0,2
Varaždinske Toplice	0,1	10,18	5,11	9,59	10,52	10,03	0,93
Beretinec	1,27	17,41	4,43	4,43	5,54	7,59	0,32
Gornji Knežinec	0,29	12,14	7,96	10,34	6,45	5,34	0,12
Jalžabet	0,49	11,43	12,01	6,15	4,59	8,5	0,49
Martijanec	0,09	13,3	5,2	6,39	4,43	5,46	0,26
Petrijanec	0,48	12,43	7,18	8,56	7,99	7,83	0,56
Sračinec	0,35	9,48	10,89	9,48	10,33	7,5	0,28
Sveti Ilija	0,58	17,85	10,28	6,11	3,88	1,45	0,1
Trnovec Barolovečki	0,69	19,88	8,74	7,76	4,42	2,26	0,1
Vidovec	0,07	27,01	6,28	8,16	3,07	2,65	0
Vinica	0,2	13,5	9,39	8,22	8,9	4,99	0,1

Izvor: HAKOM

Potencijalni korisnici širokopojasne infrastrukture na UP osim kućanstva su poduzetnici i javna uprava. Po pitanju digitalne javne usluge, RH je na 24. mjestu među zemljama članicama EU. U navedenoj kategoriji indeksa gospodarske i društvene digitalizacije još ima slabije rezultate. Internetska interakcija između tijela javne vlasti i građana je ispod prosjeka jer usluge e-uprave koristi 52% internetskih korisnika, a prosjek EU-a je 64%. Kada je riječ o primjeni IKT-a okolišne održivosti, 75 % hrvatskih poduzeća bilježi srednji/visok intenzitet zelenih mjera primjenom IKT-a, što je znatno više od prosjeka EU-a (66 %). Hrvatska poduzeća iskorištavaju mogućnosti koje pružaju digitalne tehnologije.

U nepokretnoj mreži na cijelom UP-u prisutno je jedan ili više operatera koji nude sljedeće brzine pristupa:

- Većina priključaka omogućuje isključivo osnovni širokopojasni pristup (2 - 30 Mbit/s).
- Manji broj priključaka omogućuje brzi pristup (30 – 100 Mbit/s).
- Mogućnost priključka brzinom većom od 100 Mbit/s (ultrabrzi pristup) gotovo je zanemariv.

Budući da trenutno ne postoji infrastruktura nepokretne mreže koja bi omogućila ultrabrzi pristup široj korisničkoj bazi, u provedbi je projekt Općine Donje Voće i projekt Grada Ludbreg, a u planu je i projekt Grada Novog Marofa - izgradnja NGA širokopojasne mreže temeljene na tehnologiji kojom će se osigurati pokrivanje brzim i ultrabrzim širokopojasnim pristupom. Novoizgrađena mreža na cijelom području obuhvata projekta treba omogućiti korisnicima brzine veće od 100 Mbit/s sukladno cilju DAE (Digital Agenda for Europe) kojim je definirano da 50% korisnika koristi brzine veće od 100 Mbit/s.

Općina Donja Voća provodi projekt na području: Grad Lepoglava i Općine Bednja, Cestica, Donja Voća, Klenovnik, Maruševac, Petrijanec i Vinica, a Grad Ludbreg provodi projekt na području: Grad Ludbreg i Općine Mali Bukovec, Martijanec, Sveti Đurđ i Veliki Bukovec dok Grad Novi Marof planira projekt na području: Grada Novi Marof i Varaždinske Toplice i Općine Breznica, Breznički Hum, Ljubešćica i Visoko.

3.4. Urbani prijevoz

3.4.1. JAVNI PRIJEVOZ

U Varaždinu se gradski prijevoz odvija u 5 autobusnih linija. Sve gradske linije dostupne su od ponedjeljka do petka u 8 termina dnevno, subotama u 4 termina dnevno, a nedjeljom nisu dostupne. Broj stajališta gradskih linija varira između 27 i 32⁸³.

Trenutno kapaciteti prijevoza višestruko su veći od iskazanih potreba stanovništva. Sva vozila koja obavljaju komunalni linijski prijevoz su pogonjena dizelskim pogonskim agregatima. Svi gradski *buseki* proizvedeni su 2011. godine. Nijedna dnevna linija nije duža od 220 km, tako da u budućnosti vozila s autonomijom do 350 km u potpunosti zadovoljava potrebe prijevoza.

Autobusni i željeznički kolodvor u Varaždinu udaljeni su 1,17 km, a poveznica između njih je gradska linija 2. Za gradski linijski prijevoz putnika u Varaždinu zadužena je Čistoća d.o.o. Varaždin. Osim javnog gradskog prijevoza, na urbanom području Varaždin postoji 19 taxi stajališta i nekoliko privatnih pružatelja usluge prijevoza (među najpoznatijima Taxi Cammeo, Eko taxi Varaždin i drugi).

Naselja unutar UP su dobro povezana redovitim autobusnim linijama. Na dnevnoj bazi ima oko 315 linija koje odlaze iz autobusnog kolodvora Varaždin prema općinama i gradovima unutar UP, a u suprotnom smjeru dolazi 301 linija dnevno što je 5% manje linija prema autobusnom kolodvoru.⁸⁴ Autobusne linije rjeđe su tijekom vikenda, posebice nedjeljom kad su autobusne linije dostupne samo za nekoliko područja. Ukupan broj linija kroz tjedan iznosi 1.645. Autobusni kolodvor u Varaždinu obnovljen je 2018. godine te se zbog svoje zelene površine na krovu pripadajuće zgrade i punionica za električne automobile smatra prvim zelenim kolodvorom u Hrvatskoj. Osim trenutno dostupnih punionica za električne automobile u planu je izgradnja punionice za autobuse, kao i obnova voznog parka.

Izvršitelji usluga javnog prijevoza kontinuirano provode sve mjere uključivanja osoba s invaliditetom, starijih osoba i trudnica u društvo.

Temeljem analize voznih redova detektiran je problem čekanja prilikom prelaska s vlaka na autobus, odnosno udaljenost pojedinih mjesta od glavnih autobusnih stajališta. Na području Grada uvedeni su električni romobili kao potpora javnom prijevozu na mikrorazini. Tako je na području grada Varaždina dostupno 150 Bolt električnih romobila koji se smatraju ekološki prihvatljivim, prilagodljivim i primjerenim načinom prijevoza. Bolt romobili raspoređeni su na 10 frekventnih lokacija. Brzina koju električni romobili mogu razviti razlikuje se ovisno o zoni ograničenja na pojedinim lokacijama te željama i mogućnostima korisnika, no u zonama bez ograničenja moguće je dosegnuti maksimalno 20 km/h.

Najam romobila uz ostale dostupne oblike javnog prijevoza pridonosi intermodalnom obliku prijevoza na UP te dekarbonizira i modernizira miroprijevoz. Unaprjeđenje ove usluge moguće je stvaranjem dodatne infrastrukture koja se može integrirati sa biciklističkim prijevozom, koji je najodrživiji oblik lokalnog i miroprijevoza.

83 Varaždin, Gradski buseki <https://varazdin.hr/gradski-buseki/>

84 AP Varaždin, <https://www.ap.hr/hr/pretraga>

3.4.2. BIKIKLISTIČKA INFRASTRUKTURA

Grad Varaždin povećava ulaganja u razvoj urbane mobilnosti i korištenju niskougličnih oblika gradskog i međugradskog prijevoza. Početkom 2022. godine Varaždin je formalno postao član mreže gradova i regija za bicikliste Europske biciklističke federacije (Cities & Regions for Cyclist network - European Cyclist's Federation) čiji je glavni cilj promicanje bicikla kao načina prijevoza i provođenja slobodnog vremena te potiče razmjenu znanja o biciklističkim politikama. Time se stvorila prilika dodatnog informiranja o biciklističkoj infrastrukturi i kampanjama koje se provode u drugim europskim gradovima te mogućnost unapređenja biciklističke infrastrukture koja je trenutno nedostatna.

Na temelju operativnog plana razvoja cikloturizma na području Varaždinske županije, biciklističke rute koje prolaze UP-om Varaždin su: Dravska Mura-Drava Bike ruta koja se sastoji od 3 zasebne rute (R01, R02, R03), biciklističke rute Od dvorca do dvorca, Toplička ruta, Cikloturistička ruta Ludbreg, XC biciklistička staza Lužec Novi Marof i XC staza u Beretincu. Na svim rutama je prisutna adekvatna signalizacija, iako bi se broj signalizacije na pojedinim rutama mogao povećati. Većina navedenih ruta prometuje kolnicima koji u većem dijelu imaju označenu biciklističku stazu ili traku. Ruta R02 koja se proteže od Brezja Dravskog do Varaždina u polovini prolazi makadamskim putem, a drugom polovinom se prometuje kolnikom na kojem nema biciklističke staze ili trake. Ruta R03 koja se proteže od Varaždina do Malog Bukovca od izuzetne je važnosti jer povezuje Dravsku rutu sa europskom biciklističkom rutom (EuroVelo 13- Ruta željezne zavjese). Na svim navedenim rutama trenutno su dostupna samo dva odmarališta za bicikliste (Svibovec Podravski i Križovljangrad), 3 samouslužna servisna stupa (Varaždin, Sračinec, Cestica) i punionice za e-bike u Varaždinu, Ludbregu i Lepoglavi.

Unapređenje biciklističke infrastrukture je nužno, ne samo razvoj infrastrukture na kolniku koja je potrebna za kretanje biciklista (biciklističke staze i trake) već i druga infrastruktura poput odmorišta, dodatne signalizacije, zaštite biciklista, izrade informativnih karti, postavljanje punionica za e-bike te parkirališta i terminala s alatima za brzi popravak bicikala.

3.5. Upravljanje razvojem

Svaka JLS u okviru UP-a provodi planira svoje razvojne aktivnosti s ciljem unaprjeđenja održivog gospodarskog i društvenog razvoja, u skladu s Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske, a na temelju razvojnih strategija, programa i projekata koji definiraju ciljeve i prioritete razvoja te način njihova postizanja. Institucionalni kapaciteti UP-a za provedbu strategija/planova razvoja su srednje zadovoljavajući, sukladno samoprocjeni JLS-ova.

Integrirana teritorijalna ulaganja provode zajedno sve u jedinice lokalne samouprave koje čine Urbano područje Varaždin; Grad Varaždin, Grad Novi Marof, Grad Varaždinske Toplice, Grad Ludbreg, Općina Vinica, Općina Maruševac, Općina Sveti Ilija, Općina Martijanec, Općina Vidovec, Općina Petrijanec, Općina Beretincec, Općina Gornji Knežinec, Općina Sračinec, Općina Jalžabet i Općina Trnovec Bartolovečki.

Sve jedinice lokalne samouprave zajedno raspolažu s ukupno 232 djelatnika, od kojih je 147 žena. Trenutno se u Urbanom području provodi 64 razvojna projekta, od kojih je 19 EU projekta, a 3 jedinice lokalne samouprave u trenutku analize ne provode Europske projekte. Institucionalne kapacitete za upravljanje Europskim projektima na UP ocijenjeni su dobrima/srednje zadovoljavajućim.

Tablica 34: Financijski i ljudski kapaciteti UP-a

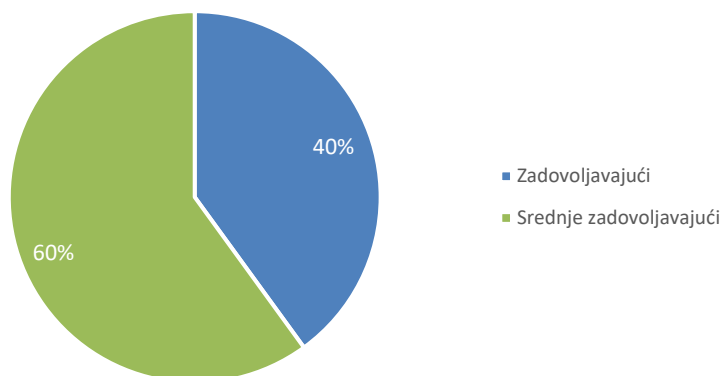
	Proračun 2022	Broj zaposlenih	Broj razvojnih projekata u tijeku
Grad Varaždin	549.623.968	110	10
Grad Ludbreg	76.339.051	23	6
Grad Novi Marof	101.298.719	15	5
Grad Varaždinske Toplice	37.780.000	6	1
Općina Beretincec	10.658.900	4	0
Općina Gornji Knežinec	31.478.200	8	2
Općina Jalžabet	19.065.700	8	1
Općina Martijanec	20.679.200	7	1
Općina Maruševac	28.220.000	6	6
Općina Petrijanec	32.784.000	4	5
Općina Sračinec	28.502.000	8	8
Općina Sveti Ilija	25.232.100	8	3
Općina Trnovec Bartolovečki	35.123.400	7	3
Općina Vidovec	46.623.000	11	5
Općina Vinica	15.371.685	7	8
Ukupno za UP	1.063.698.000	232	64

Izvor: JLS

Upravljanje integriranim teritorijalnim ulaganjima UP-ja Varaždin provodi Grad Varaždin u okviru Upravnog odjela za gospodarske djelatnosti, a za provedbu potpunog mehanizma koristi Grad na raspolaganje stavlja sve svoje ljudske i materijalne kapacitete. Tijekom prethodnih godina Grad Varaždin je provodio brojne suradničke EU projekte putem kojih su djelatnici stekli odgovarajuća znanja i iskustva koje će im osigurati uspješnost provedbe integriranih teritorijalnih ulaganja. Neki od značajnijih projekata su sljedeći: ABCitiEs, Citycircle, Hicaps, Promo, Urbact III-Come

in!, Izgradnja prometnica i odvodnje u Gospodarskoj zoni Brezje i dr. Grad Varaždin zapošljava 110 djelatnika, od kojih čak 69% čine žene⁸⁵.

Nadalje, razvoj UP-a poduprijet je operativnim kapacitetima lokalne Razvojne agencije Sjever-DAN i Javne ustanove za regionalni razvoj Varaždinske županije. Obje agencije pružaju usluge pripreme i provedbe EU projekata te pomoć u strateškom planiranju. Na području UP-a djeluju i dvije lokalne akcijske grupe; LAG Sjeverozapad (Varaždin, Beretinec, Cestica, Maruševac, Petrijanec, Sračinec, Sveti Ilija, Vidovec i Vinica) i LAG Prigorje-Zagorje (grad Novi Marof). Zadatak LAG-ova je izrada lokalnih razvojnih strategija te usmjeravanje i praćenje njihove provedbe uključujući korištenje sredstava potpore.

Graf 7: Institucionalni kapaciteti JLS-a za upravljanje EU projektima

Izvor: rezultati provedene ankete

Institucionalni kapaciteti za upravljanje razvojem lokalnih samouprava koji su dio UP-a sami predstavnici su ocijenili zadovoljavajućim (66%), dok prepreke u razvoju uglavnom navode nedostatak financijskih i ljudskih kapaciteta. Suradnju, kao vrlo važan aspekt integriranih teritorijalnih ulaganja većina jedinica lokalne samouprave vidi kao dobro razvijen element.

Planiranje i teritorijalni razvoj UP-a usmjeren je rješavanju gospodarski i socijalnih izazova te potpunoj realizaciji razvojnih lokalnih potencijala uz poseban fokus na sprječavanje klimatskih promjena, zaštitu okoliša i tehnološki napredak. Gdje god je to moguće, razvoj bi se trebao osloniti na prirodna rješenja i intervencije koje ne utječu značajno na okoliš te prirodna biljna i životinjska staništa. Također, prilikom provedbe razvojnih projekata važno je usporedno ulagati u edukaciju u unaprjeđenje okolišne i socijalne odgovornosti svakog stanovnika.

Tijekom provedbe analize stanja, JLS koje su dio UP-a ocijenili su svoje kapacitete za provedbu zelene digitalne tranzicije srednje zadovoljavajućom/dobrom. Budući da je planiranje i provedba razvoja u skladu s ciljevima digitalne i zelene transformacije (Europski zeleni plan, Novi europski Bauhaus) kako financijski tako i resursno zahtjevnija, preporučuju dodatna ulaganja u ljudske kapacitete JLS-a.

⁸⁵ Na dan 15.3.2022.

ANALIZA STANJA

---

4 SWOT ANALIZA

SNAGE - SLABOSTI - PRILIKE -
PRIJETNJE

URBANO PODRUČJE VARAŽDIN

SNAGE

- indeks ljudske razvijenosti visok i dalje u porastu
- ulaganje u obrazovanje i centre izvrsnosti: obnova i prenamjena dvorca Šaulovec u Europski talent centar, Znanstveno-nastavno-tehnologijski STEM centar Sveučilišta Sjever, Sveučilišni kampus Varaždin, Palača Erdődy Patačić, Regionalni centar kompetentnosti inovativnih zdravstvenih tehnologija u Medicinskoj školi u Varaždinu, Regionalni centar kompetentnosti u poljoprivredi u Srednjoj školi Arboretum Opeka Marčan
- četiri ustanove visokog obrazovanja: Sveučilište Sjever, Fakultet organizacije i informatike, Geotehnički fakultet te Tekstilno-tehnološki fakultet
- institucije cjeloživotnog obrazovanja: Pučko otvoreno učilište, Institut cjeloživotnog učenja Elektrostrojarske škole, Gospodarska škola te tri škole stranih jezika - na području općina Novi Marof, Varaždinske Toplice i Ludbreg također postoje ustanove za cjeloživotno obrazovanje
- jednolika gustoća naseljenosti između općina i gradova (s izuzetkom Varaždina)
- snažni kapaciteti Opće bolnice Varaždin (koja je prema svojim kapacitetima jedna od najvećih bolnica u RH) te nacionalna važnost izgradnje i opremanja Specijalne bolnice Varaždinske Toplice
- solidarnost i razvijena mreža pomoći potrebitim (Crveni križ, Caritas..)
- razvijena sportska infrastruktura u gradu Varaždinu koja zadovoljava uvjete organizacije međunarodnih sportskih priredbi

SLABOSTI

- trend depopulacije uzrokovan negativnim prirodnim prirastom te staranjem populacije
- na području UP-a broj živorođene djece se smanjio za čak 23,8% u razdoblju od 2001. do 2020. godine
- stopa nezaposlenosti žena je veća u svim jedinicama lokalne samouprave UP-a (s izuzetkom općina Gornji Kneginec, Jalžabet i Petrijanec)
- škole nemaju kapaciteta za održavanje nastave prema Smjernicama za izradu mreže školskih ustanova i programa odgoja i obrazovanja
- nedovoljno usluga namijenjenih osobama s invaliditetom na području UP-a, dok su postojeće usluge neravnomjerno prostorno raspoređene, tj. centralizirane u gradu Varaždinu
- socijalne usluge i ostale usluge za pomoć starijim osobama još su uvijek slabo razvijene u ruralnim područjima
- duge liste čekanja za smještaj u domovima za starije i nemoćne
- 29% ukupnog stanovništva nije imalo stalnih prihoda 2011. godine
- stopa kriminaliteta, maloljetnička delikvencija i obiteljsko nasilje na području UP-a je u porastu u gotovo svim JLS-ovima

PRIILIKE

- povećanja životnog vijeka stanovnika
- trend povećanja aktivnosti i zdravog načina življenja stanovnika
- postojeća obrazovna infrastruktura potencijal je za razvoj i privlačenje talenata te obrazovanje za nova radna mjesta
- digitalizacija javnih usluga olakšana razvojem širokopojasnog interneta

PRIJETNJE

- COVID-19, kao i buduće pandemije, prijetnja zdravlju stanovnika UP-a
- rat i slične sigurnosne ugroze
- nedostatak kadrova u zdravstvu zbog kojeg zdravstvene krize predstavljaju još veću prijetnju stanovništvu kao i zdravstvenom sustavu
- klimatske promjene te posljedične ekstremne vremenske prilike koje ugrožavaju fizičku, zdravstvenu i ekonomsku sigurnost stanovništva
- rast cijena uzrokuje povećanje siromaštva te pristup osnovnim životnim potrepštinama

SNAGE

- Varaždinska županija bilježi kontinuirani rast BDP-a po stanovniku u razdoblju od 2017. do 2019.
- svi JLS bilježe povećanje broja aktivnih obrta
- pozitivan trend rasta broja zaposlenih u posljednjih 5 godina i pad broja nezaposlenih
- gotovo svi JLS bilježe rast mjesečne neto plaće 2019. do 2020. za 3,47% što je više od prosjeka Varaždinske županije i RH
- kvartarne i tercijarne djelatnosti razvijene na području UP
- UP Varaždin karakterizira razvijena poduzetnička infrastruktura, koncentrirana uglavnom u gradovima
- razvijen sektor IT industrije, znanosti i obrazovanja (baziran na multisektorskoj suradnji između poduzetništva, inkubacijskih centara i sveučilišta)
- Varaždin je jedan od prvih članova Mreže kreativnih gradova Hrvatske koju koordinira Udruga gradova te je prvi grad u RH koji je pokrenuo Centar kreativnih industrija
- bogata kulturna i povijesna osnova za razvoja kulturnog turizama rezervat biosfere uz Dravu potencijal je za razvoj ekoturizma
- konkurentnost vina uzgojenih i proizvedenih na području Varaždinske županije - prepoznata na svjetskim natjecanjima konkurent Istarskoj županiji)
- Ludbreško Svetište je među 132 priznatih euharistijskih čuda u svijetu te jedino takvo svetište na području RH
- razvijene, mapirane i digitalizirane turističke biciklističke rute
- UP Varaždin ima atrakcijske resurse za razvoj turističke ponude u svim godišnjim dobima te tako može postići veću otpornost na sezonalnost

SLABOSTI

- gustoća poduzeća unutar UP-a ispod prosjeka RH te gotovo dvostruko niža od prosjeka EU
- 30% JLS se nalaze u prvoj četvrtini ispodprosječno rangiranih JLS prema indeksu razvijenosti
- zapostavljen razvoj zadruga i nedostatak istraživanja na području društvenih inovacija, nedostatan poticani i razvijeno društveno poduzetništvo
- neusklađenost obrazovanja i potreba tržišta rada za "poslovima budućnosti" (poslovi s naglaskom na održivi razvoj, digitalizaciju i međusektorsku suradnju)
- nedovoljno razvijene primarne i sekundarne djelatnosti
- nedostatan ulaganje u R&D i posljedično zastarjele proizvodne tehnologije
- nedostatak suradnje među poduzetnicima, istraživačkim organizacijama i civilnim sektorom
- varaždinska gradska jezgra gubi trgovačke sadržaje, a nema ni dovoljno turističkih sadržaja
- muzeji nisu atraktivni posjetiteljima - Gradski muzej Varaždin bilježi upola manje posjetitelja nego Dvorac Trakošćan (najposjećeniji muzej u VŽŽ) te manje od 8% posjetitelja Arheološkog muzeja u Istri (najposjećeniji muzej u RH)

PRILIKE

- Varaždinska županija jedna od županija s najviše izravnih stranih ulaganja u 2019. godini (nakon ZG i ZGŽ)
- trend individualnijih i autentičnijih iskustva putovanja, popularizacija tzv. sporog putovanja i smještaja u kojem turisti mogu živjeti poput lokalnog stanovništva, sve traženija interakcija s prirodom i okolišem te kulturna razmjena
- rastuća popularnost ekoturizma i smještaja koji prakticiraju ekološki prihvatljive inicijative (korištenje biorazgradivih materijala, recikliranje i ponovna uporaba)
- s povećanjem udjela starijeg stanovništva javljaju se potencijali i potražnja za razvojem srebrne ekonomije
- razvoj širokopojasnog interneta koji uz povećanje povezanosti stanovništva omogućava digitalizaciju poslovanja i modernizacija industrije kroz iskorištavanje mogućnosti umjetne inteligencije i IoT
- digitalizacija također pogoduje razvoju zdravstvene industrije
- rast zelene ekonomije,
- razvoj uslužnog sektora visoke dodane vrijednosti (profesionalne i poslovne usluge, stručne, znanstvene i tehničke usluge, administrativne djelatnosti te računalno programiranje i ostale računalne usluge)
- EU fondovi za potporu razvoja turizam, inovacija i povećanje konkurentnosti poduzeća

PRIJETNJE

- rast dugotrajne nezaposlenosti unatoč padu proja nezaposlenih
- slaba otpornost gospodarstva i turizma na krizne situacije
- ovisnost o stranim i neodrživim izvorima energije
- klimatska promjena i potreba za ekstenzivnim promjenama u adaptaciji prema održivom gospodarstvu
- nedostatak kadrova na tržištu rada u svim sektorima
- COVID-19 pandemija, rat i slične ugroze

SNAGE

- šljunkovito-pjeskoviti vodonosni sloj velike debljine, vrlo dobrih hidrauličkih značajki i mogućnosti napajanja regije
- nalazište ljevakovitog blata peloida
- biosfera područja Drava-Mura kao zaštita od poplava, faktor plodnosti tla i bioraznolikosti - procijenjena vrijednost usluga dravskog ekosustava u zaštiti od poplave 5.020 eura po hektaru godišnje
- dobra pokrivenost zelenim površinama u svim JLS
- 99% stanovništva obuhvaćeno organiziranim sakupljanjem otpada
- povoljni geografski položaj Varaždinske županije, dobra povezanost unutar UP-a i razvijena cestovna mreža
- naselja unutar UP povezana su javnim autobusnim prijevozom
- mikroprijevoz na području grada Varaždina u obliku električnih romobila koji su prilagodljiv i ekološki prihvatljiviji način prijevoza
- Varaždin član mreže gradova i regija za bicikliste Europske biciklističke federacije

SLABOSTI

- 11 lokacija ilegalnih odlagališta otpada unutar UP-a
- odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda tek djelomično riješeni
- onečišćenje površinskih i podzemnih voda nitratima iz intenzivne poljoprivrede, groblja, otpadnih voda, peradarskih farmi i ilegalnih odlagališta otpada
- onečišćenje i kiselost tla s malim udjelom organske tvari uzrokovani korištenjem gnojiva s puno dušika (poput peradarskog i mineralnih gnojiva) kao i prirode pjeskovitih i šljunčanih tla koja se lako ispiru
- nedostatan korištenje tehnologija za praćenje i analizu kvalitete okoliša, posebice zraka
- neiskorištene *brownfield* lokacije
- nedostatak mreže brzih cesta izvan naselja i gradova za preuzimanje pojačanog tranzitnog teretnog prometa na državnim cestama
- nedostatak punionica za električne automobile, bicikle i automobile na vodik
- manje od polovice kućanstava UP-a ima pristup širokopojasnom internetu
- nerazvijene digitalne javne usluge te nizak indeks gospodarske i društvene digitalizacije
- sva vozila javnog i komunalnog prijevoza pogonjena fosilnim gorivima
- nedostatak multimodalnih prijevoznih sustava
- slabo integrirani prijevoz putnika - problem transfera prilikom promjene oblika javnog prijevoza
- biciklistička infrastruktura niske razine sigurnosti i učinkovitosti
- neiskorištenost obnovljivih izvora energije, osobito potencijala sunčeve i geotermalne energije

PRILIKE

- dostupnost i povećana efikasnost tehnologije za iskorištavanje potencijala obnovljivih izvora energije
- dostupnost niskougličnih vozila
- pametni sustavi kontrole i upravljanja (IoT i WSN) za praćenje i analizu stanja okoliša
- integrirano upravljanje prirodnim resursima kroz razvoj ruralno-urbanog nekusa
- dostupnost i efikasnost tehnologija za izdvajanje i spremanje CO₂ kao i ostalih tehnologija za adaptaciju i smanjenje utjecaja klimatskih promjena

PRIJETNJE

- ovisnost o uvozu prehrambenih namirnica pojačana nedostatnom kvalitetom tla koja negativno utječe na poljoprivrednu proizvodnju i uzgoj hrane
- klimatska promjena te posljedične promjene u funkcioniranju lokalnih ekosustava
- prisutnost invazivnih vrsta prijetnja je za bioraznolikost i funkcioniranje ekosustava
- nedovoljna svijest o važnosti zaštite okoliša i bioraznolikosti
- nedostatak kapaciteta za provedbu zelene i digitalne tranzicije
- značajan rizik od erozije uzrokovan sastavom tala UP-a, navodnavanjem i oborinama te kontinuiranim vađenjem gline, šljunka i pijeska
- potencijalna klizišta evidentirana na području grada Novog Marofa te općina Gornji Knežinec, Jalžabet, Maruševac, Beretinec i Vinica
- povećanje broja ukupnih prometnih nesreća unutar UP-a
- problematične prometne lokacije na UP su uglavnom prijelazi preko željezničke pruge, nadvožnjaci, podvožnjaci i pothodnici - nedostatak finacijskih sredstava za adresiranje ovih problema
- zastarjela i nedostatna željeznička infrastruktura

SNAGE

- iskustvo djelatnika u provedbi suradničkih EU projekata
- lokalni razvoj poduprijet LAG-ovima i razvojnim agencijama
- suradnja sa stanovnicima i poduzetnicima, *bottom-up* pristup razvoju
- zaposlenost žena u upravi JLS-ova veća od 50%

PRILIKE

- integrirani teritorijalni razvoj temeljen na suradnji
- digitalizacija javnih usluga
- dijeljenje resursa unutar UP
- međunarodna suradnja
- razmjena znanja i iskustava između JLS unutar i izvan UP

SLABOSTI

- nedostatak financijskih i ljudskih kapaciteta
- nedostatak sustavnog usavršavanja izvršnih djelatnika JLS
- nedostatak platforme za suradnju JLS unutar UP
- nerazvijeno aktivno građanstvo i volonterstvo
- nedostatak multisektorskih planova razvoja

PRIJETNJE

- nedostatak kadrova na tržištu rada
- otežana suradnja zbog COVID-19 pandemije